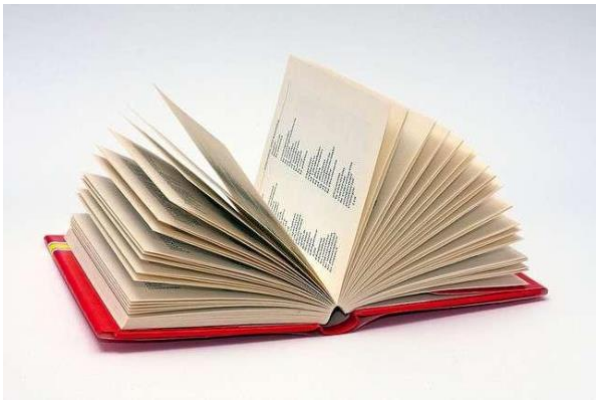
Міністерство освіти і науки України
Запорізький національний університет

ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (ФРАНЦУЗЬКОЇ)

Навчальний посібник

з розвитку граматичної компетенції
для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра
спеціальності “Філологія”
освітньо-професійних програм
“Мова і література (англійська)”,
“Переклад (англійський)”

Затверджено
вченою радою ЗНУ
Протокол № …. від …..2024

Запоріжжя
2024

УДК 811.133.1'243(075.8)
О-753

Основи вивчення другої іноземної мови (французької) : навчальний посібник з розвитку граматичної компетенції для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності “Філологія” освітньо-професійних програм “Мова і література (англійська)”, “Переклад (англійський)” / уклад. : О. О. Павлюк, Т. О. Салтикова. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 120 с.

Навчальний посібник укладено відповідно до силабусу навчальної дисципліни “Основи вивчення другої іноземної мови (французької)” для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності “Філологія” освітньо-професійних програм “Мова і література (англійська)”, “Переклад (англійський)”.

Основною метою посібника є формування у студентів французькомовної граматичної компетенції. Граматичні явища подаються українською мовою послідовно, відповідно до змісту досьє автентичного навчального курсу *Cosmopolite A1*, і супроводжуються додатковими вправами і завданнями. Особливу увагу приділено найбільш складним для засвоєння граматичним явищам, які нерідко трапляються на початковому етапі вивчення французької мови.

Видання рекомендується для аудиторної і самостійної роботи здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра.

Рецензент *О. А. Каніболоцька*, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри викладання другої іноземної мови

Відповідальний за випуск *О. А. Каніболоцька*, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри викладання другої іноземної мови

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА…….……		4
	DOSSIER 0…….……	6
	DOSSIER 1…….……	13
	DOSSIER 2…….……	31
	DOSSIER 3…….……	46
	DOSSIER 4…….……	61
	DOSSIER 5…….……	71
	DOSSIER 6…….……	87
	DOSSIER 7…….……	95
	DOSSIER 8…….……	110
ЛІТЕРАТУРА…….……..		119

ПЕРЕДМОВА

Дисципліна “Основи вивчення другої іноземної мови (французької)” належить до циклу фахових дисциплін, її вивчення сприяє підготовці висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців – викладачів і перекладачів.

Метою викладання цієї навчальної дисципліни є навчання здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра основних видів мовленнєвої діяльності як засобів спілкування французькою мовою в усній та письмовій формах.

Навчання дисципліни “Основи вивчення другої іноземної мови (французької)” здійснюється за інтегрованим принципом – оволодіння мовним матеріалом і формування комунікативної компетенції у говорінні, аудіюванні, читанні та письмі.

Основними завданнями викладання цієї дисципліни на ІІ курсі є:

– послідовне й системне формування у здобувачів комунікативної мовленнєвої компетенції з французької мови, що обов’язково включає формування їхньої граматичної французькомовної компетенції, тобто знання граматичних засобів мови і здатність їх використовувати;

– розвиток мовного рівня А1 відповідно до *Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти* за рахунок тематики матеріалу;

– ознайомлення здобувачів із новою лексикою, фразеологією через тексти і вправи базового підручника та робочого зошита, навчальних посібників, методрозробок;

– розвиток соціокультурної компетенції здобувачів на основі вивчення історії, культури та традицій Франції і франкомовних країн;

– розвиток у здобувачів навички вести самостійну пошукову, творчу роботу з найбільш вагомими словниками, інтернет-ресурсами, довідковою літературою.

Цей посібник адресується здобувачам ступеня вищої освіти бакалавра, які вивчають французьку мову як другу іноземну. Основним призначенням цього видання є формування і розвиток граматичних навичок відповідно до тематики автентичного франкомовного підручника, що відповідає вимогам силабусу навчальної дисципліни “Основи вивчення другої іноземної мови (французької)” для здобувачів другого року навчання.

Посібник реалізовано як додаток до автентичного навчального курсу рівня *Cosmopolite 1.* Видання містить пояснення граматичних явищ, що вивчаються на рівні А1 відповідно до *Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти,* і вправи до них. Навчальний матеріал подається відповідно до змісту автентичного курсу (вступний розділ (*dossier 0*) і 8 основних розділів).

У посібнику детально висвітлюються найважливіші питання морфології, синтаксису, орфографії та пунктуації сучасної французької мови відповідно до рівня А1. В організації навчального матеріалу широко використовуються вербальні правила, таблиці, схеми, символи та приклади з перекладом українською мовою, детальніше пояснюються найбільш складні для засвоєння граматичні явища, які часто трапляються на початковому етапі вивчення французької мови. Особливу увагу приділено таким граматичним темам: відмінювання дієслів I-III груп у теперішньому часі (*présent*), основних минулих (*passé composé, imparfait, passé immédiat*) і майбутніх (*futur immédiat, futur simple*) часових формах дійсного способу, що вживаються постійно в спілкуванні; відмінювання дієслів у питальній і заперечній формах; формування питань і заперечень; стверджувальна і заперечна форми наказового способу; форми і вживання артиклів, а також присвійних і вказівних прикметників; основні види займенників, їхні форми, місце в реченні та випадки вживання; рід і число іменників і прикметників, утворення форм жіночого роду і множини; види і вживання прислівників і прийменників; ступені порівняння прикметників і прислівників. Деякі теми висвітлюються більш детально, у такому разі додаткова інформація супроводжується маркером *Pour aller plus loin.*

Доцільність підготовки цього видання пояснюється певними об'єктивними передумовами: по-перше, практична граматика посідає центральне місце у вивченні іноземної мови та є невід'ємною складовою усіх навчальних ситуацій іноземною мовою, без знань граматики неможливе повноцінне іншомовне спілкування ні в усній, ні в письмовій формі; по-друге, відзначається певний дефіцит вітчизняних навчальних видань з практичної граматики французької мови з поясненням граматичних явищ рідною мовою. Отже, створення цього навчального посібника обумовлене необхідністю задовольнити різноманітні потреби мовної практики, які виникають у процесі оволодіння французькою мовою як другою іноземною здобувачами освітнього рівня бакалавра, та необхідністю зняти певні труднощі на початковому етапі вивчення мови.

Посібник рекомендується для аудиторної та самостійної роботи здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра. Він може стати у пригоді учням спеціалізованих шкіл і гімназій, а також учителям французької мови, які працюють за підручником *Cosmopolite 1*.

Перелік позначок

 – пояснення теоретичного матеріалу

 – зверніть увагу

 – вправи для виконання

✓ – вправа на розпізнавання та пояснення граматичних явищ

 – вправа передбачає письмове виконання

 – вправа може бути виконана в ключах

DOSSIER 0

📖 3 групи дієслів. *3 groupes de verbes*

Дієслова французької мови розподілені за трьома групами.

I група – дієслова, інфінітив яких закінчується на **-er**, крім **aller.**

II група – дієслова, інфінітив яких закінчується **-ir**; ці дієслова у формах множини теперішнього часу мають суфікс **-iss-**.

III група складається з нерегулярних дієслів, поділених на підгрупи; їхні інфінітиви закінчуються на **-endre, -ondre, -vrir, -frir, -aître**, **-aindre, -uire, -ir, -oir(e).** Проте ряд дієслів третьої групи не входить до жодної з підгруп. Це, так звані, неправильні дієслова. До них належать: **avoir, être, faire, dire, aller, lire, écrire** та інші.

Зразок відмінювання дієслів I групи в теперішньому часі дійсного способу (Présent de l'Indicatif):

chanter – *співати*	**appeler** – *звати*	**(se) s'appeler** – *називатись*
je chant**e**	j'appell**e**	je m'appell**e**
tu chant**es**	tu appell**es**	tu t'appell**es**
il / elle / on chant**e**	il / elle / on appell**e**	il / elle / on s'appell**e**
nous chant**ons**	nous appel**ons**	nous nous appel**ons**
vous chant**ez**	vous appel**ez**	vous vous appel**ez**
ils / elles chant**ent**	ils / elles appell**ent**	ils / elles s'appell**ent**

📖 Щоб спитати ім'я. *Pour demander le nom, le prénom de qn*

Vous vous appelez ***comment ? / Comment*** *vous vous appelez ? /* ***Comment*** *vous appelez- vous ?* – Як вас звати?

Tu t'appelles ***comment ? / Comment*** *tu t'appelles ? /* ***Comment*** *t'appelles- tu* ? – Як тебе звати?

Il s'appelle ***comment ? / Comment*** *il s'appelle ? /* ***Comment*** *s'appelle-t- il ?* – Як його звати?

Elle s'appelle ***comment ? / Comment*** *elle s'appelle ? /* ***Comment*** *s'appelle-t-elle ?* – Як її звати?

📖 Дієслова III групи *être, avoir* у теперішньому часі дійсного способу. *Verbes* du IIIième groupe *être, avoir* au Présent de l'Indicatif

être – *бути*	**avoir** – *мати*
je suis – я є	j'ai – я маю
tu es – ти є	tu as – ти маєш
il / elle / on est – він / вона є	il / elle / on a – він / вона має
nous sommes – ми є	nous avons – ми маємо
vous êtes – ви є	vous avez – ви маєте
ils / elles sont – вони є	ils / elles ont – вони мають

Exercices

🗝 1. Поставте дієслова I групи в правильній формі. Mettez les verbes du Ier groupe à la forme qui convient.

1. Je _____(*admirer*) ce tableau.
2. Tu _____ (*observer*) les oiseaux.
3. Il _____ (*regarder*) la télévision.
4. Nous _____ (*présenter*) notre projet en classe.
5. Vous _____ (*écouter*) attentivement le professeur.
6. Elles _____ (*illustrer*) parfaitement le concept.
7. Nous_____ (*présenter*) notre projet demain.
8. Tu _____ (*répéter*) les mots après moi.
9. Elle _____ (*observer*) l'affiche à la page 17.
10. Vous _____ (*travailler*) ensemble.

🗝 2.Поставте дієслова *être, avoir* у правильній формі. Mettez les verbes *être, avoir* à la forme qui convient.

1. Elle _____ (*être*) avocate.
2. Nous _____ (*être*) étudiants.
3. Je _____(*être*) ukrainien(ne).
4. Vous _____(*avoir*) une voiture.
5. Il _____(*avoir*) un vélo.
6. Ils _____ (*être*) français.
7. Nous _____(*avoir*) peur.
8. J'_____(*avoir*) un chien.
9. Vous _____ (*être*) gentils.
10. Elle _____(*avoir*) une sœur.
11. Tu _____ (*être*) content.
12. Il _____(*avoir*) un livre.
13. Tu _____(*être*) grand(e).
14. Nous _____(*avoir*) un chat.
15. Ils _____(*être*) canadiens.
16. Vous_____ (*être*) fatiguées.
17. Tu _____ (*être*) professeur.
18. Nous _____(*avoir*) faim.
19. Ils _____(*avoir*) froid.
20. Tu _____(*avoir*) un frère.

🕮 Діакритичні знаки. *Signes diacritiques*

У французькій мові існує 5 діакритичних знаків:

1) ***accent aigu*** (*аксант егю*): **é** – найуживаніший діакритичний знак французької мови, але трапляється над « **e** » (**é**), змінюючи вимову: arme [aʁm] – armé [aʁme];

2) ***accent grave*** (*аксан грав*): стоїть над « **e** », « **a** », « **u** » (**è, à, ù**) – змінюючи вимову «**e**»: un mod**el**é – un mod**è**l**e**; над останніми двома літерами не впливає на якість звуку і вживається для розрізнення значень слів : l**a** / l**à** і ç**a** / ç**à**, а над « **u** » – o**u** / o**ù**;

3) ***accent circonflexe*** (*аксан сірконфлекс*): може зустрітись над всіма голосними, крім « **y** » **(â, ê, ô, î, û**) – у перших трьох випадках впливає на вимову голосних, в останніх двох пишеться за традицією замість зниклих у ході історичного розвитку мови букв : над іншими голосними він не змінює вимови: un m**a**s / un m**â**t; le r**i**te / le g**î**te; un at**o**me / un diplô**m**e; une c**u**re / une piq**û**re;

4) ***tréma*** (*трема*): може стояти над « **e** », « **i** », « **y** » і « **u** », вказуючи, що голосні мають вимовлятись окремо, наприклад, m**ai**s /mɛ/ ≠ m**aï**s /ma.is/.

5) ***cédille*** (*седій*): **ç** – ставиться тільки під « **c** », показує, що літера читається як [**s**] незалежно від наступної за нею літери.

☝**Attention !** Ніколи не стоїть l*'accent* над літерою на позначення голосного перед подвоєними приголосними: *une étiq**u**ette – ch**a**sser – g**e**mme*.

🕮 Означений артикль. *Article défini*

Означений артикль. Article défini		
рід / genre	**число / nombre**	
	однина / singulier	**множина / pluriel**
чоловічий рід / masculin	**le – *le*** continent **l'– *l'***espace	**les – *les*** continents ***les*** villes ***les*** histoires
жіночий рід / féminin	**la – *la*** ville **l'– *l'***histoire	

«**L**'» **–** усічена форма означеного артикля (називається **article élidé**), що вживається перед іменниками обох родів, що починаються з голосної або німої **h** (*le **h** muet*).

Рід назв країн. *Le genre des noms des pays.* Означений артикль перед назвами країн і міст. *L'article défini devant les pays et les villes*

Найменування географічних об'єктів (континентів, країн, регіонів, рік, гір тощо) вживаються з **означеним артиклем**.

Коли найменування країн закінчується на **-e**, вони є жіночого роду і вживаються з артиклем **la:** ***la** France.*

Виключеннями є кілька назв країн чоловічого роду, що закінчується на **-e**: ***le** Cambodge, **le** Mexique, **le** Mozambique, **le** Zimbabwe, **le** Belize, **le** Suriname.*

Всі інші назви, що не закінчується на **-e**, є чоловічого роду. Вони вживаються з артиклем **le***: **le** Maroc, **le** Brésil, **le** Canada, **le** Japon.*

Коли назва країни (чоловічого або жіночого роду) починається з голосної, використовується артикль **l'**: ***l**'Inde, **l**'Irlande, **l**'Italie, **l**'Iran.*

Щодо найменувань країн, що стоять у множині, вони завжди вживаються з артиклем **les**: ***les** Etats-Unis, **les** Émirats Arabes Unis, **les** Pays-Bas, **les** Philippines, **les** Canaries, **les** Baléares, **les** Antilles, **les** Seychelles.*

Артикль перед назвами країн		
le, l'	***la, l'***	***les***
le Maroc	la France	les États-Unis
l'Iran	l'Espagne	les Pays-Bas
le Brésil	l'Ukraine	les Émirats Arabes Unis

Взагалі назви країн вживаються з артиклем. Але артикль не ставиться перед*: Bahreïn,m, Israël,m, Monaco,m, Oman,m, Cuba,f, Haïti,m, Madagascar,f, Singapour,f* (це країни, назви яких утворились від назви міста або власної назви, також це можуть бути неєвропейські острівні країни).

Щодо *Andorre, f*, назва цієї країни може вживатись **з** артиклем і **без** нього.

Exercices

🗝 1.Поставте правильний артикль. Mettez le bon article.

	masculin	**féminin**
singulier	_____Chili, _____Congo, _____Danemark, ____Kenya,	____Bulgarie, ____Finlande, ____ Lettonie, _____Lituanie
pluriel	_____Comores, _____Émirats Arabes Unis, _____Maldives, _____Marshall, _____ Philippines, _____Seychelles	
devant les voyelles	____Albanie, ____Autriche, ____Égypte, ____Estonie, ___Éthiopie, ____ Indonésie, ___Irak, ____ Iran, ___Ouganda,	

🗝 **2. Заповніть пропуски в реченнях, добираючи правильний артикль. Complétez ces phrases en choisissant le bon article.**

1. Il connaît bien ___ Israël.
2. Mes prochaines destinations de vacances sont __ Espagne, __ Italie et __ Portugal.
3. ___ Allemagne compte une population de plus de 80 millions d'habitants.
4. ___Royaume-Uni a une histoire riche.
5. J'adore ___Chine. Je vais y aller en vacances l'année prochaine.
6. Je confonds parfois ___Niger avec ___ Nigéria.
7. Tu peux situer ___ Viêt Nam sur la carte ?
8. ___Mexique est connu pour ses sites archéologiques millénaires.
9. Je sais qu'on parle français dans plusieurs pays tels que ___ Belgique, ___Congo, ___ Madagascar, ___ Sénégal, et même ___États-Unis : ___Louisiane, l'État qui compte actuellement plus de 250 000 francophones.
10. Nous aimerions visiter ___ pays francophones comme ___ France, ___Luxembourg, ___ Suisse et ___ Monaco en Europe, ___Canada en Amérique du Nord, ___ Algérie, ___Maroc et ___ Tunisie en Afrique du Nord, ___ Comores en Océanie, ___Liban en Moyen-Orient.

📖 Цифри і числа, дні тижня, назви місяців і пор року. *Les chiffres et les nombres, les jours de la semaine, les mois, les saisons*

Цифри (*les chiffres*) (**0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8** і **9**) є символами, що використовуються для написання числівників, слів на позначення чисел (*les nombres*). *Кількісні числівники* означають *число* або *кількість*. Є числівники, що складаються з однієї цифри, але набагато більше таких, що складаються з кількох.

Числа від 0 до 69. *Les nombres de 0 à 69*

0 zéro [zeʁo]	10 dix [dis]
1 un [œ̃]	11 onze [ɔ̃z]
2 deux [dø]	12 douze [duz]
3 trois [tʁwɑ]	13 treize [tʁɛz]
4 quatre [katʁ]	14 quatorze [katɔʁz]
5 cinq [sɛ̃k]	15 quinze [kɛ̃z]
6 six [sis]	16 seize [sɛz]
7 sept [sɛt]	17 dix-sept [disɛt], [dissɛt]
8 huit [ɥit]	18 dix-huit [diz‿ɥit]
9 neuf [nœf]	19 dix-neuf [diznœf]

20 vingt [vɛ̃] 21 vingt et un [vɛ̃t‿e œ̃] [vɛ̃teœ̃] 22 vingt-deux [vɛ̃tdø] 23 vingt-trois [vɛ̃ttʁwɑ] 24 vingt-quatre [vɛ̃tkatʁ] 25 vingt-cinq [vɛ̃tsɛ̃k] 26 vingt-six [vɛ̃tsis] 27 vingt-sept [vɛ̃tsɛt] 28 vingt-huit [vɛ̃t‿ɥit] 29 vingt-neuf [vɛ̃tnœf]	30 trente [tʁɑ̃t] 31 trente et un [tʁɑ̃t‿e œ̃] [tʁɑ̃teœ̃] 32 trente-deux [tʁɑ̃tdø] 33 trente-trois [tʁɑ̃ttʁwa] 34 trente-quatre [tʁɑ̃tkatʁ] 35 trente-cinq [tʁɑ̃tsɛ̃k] 36 trente-six [tʁɑ̃tsis] 37 trente-sept [tʁɑ̃tsɛt] 38 trente-huit [tʁɑ̃t‿ɥit] 39 trente-neuf [tʁɑ̃tnœf]
40 quarante [kaʁɑ̃t] 41 quarante et un [kaʁɑ̃t‿e œ̃] [kaʁɑ̃teœ̃] 42 quarante-deux [kaʁɑ̃tdø] 43 quarante-trois [kaʁɑ̃ttʁwa] 44 quarante-quatre [kaʁɑ̃t(ə)katʁ] 45 quarante-cinq [kaʁɑ̃tsɛ̃k] 46 quarante-six [kaʁɑ̃tsis] 47 quarante-sept [kaʁɑ̃tsɛt] 48 quarante-huit [kaʁɑ̃t‿ɥit] 49 quarante-neuf [kaʁɑ̃tnœf]	50 cinquante [sɛ̃kɑ̃t] 51 cinquante et un [sɛ̃kɑ̃t‿e œ̃] [sɛ̃kɑ̃teœ̃] 52 cinquante-deux [sɛ̃kɑ̃tdø] 53 cinquante-trois [sɛ̃kɑ̃ttʁwa] 54 cinquante-quatre [sɛ̃kɑ̃tkatʁ] 55 cinquante-cinq [sɛ̃kɑ̃tsɛ̃k] 56 cinquante-six [sɛ̃kɑ̃tsis] 57 cinquante-sept [sɛ̃kɑ̃tsɛt] 58 cinquante-huit [sɛ̃kɑ̃t‿ɥit] 59 cinquante-neuf [sɛ̃kɑ̃tnœf]
60 soixante [swasɑ̃t] 61 soixante et un [swasɑ̃t‿e œ̃] [swasɑ̃teœ̃] 62 soixante-deux [swasɑ̃tdø] 63 soixante-trois [swasɑ̃t(ə)tʁwa] 64 soixante-quatre [swasɑ̃tkatʁ] 65 soixante-cinq [swasɑ̃tsɛ̃k] 66 soixante-six [swasɑ̃tsis] 67 soixante-sept [swasɑ̃tsɛt] 68 soixante-huit [swasɑ̃t‿ɥit] 69 soixante-neuf [swasɑ̃tnœf]	

Exercices

1. Прочитайте. Lisez.

✍ **2. Порахуйте. Напишіть літерами. Faites des calculs. Écrivez les nombres en lettres.**

+ : plus (вимовляється «**s**» de *plus*)	**×** : multiplié par	**=** : est égal à, égale
– : moins	**÷** : divisé par.	= : ça fait, ça donne

Modèles :

Addition : 4 + 5 = 9 : Quatre **plus** cinq **égale** neuf. 8 + 3 = 11 : Huit **et** trois **font** onze.

Soustraction : 60 – 40 = 20 : Soixante **moins** quarante **égale** vingt.

Multiplication : 5 × 8 = 40 : Cinq **fois** huit, ça **donne** quarante. 2 × 3 = 6 : Deux **multiplié par** trois, ça **fait** six.

Division : 20 ÷ 5 = 4 : Vingt **divisé par** cinq **font** quatre.

1) 6 + 8 =	5) 45 ÷ 5 =	9) 48 ÷ 6 =	13) 49 – 33 =
2) 4 × 7 =	6) 15 × 4 =	10) 56 – 18 =	14) 66 ÷ 22 =
3) 25 ÷ 5 =	7) 18 + 47 =	11) 17 × 3 =	15) 24 + 13 =
4) 14 × 3 =	8) 37 + 28 =	12) 68 – 41 =	16) 43 – 18 =

3.Прочитайте і вивчіть дитячі вірші з назвами днів тижня. Lisez et apprenez ces comptines des jours de la semaine.

– Bonjour, **lundi** ! – Comment va **mardi** ? – Très bien, dit **mercredi**. – Et toi, **jeudi** ? – Tu diras à **vendredi** Que je pars **samedi** Pour arriver **dimanche.**	– Où est **lundi** ? demande mardi à **mercredi** – Avec **jeudi** et **vendredi** il va **samedi** saluer **dimanche.**

☝**Attention ! Le lundi** = tous les lundis (щопонеділка) : ***Le lundi****, je vais voir mes grands-parents.* – Щопонеділка я відвідую своїх дідуся і бабусю. **Lundi** = un seul lundi (одного понеділку) : ***Lundi****, je vais passer mon examen de français.* – У понеділок я складатиму екзамен з французької.

4.Прочитайте вірш *Алена Боске*, **перекладіть його. Запам'ятайте назви місяців. Lisez le poème d'***Alain Bosquet*, **traduisez-le, apprenez les noms des mois de l'année.**

Les mois de l'année
Janvier *pour dire à l'année "bonjour"*
Février *pour dire à la neige "il faut fondre"*
Mars *pour dire à l'oiseau migrateur "reviens "*
Avril *pour dire à la fleur "ouvre-toi"*
Mai *pour dire "ouvriers nos amis"*
Juin *pour dire à la mer "emporte-nous très loin"*
Juillet *pour dire au soleil "c'est ta saison"*
Août *pour dire "l'homme est heureux d'être homme"*
Septembre *pour dire au blé "change-toi en or"*
Octobre *pour dire "camarades, la liberté"*
Novembre *pour dire aux arbres "déshabillez-vous"*
Décembre *pour dire à l'année "adieu, bonne chance"*

Et douze mois de plus par an,
Pour te dire que **JE T'AIME**. *Alain Bosquet*

5.Запропонуйте активності відповідно до пори року. Proposez vos activités à faire en ces saisons.

Le printemps,	***L'été,***	***L'automne,***	***L'hiver,***
c'est la saison pour			
tomber amoureux(euse)	*se reposer et voyager*	*commencer à apprendre le français*	*écrire un livre*

– Quel jour sommes-nous ? –Nous sommes _____ (*lundi, mardi, mercredi, jeudi, vendredi, samedi, dimanche*)
– Quelle date est-ce ? – C'est le _____ (*le 15 septembre, le 8 novembre ;* **mais** *le 1-er septembre*).
– Quelle date sommes-nous ? – Nous sommes le _____ (*le 15 septembre, le 8 novembre ;* **mais** *le 1-er septembre*).

DOSSIER 1

🕮 Офіційна (формальна) і неформальна (неофіційна) ситуації. *Situations formelle et informelle*

З питальними реченнями можливими є три варіанти побудови речення, які відповідають різним регістрам мови:

Le langage soutenu – літературне мовлення (**forme formelle**, obligatoire à l'écrit – обов'язкове у письмовій формі)	Le langage courant – розмовне (повсякденне) мовлення (**forme classique**, généralement utilisée – широко вживане)	Le langage familier – розмовне (знижене) мовлення (**forme informelle**, à l'oral, entre amis – використовується у дружньому/ неформальному спілкуванні)
питальне слово + інверсія ***D'où*** *m'appelles-tu ?* – Звідки ти мені телефонуєш?	питальне слово + **est-ce que** + прямий порядок слів ***D'où est-ce que tu*** *m'appelles ?* – Звідки ти мені телефонуєш?	прямий порядок слів + питальне слово *Tu m'appelles d'**où ?*** – Звідки ти мені телефонуєш?

🕮 Неозначений артикль на позначення предметів і осіб. *Les articles indéfinis pour nommer des choses ou des personnes non identifiées*

Неозначений артикль. Article indéfini		
рід / genre	**число / nombre**	
	однина / singulier	**множина / pluriel**
чоловічий рід / masculin	**un** – ***un*** continent ***un*** homme ***un*** cocktail	**des** – ***des*** continents ***des*** hommes ***des*** villes ***des*** histoires ***des*** hommes ***des*** femmes
жіночий рід / féminin	**une** – ***une*** ville ***une*** femme ***une*** invitation	

Неозначений артикль походить від латинського числівника ***unus*** (один) тому і сьогодні неозначений артикль **un, une** зберігає це значення: *Tu peux patienter **une** minute* ? – Ти можеш зачекати одну хвилинку? Неозначений артикль вживається тільки перед обчислюваними іменниками і вказує на те, що цей іменник означає.

Неозначений артикль вживається перед іменниками:

1) які позначають предмет (особу), що раніше не згадувався, незнайомий, про який вперше йде мова:

Des *jeunes filles traversent la place.* – Дівчата переходять площу.

*Pierre parle à **une** femme.* – Петро розмовляє з якоюсь жінкою.

2) що позначають родове поняття у зіставленні з видовим: *La rose est **une** fleur.* – Роза – це квітка.

3) назвами одного з предметів (або кількох предметів), які належать до даного класу:
C'est ***une*** *table*. – Це стіл. *Victor* a ***un*** *chat*. – У Віктора є кіт.
4) для виділення якості предмета (або особи):
Il entre dans le bâtiment, c'est ***un*** *grand bâtiment.* – Він заходить у будівлю, це велика будівля.
5) на позначення предмета як одного з багатьох однорідних предметів:
Prenez ***un*** *taxi*. – Поїдьте на таксі.
6) що виражають одиничність (у цьому випадку неозначений артикль у формі однини має значення числівника «*один*»):
Il a ***une*** *sœur et deux frères*. – У нього одна сестра і два брати.
7) для позначення невизначеної кількості предметів:
J'achète ***des*** *fleurs*. – Я купую квіти.
Sur la table, il y a ***des*** *livres* et ***des*** *cahiers*. – На столі лежать книжки і зошити.
8) вжитий перед словами ***pain, café, thé*** тощо неозначений артикль має значення одна порція: ***un*** *pain* – одна хлібина, ***un*** *café* – одна чашка кави.
З абстрактним значенням, назвами єдиних свого роду предметів, коли вони конкретизовані, індивідуалізовані епітетом або додатком іменника: ***Un*** *soleil d'été éclaire la terre.* – Літнє сонце освітлює землю. ***Un*** *brouillard épais couvre la plaine.* – Густий туман вкриває рівнину.

Перед іменником, який є прямим додатком дієслова у заперечному реченні, **неозначений артикль** однини та множини не вживається, а замість нього вживається прийменник **de.**
J'ai ***un*** *frère, mais je n'ai pas* ***de*** *sœur.* – У мене є брат, але я не маю сестри.
Il ne fait pas ***de*** *fautes dans ses dictées.* – Він не робить помилок у своїх диктантах.

Після дієслів **aimer, adorer, détester** у стверджувальному реченні перед прямим додатком дієслова вживається **означений артикль**, у заперечному реченні він зберігається:
J'aime les livres de cet écrivain. – Я люблю книжки цього письменника.
Je n'aime pas ***les*** *livres de cet écrivain*. – Я не люблю книжки цього письменника.

Після звороту ***C'est…(Ce sont...)*** у заперечній формі зберігається неозначений артикль: *C'est* ***une*** *église.* – Це церква. *Ce n'est pas* ***une*** *église.* – Це не церква. *Ce sont* ***des*** *faits historiques.* – Це історичні факти. *Ce ne sont pas* ***des*** *faits historiques.* – Це не історичні факти.

Exercice

1.Complétez avec *un* ou *une* :

Dans mon village, il y a...

1) *une* mairie (fs).	6) _____ cimetière (ms).	11) _____ boulangerie (fs).
2) _____école (fs).	7) _____ église (fs).	12) ___ route (fs) très calme.
3)_____ château (ms).	8) ____ restaurant (ms).	13) _____ épicerie (fs).
4) _____ place (fs).	9) _____ hôtel (ms).	14) __ bureau (ms) de tabac.
5) _____marché (ms)	10) _____parc (ms).	15) _____monument (ms).

Associez :

Dans mon sac à main :

		mouchoirs (mp).
		téléphone (ms).
	1. un	clés (fp).
J’ai	2. une	agenda (ms).
	3. des	porte-monnaie (ms).
		trousse (fs) de maquillage.
		petit dictionnaire (ms).
		bouteille d'eau (fs).
		stylos (mp).
		étui (ms) à lunettes.

🕮 Питальні слова, щоб розпитати, отримати інформацію. *Les mots interrogatifs pour demander des informations*

Où?	**Un lieu**: une gare routière,
Qui?	**Une personne identifiée**: *Nicolas, Pierre, …* **Une personne non identifiée**: *une dame, …*
Quand?	**Un moment de la journée** : Une date, une saison : *le matin, …*
Quoi?	**L’objet d’une conversation:** *un billet d’avion, …*

Exercice

Classez les mots selon les questions.

En hiver, le Canada, le professeur, Madagascar, le téléphone, ce matin, le journaliste, l’article, Monique, jeudi, l’aéroport, les photos, le samedi, à six heures, Paris, le 1er septembre, l’ordinateur, hier, l’étudiant, le Maroc, en mai, Martin, le dictionnaire.

Où?	Qui?	Quand?	Quoi?

🕮 Загальне питання. *La question générale*

Загальне питання (його ще називають закритим питанням (la question fermée), питання до всього речення, можна поставити трьома способами:

1) за допомогою інтонації. Порядок слів у реченні не змінюється: *Tu vas au cinéma*? – Ти йдеш у кіно?

2) за допомогою питального звороту **est-ce que**, при цьому зберігається прямий порядок слів: ***Est-ce que*** *tu vas au cinéma*? – Ти йдеш у кіно?

3) за допомогою інверсії: *Vas-tu au cinéma*? – Ти йдеш у кіно?

Відповідь на такі питання можна отримати **oui, non –** «так-ні».

Питальне речення характеризується інверсією, тобто зворотним порядком слів. Інверсія буває простою і складною.

Проста інверсія: *Lit-il le livre ?*

У першій особі однини інверсія є можливою тільки для деяких дієслів: *ai-je ? suis-je ? dis-je ? dois-je ? vais-je ? puis-je* ? Для всіх інших використовується зворот **est-ce que:** *Est-ce que j’ai oublié mon cahier* ?

Між дієсловом (якщо воно не закінчується на **t** або **d**) і займенником у 3-й особі однини ставиться буква « **t** »: *Pense-**t**-il à notre devoir* ? *Va-**t**-il au cinéma?*

Складна інверсія: *Pierre est-il étudiant ? Marie aime-t-elle le chocolat ?*

☝**NB! Прямий порядок слів**: спочатку підмет, після нього — присудок.
Інверсія (l'inversion) **= зворотний порядок слів**: спочатку присудок, після нього — підмет.

Exercice

✍ **Formulez la question générale (question ouverte) sous deux formes différentes (avec *est-ce que* et avec *inversion)*.**

Modèle : Elle parle beaucoup. → *Est-ce qu'elle parle beaucoup ? Parle-t-elle beaucoup ?* **Votre voisine** parle beaucoup. → *Est-ce que votre voisine parle beaucoup ? Votre voisine parle-t-elle beaucoup ?*

1. Il aime les films français.	1. Sylvie préfère la tarte aux fraises.
2. Elle va à l'université.	2. Ce professeur parle français.
3. Ils apprennent le français.	3. Le directeur pense à ce projet.
4. Tu écoutes ton professeur.	4. Ton frère aime les matchs de football.
5. Il est dans la salle.	5. Sa petite sœur aime les gâteaux.
6. Il y a des arbres dans le jardin.	6. Les copains sont dans la salle.
7. Elle regarde le film « Les visiteurs ».	7. Les étudiants écoutent le dialogue.
8. Vous mangez du fromage.	8. Les élèves ferment leurs livres.
9. Il s'appelle Rodrigo.	9. La professeure écrit au tableau.
10. Elle ouvre le livre.	10. Sylvie et Julien achètent cette maison.

📖Числа від 70 до 100. *Les nombres de 70 à 100*

70 soixante-dix [swasɑ̃tdis]
71 soixante et onze [swasɑ̃t‿e ɔ̃z]
72 soixante-douze [swasɑ̃tduz]
73 soixante-treize [swasɑ̃ttʁɛz]
74 soixante-quatorze [swasɑ̃tkatɔʁz]
75 soixante-quinze [swasɑ̃tkɛ̃z]
76 soixante-seize [swasɑ̃tsɛz]
77 soixante-dix-sept [swasɑ̃tdisɛt]
78 soixante-dix-huit [swasɑ̃tdiz‿ɥit]
79 soixante-dix-neuf [swasɑ̃tdiznœf]
80 quatre-vingts [katʁəvɛ̃]
81 quatre-vingt-un [katʁəvɛ̃œ̃]
82 quatre-vingt-deux [katʁəvɛ̃dø]
83 quatre-vingt-trois [katʁəvɛ̃tʁwa]
84 quatre-vingt-quatre [katʁəvɛ̃katʁ]
85 quatre-vingt-cinq [katʁəvɛ̃sɛ̃k]
86 quatre-vingt-six [katʁəvɛ̃sis]
87 quatre-vingt-sept [katʁəvɛ̃sɛt]
88 quatre-vingt-huit [katʁəvɛ̃ɥit]
89 quatre-vingt-neuf [katʁəvɛ̃nœf
90 quatre-vingt-dix [katʁəvɛ̃dis]
91 quatre-vingt-onze [katʁəvɛ̃ɔ̃z]
92 quatre-vingt-douze [katʁəvɛ̃duz]
93 quatre-vingt-treize [katʁəvɛ̃tʁɛz]
94 quatre-vingt-quatorze [katʁəvɛ̃katɔʁz]
95 quatre-vingt-quinze [katʁəvɛ̃kɛ̃z]
96 quatre-vingt-seize [katʁəvɛ̃sɛz]
97 quatre-vingt-dix-sept [katʁəvɛ̃disɛt]
98 quatre-vingt-dix-huit [katʁəvɛ̃diz‿ɥit]
99 quatre-vingt-dix-neuf [katʁəvɛ̃diznœf]
100 cent [sɑ̃]

📖 Жіночий рід прикметників на позначення національностей. *Le féminin des nationalités*

masculin	féminin	exemples
-e	**-e**	suisse, suisse
-ien	**-ienne**	italien, italienne
-éen	**-éenne**	coréen, coréenne
-ain	**-aine**	mexicain, mexicaine
-ais	**-aise**	français, française
-ois	**-oise**	chinois, chinoise
☝**Attention !**		turc, turque ; grec, grecque

Exercice

✍ **Formez le féminin *des adjectifs* de *nationalité.***

Japonais, chinois, norvégien, américain, belge, suédois, colombien, congolais, hongrois, anglais, danois, coréen, finlandais, israélien, bulgare, brésilien, luxembourgeois, portugais, cubain, autrichien, slovène, allemand, arménien, ukrainien, polonais, argentin, algérien, chilien, marocain, tunisien.

📖 Жіночий і чоловічий рід назв професій. *Le féminin et le masculin des noms des professions.*

masculin	-teur	-eur	-ien	-e
féminin	-trice	-euse	-ienne	-e
	☝**NB**! chanteur	chanteuse		

Exercice

✍**Mettez au féminin les noms de métier.**

1.Il est conducteur. → Elle est _____.
2. Il est instituteur. → Elle est _____.
3. Il est pêcheur. → Elle est _____.
4. Il est gardien. → Elle est _____.
5. Il est chirurgien. → Elle est _____.
6. Il est pharmacien. → Elle est _____.
7. Il est vendeur. → Elle est _____.
8. Il est coiffeur. → Elle est _____.
9. Il est architecte. → Elle est _____.
10. Il est informaticien. → Elle est _____.

Pour aller plus loin

Рід і число іменників. *Le genre et le nombre des noms*

Іменник у французькій мові має два роди – чоловічий і жіночий. В українській і французькій мовах рід часто не співпадає:
une *fenêtre* (f) – вікно (с.р.); ***une*** *table* (f) – стіл (ч.р.);
un *livre* (m) – книга (ж.р.); ***un*** *miracle* (m) – диво (с.р.).

Знати рід іменника важливо, оскільки за родом обирається артикль або інші детермінативи (присвійний прикметник, вказівний прикметник), узгоджуються прикметник і дієприкметник. Нерідко за формальними ознаками іменника неможливо визначити рід, його слід запам'ятовувати. Але деякі закінчення можуть указувати на рід іменника.

Утворення жіночого роду іменників

Форма жіночого роду утворюється додаванням літери **-e** (le **e** muet) до іменника чоловічого роду (*un marchand* – продавець / *une marchande* **–** продавчиня), при цьому відбуваються зміни як орфографічні, так і фонетичні.

Особливості утворення форм жіночого роду іменників

1) якщо іменник у чоловічому роді закінчується на **-e**, то в жіночому роді він не змінюється, показником роду в такому випадку стає артикль (*un élève* – учень / *une élève* – учениця);

2) якщо форма чоловічого роду іменника закінчується на голосну, то додавання **-e** не змінює вимову і є лише графічним знаком (*un ami* – друг / *une amie* – подруга);

3) в інших випадках додавання **-e** пов'язане з фонетичними змінами:

а) кінцева приголосна, що не вимовляється, починає звучати (*un étudiant* – студент */ une étudiante* – студентка);

б) носовий голосний деназалізується (припиняє бути носовим) і кінцева **-n** вимовляється:

un partisan – une partisane [ɑ̃ – an] *un Américain – une Américaine* [ɛ̃ – ɛn]
un cousin – une cousine [ɛ̃ – in] *un brun – une brune* [œ̃ – yn]

в) у різних іменників спостерігаються різні орфографічні зміни.

Іменники, рід яких позначається різними словами, мають суплетивні форми чоловічого і жіночого роду від різних кореневих основ:

un homme – une femme	un père – une mère
un oncle – une tante	un mari – une femme
un frère – une sœur	un garçon – une fille
un coq – une poule	un bœuf – une vache
	un monsieur – une dame

Іменники *une mouche* (муха) і *une souris* (миша) жіночого роду.

У французькій мові існує ряд іменників на позначення професії, в яких раніше була відсутня форма жіночого роду:

un auteur – автор	un écrivain – письменник
un littérateur – літератор	un peintre – художник
un sculpteur – скульптор	un architecte – архітектор
un compositeur – композитор	un savant – вчений
un ministre – міністр	un diplomate – дипломат
un médecin – лікар	un ingénieur – інженер
un professeur – викладач	un juge – суддя

Sa sœur est ***un peintre*** *renommé*. – Її сестра – відомий художник.

Але у зв'язку з фемінізацією з'явились нові форми: *une auteure/autrice, une écrivaine, une professeure*.

Mme Dubois est ***le professeur / la professeure*** *de ma fille.* – Мадам Дюбуа – вчителька моєї дочки.

Іноді додають слово **femme**: *une femme savant, une femme sculpteur, un professeur femme*, etc.

Для уточнення роду також інколи використовуються слова: **homme/femme, garçon/fille, mâle/femelle**: *des élèves filles, une grenouille mâle.*

Тільки форму чоловічого роду мають такі іменники:
un défenseur – захисник, *un amateur* – аматор, *un possesseur* – володар, *un témoin* – свідок і деякі інші.

Утворення множини іменників

Множина іменників утворюється, як правило, додаванням закінчення **-s** до іменника у формі однини. Кінцева **-s** не вимовляється, за виключенням випадків зв'язування.

Окремі випадки утворення форм множини

1. Іменники, що закінчуються в однині на **-s, -z, -x,** мають таку саму форму у множині (*un boi**s*** – *des boi**s**, une noi**x*** – *des noi**x**, un ne**z*** – *des ne**z***).
2. Іменники, що закінчуються в однині на **-au, -eau, -eu,** у множині мають закінчення **-x**: *un tuy**au*** (труба) **–** *des tuy**aux**, un bat**eau*** (корабель) **–** *des bat**eaux**, un chev**eu*** (волос) **–** *des chev**eux**, un tabl**eau*** (картина, дошка) – *des tabl**eaux***.
Але: *un land**au*** (ландо) – *des land**aus**, un bl**eu*** (синець) – *des bl**eus**, un pn**eu*** (шина) – *des pn**eus***.
3. Іменники на **-ou** закінчуються у множині на **-s***: un bis**ou*** (поцілунок) – *des bis**ous***.
Але: **7** іменників на **–ou** закінчуються у множині на **-x**: *un bijou (*прикраса*) – des bij**oux,** un caill**ou** (*камінь*) – des caill**oux,** un ch**ou** (*капуста*) – des ch**oux**, un gen**ou** (*коліно*) – des gen**oux**, un hib**ou*** (сова) – *des hib**oux**, un jouj**ou** (*іграшка*) – des jouj**oux**, un p**ou*** (воша) – *des p**oux.***
4. Іменники, що закінчуються на **-al,** приймають закінчення **-aux**: *un chev**al*** (кінь) – *des chev**aux**, un journ**al*** (газета) – *des journ**aux***.
Але: 8 іменників закінчуються у множині на **-s**: *un bal* (бал) – *des bal**s**, un cal* (кіл) – *des cal**s**, un carnaval* (карнавал) – *des carnaval**s**, un cérémonial* (церемоніал, етикет) – *des cérémonial**s**, un chacal* (шакал) – *des chacal**s**, un festival* (фестиваль) – *des festival**s**, un régal* (ласощі, бенкет) – *des régal**s.***
5. Іменники, що закінчуються на **-ail,** утворюють форми множини додаванням – **-s** наприкінці слова: *un dét**ail*** – *des dét**ails***.
Але: форми множини деяких іменників слід запам'ятовувати: *un trav**ail*** (робота) – *des trav**aux,** un bail* (оренда) – *des b**aux**, un émail* (емаль*) – des ém**aux**, un vitrail* (вітраж) – *des vitr**aux**, un gemmail* (вітраж, мозаїка зі скла) – *des gemm**aux**, un soupirail* (люк) – *des soupir**aux,** un vantail* (стулка, ляда) – *des vant**aux***.
6. Деякі іменники мають окрему форму множини: *un œil* (око) – *des yeux, un bonhomme* (добряк) – *des bonshommes, un gentilhomme* (дворянин) – *des gentilshommes, un jeune homme* (юнак, парубок) – *des jeunes gens, Madame* (пані) – *Mesdames, Monsieur* (пан) – *Messieurs, Mademoiselle* (незаміжня пані) – *Mesdemoiselles.*

7. У іменників **un œuf, un bœuf, un os** вимовляється в однині « **f** »: *un œu**f*** (яйце) – *des œufs, un bœu**f*** (бик) – *des bœufs,* і « **s** » *un o**s*** (кість, кістка) – *des os.*

Множина складних іменників

1. Складні іменники, що пишуться злито, утворюють форми множини за загальним правилом: *un portefeuille – des portefeuilles, un gendarme – des gendarmes.*

Виключеннями є:

un bonhomme – des bonshommes [z] *un gentilhomme – des gentilshommes* [z]
madame – mesdames *mademoiselle – mesdemoiselles*
monsieur – messieurs *monseigneur – messeigneurs* (рідко)

2. Складні іменники, частини яких з'єднані дефісом або пишуться окремо, поділяються на окремі категорії:

а) **іменник+прикметник; прикметник+іменник; прикметник +прикметник** змінюються обидві частини*: un coffre-fort – des coffres-forts; un rouge-gorge – des rouges-gorges; un sourd-muet – des sourds-muets.*

Виключення: *la grand-mère – les grand-mères, la grand-tante – les grand-tantes.*

б) **іменник+іменник**, змінюються обидві частини: *un lieutenant-colonel* (підполковник) – *des lieutenants-colonels, un oiseau-mouche* (колібрі) – *des oiseaux-mouches.*

Але, якщо друга частина приєднується за допомогою прийменника або без, є означенням до першої, у такому разу форму множини приймає тільки перша частина: *une tête-de-Maure* (головка голландського сиру) – *des têtes-de-Maure; un timbre-poste* (марка) – *des timbres-poste.*

Деякі іменники цієї категорії незмінні: *un tête-à-tête* (віч-на-віч) – *des tête-à-tête.*

в) **дієслово+іменник :** дієслівна частина завжди незмінна, а іменник може змінюватись або ні (залежно від значення слова): *un tire-bouchon* (відкорковувач) – *des tire-bouchons; un casse-pierre* (молот) – *des casse-pierres.*

Але: *un casse-tête* (заморока) – *des casse-tête, un abat-jour* (абажур) – *des abat-jour, un brise-lames* (хвилеріз) – *des brise-lames, un compte-gouttes* (піпетка) – *des compte-gouttes.*

г) **прислівник** або **прийменник + іменник**: тільки іменна частина приймає ознаку множини: *un avant-poste* (форпост) – *des avant-postes, un haut-parleur* (гучномовець) – *des haut-parleurs.*

д) **дієслово+дієслово** або **незмінюване слово** – жодна з частин не змінюється: *un laissez-passer* (перепустка) – *des laissez-passer, un passe-partout* (відмичка, заяложена, утерта фраза) – *des passe-partout.*

До цієї категорії відносяться складні слова, в яких іменник з прийменником виконує роль обставини: *un boit-sans-soif* (п'янички) – *des boit-sans-soif.*

☝**Attention !** Вислови, а також слова інших лексико-граматичних класів, що вживаються як іменники, не змінюються у множині:

un je ne sais quoi (дещо невизначене, щось) – *des je ne sais quoi, un oui (non, pourquoi, pour, contre) – des oui (non, pourquoi, pour, contre).*

У випадку сумнівів щодо правильного написання слова, слід звернутись до словника.

Множина запозичених слів утворюється за правилами мови походження або французької мови: *un gentleman – des gentleman,* але: *un baba – des babas.*

Множина власних імен

Власні назви, як правило, не змінюються у числі, вони мають:

1) однину: *Paris, France;*
2) множину: *les Alpes, les Balkans, les Baléares, les Landes*.

Імена людей можуть вживатися у множині:

1) коли мова йде про представників відомої фамілії, наприклад, королівської: *les Bourbons;*
2) коли власне ім'я використовується на позначення певного типу людей:

Les Mozarts *ne naissent que rarement*. – **Моцарти** (люди, подібні Моцарту) народжуються рідко.

Власні імена не отримують ознак множини, на число вказує артикль, числівник, прикметник. Це відбувається у таких випадках:

1) коли мова йде про представників маловідомих сімей і людей з однаковим прізвищем:

Les Dupont *nous ont invités à dîner*. – **Дюпони** нас запросили на обід (вечерю).

2) коли ім'я автора використовується для позначення його творів:

J'ai vu ***deux Monet*** *dans ce musée*. – У цьому музеї я побачив **дві картини Моне**.

3) коли власне ім'я використовується в емфатичному значенні при вказівці на одну людину: *le génie des Colbert.*

Іменники, що вживаються тільки в однині або множині

В однині вживаються назви деяких наук і мистецтв *(la chimie, la peinture, la sculpture),* численні абстрактні іменники *(la bonté, la méchanceté),* прикметники і інфінітиви дієслів, що перейшли до розряду іменників *(le beau, le manger).* Вживання деяких із них у множині передає зміну в значенні, так, *les sculptures* є конкретним іменником і позначає «витвір, виконаний скульптором».

У множині вживаються іменники, що позначають сукупність: *les échecs* (шахи), *les entrailles* (нутрощі, нутро), *les mœurs* (звичаї, норови).

Тільки у множині вживаються назви різноманітних церемоній: *l*es *fiançailles* (заручини, сватання)*, les funérailles* (похорони), *les noces* (весілля), *les obsèques* (похорони), *les pourparlers* (переговори); суми грошей: *les dépens* (судові витрати), *les frais* (витрати), *les honoraires* (гонорар, винагорода) і два іменники, що називають околицю: *les alentours, les environs.*

Зміна значення іменника відповідно до числа

Деякі іменники мають різні значення в однині і множині. Це абстрактні іменники, що в множині стають конкретними: *la profondeur* (глибина) – *des profondeurs* (глибокі місця); *la politesse* (ввічливість) – *des politesses* (прояви ввічливості).

Назва речовини, у множині може позначати предмети, виготовлені з неї: *le cuivre* (мідь) – *les cuivres* (духові інструменти, труби).

Деякі конкретні іменники також змінюють своє значення у множині: *la lunette* (телескоп) – *les lunettes* (окуляри); *le ciseau* (різець; долітце; стамеска) – *les ciseaux* (ножиці); *la lettre* (буква; лист) – *les lettres* (література).

Exercices

✍1. Mettez le féminin en suivant le modèle.

Modèle : Un étudiant chinois et *une étudiante chinoise.*

1. Un monsieur seul et_____
2. Un homme élancé et_____
3. Un chanteur ukrainien et_____
4. Un garçon sportif et_____
5. Un joli garçon et_____
6. Un chat roux et_____
7. Un mari jaloux et_____
8. Un serveur rêveur et_____
9. Un chien méchant et _____
10. Un maître exigent et _____

✍2. Mettez le féminin en suivant le modèle.

Modèle : Marc est un directeur compétent. →Michèle *est une directrice compétente.*

1. Monsieur Dupont est un client important. Madame Dubois_____
2. Gérard est un acteur français. Sophie_____
3. Carlos est un danseur cubain. Celia_____
4. Paolo est un champion de ski italien. Anna Paola_____
5. Yves Montand est un chanteur français très célèbre. Edith Piaf_____
6. Yannick Noah est un sportif émotif. Surya Bonnaly_____
7. Monsieur Leroy est un électeur conservateur. Madame Leroy_____
8. Jean-Paul est un créatif imaginatif. Zoé_____
9. Henri est un journaliste sportif. Marie-Louise _____
10. Jacques est un écrivain suisse très fameux. Michelle _____

🗝 3.Reliez pour trouver le pluriel.

1) monsieur	a) des jeunes gens
2) madame	b) cheveux
3) mademoiselle	c) des gentilshommes
4) un jeune homme	d) mesdemoiselles
5) un bonhomme	e) des yeux
6) un gentilhomme	f) des bonshommes
7) un œil	g) chevaux
8) un bœuf	h) mesdames
9) un cheveu	i) messieurs
10) un cheval	j) bœufs

🗝 4.Mettez au pluriel en consultant la règle.

1) un pruneau	6) un adieu	11) un manteau	16) un métal
2) un fleuve	7) un pneu	12) un hôpital	17) un animal
3) un jeu	8) un œil	13) un bleu	18) un bijou
4) un carnaval	9) un sou	14) un détail	19) un vitrail
5) un caillou	10) un festival	15) un travail	20) un lieu

🗝 5.Mettez les noms au pluriel.

Modèle : Elle lit (un journal). → *Elle lit des journaux.*
1. Tu as (*une orange*).
2. Les médecins sont dans (*l'hôpital*).
3. Les pommes sont (*un fruit*).
4. Au musée, il y a (*un tableau*).
5. Je vois (*un bateau*) bleus.
6. A l'église, il y a (*un vitrail*) magnifiques.
7. Ce sont (*un détail*).
8. Ma grand-mère porte (un chapeau).
9. Le chat a (*l'œil*) gris.
10. J'aime (*le festival*).

🗝 **6.Mettez les noms au singulier.**

Modèle : Elle lit des journaux. → *Elle lit un journal.*
1. L'éléphant est _____ (*des animaux*).
2. C'est _____ (*des souris*).
3. Mettez _____ (*des rideaux*) à la fenêtre !
4. C'est _____ (*des jeux*) amusant.
5. _____ (*Les oiseaux*) est sur la branche de l'arbre.
6. C'est _____ (*des châteaux*) médiéval.
7. C'est _____ (*des pays*) chaud.
8. _____ (*Les prix*) est intéressant.
9. Vous avez _____ (*des chevaux*).
10._____ (*Les travaux*) est fini.

📖 **Займенникові дієслова в теперішньому часі. *Verbes pronominaux au présent de l'indicatif***

se présenter **forme affirmative**	**forme négative**	**forme interrogative**
je me présent**e**	je ne me présent**e** pas	est-ce que je me présent**e?**
tu te présent**es**	tu ne te présent**es** pas	te présent**es**-tu **?**
il / elle / on se présent**e**	il / elle /on ne se présent**e** pas	se présent**e-t**-il / elle **?**
nous nous présent**ons**	nous ne nous présent**ons** pas	nous présent**ons**-nous **?**
vous vous présent**ez**	vous ne vous présent**ez** pas	vous présent**ez**-vous **?**
ils / elles se présent**ent**	ils /elles ne se présent**ent** pas	se présent**ent**-ils / elles **?**

Exercices

🗝 **1. Complétez avec le pronom qui convient.**

Modèle : Elle _____lève à 6 heures du matin. → Elle se lève à 6 heures du matin.
1. Ces deux sœurs _____ ressemblent beaucoup.
2.Vous _____ énervez pour un rien !
3.Je _____ adapte facilement.
4.Ils _____ amusent bien.
5.On _____ prépare.
6.Tout le monde _____ repose dix minutes.
7. Elles _____ échangent des recettes de cuisine.

8. Tu _____ dépêches d'arriver à l'heure.
9.Il _____ trouve dans une bonne position pour gagner.
10.Nous _____ couchons trop tard le soir.

🗝 **2. Mettez les verbes à la forme qui convient.**

Modèle : Elle___ (*se lever*) à 6 heures du matin. → Elle se lève à 6 heures du matin.
1. Vous _____ (*se diriger*) vers le nord.
2. Aujourd'hui, on _____ (*s'arrêter)* de travailler à 16h.
3. Ces cousines _____ (*s'appeler*) tous les soirs.
4. Est-ce qu'elle _____ (*se couper*) les cheveux elle-même
5. Nous _____ (*se préparer*) pour aller à l'université.
6. Je_____ (*se déshabiller*) avant d'aller au lit.
7. Vous_____ (*se téléphoner*) pour vous donner rendez-vous.
8. Nous _____ (*se disputer*) toujours.
9. Ils_____ (*se regarder*) les yeux dans les yeux.
10. Elle_____ (*se brosser*) les dents, puis elle_____ (*se coucher*).

📖 **Звороти *C'est, il est / elle est*, щоб представити та ідентифікувати. *Les structures* c'est, il est / elle est**

У конструкціях **C'est,** що вживається для презентації та **il est / elle est**, що вживаються для ідентифікації особи, використовується дієслово **être.**

Exercice

🗝 **Complétez les phrases suivantes avec *il est / elle est* ou *c'est*.**

Connaissez-vous mon frère ?
_____ Pierre.
_____ un jeune homme aux cheveux bruns.
_____ professeur de physique.
_____ un très bon enseignant.
_____ aussi entraîneur de sport dans ses temps libres.
_____ très compétent dans tout ce qu'il fait.
Et ma cousine ?
_____la nièce de ma mère.
_____si gentille.
_____une jeune fille qui parle trois langues.
_____ très sportive.
_____ très active dans la communauté.
_____une personne responsable qui est chargée d'élaborer et de mettre en application des stratégies.

📖 **Питальний прикметник *quel(s) / quelle(s). L'adjectif interrogatif* quel(s) / quelle(s) *pour questionner sur l'identité***

Питальний прикметник **quel** замінює артикль і узгоджується в роді і числі з іменником, до якого відноситься. Українською мовою перекладається **quel ?** – «*який*?» **quelle ?** – «*яка*?» **quels ? / quelles ?** – «*які*?».
un livre – ***quel*** livre? une règle – ***quelle*** règle?

des cadeaux – ***quels*** cadeaux? des fautes – ***quelles*** fautes?

		Une grande rue *mène directement au centre-ville.* – Велика вулиця веде до центру міста.	***Quelle*** rue *mène directement au centre-ville ?* – Яка вулиця веде до центру міста?
Quel ? (чол.рід, однина) **Quelle ?** (жін.рід, однина) **Quels ?** (чол.рід, множина) **Quelles ?** (жін.рід, множина)	який? яка? які? які?	*Je pense au* ***futur*** *voyage.* – Я думаю про майбутню подорож.	***A quel*** *voyage est-ce que tu penses ?* ***A quel*** *voyage penses-tu ?* – Про яку подорож ти думаєш?
		J'ai mis mon sac sur une ***petite*** *table* ***ronde.*** – Я поклала свою сумку на маленький круглий столик.	***Sur quelle*** *table est-ce que tu as mis ton sac ?* ***Sur quelle*** *table as-tu mis ton sac ?* – На який стіл ти поклала свою сумку?
		Je préfère les films ***français.*** – Я віддаю перевагу французьким фільмам.	***Quels*** *films est-ce que tu préfères ?* ***Quels*** *films préfères-tu ?* – Яким фільмам ти віддаєш перевагу?

За допомогою прикметника **quel** можна поставити питання про якість предмета або особи, а також про їхню ідентифікацію.

Quel *livre tu achètes* ? – Яку книгу ти купуєш ?
Dans ***quelle*** *maison habitez-vous* ? – В якому будинку ви живете ?
Quels *sont les jours de la semaine* ? – Які є дні тижня ?
Quelles *sont mes fonctions* ? – Які мої обов'язки ?

Прикметник **quel** може вживатись як означення. У цьому разі він стоїть перед іменником, а також може вживатись як іменна частина присудка, у цьому разі він стоїть перед дієсловом-зв'язкою.

Прикметник **quel** також може вживатись у кличному реченні для висловлення захоплення, смутку, гніву тощо.

Quelle *beauté!* – Яка краса! ***Quel*** *malheur*! – Яке лихо!

Exercice

Mettez quel, quels, quelle, quelles.

1. _____ gâteau (m) veux-tu manger ?
2. _____ est ta couleur (f) préférée ?
3. _____ animaux (m) tu préfères ?
4. _____ langues (f) étudies-tu ?
5. _____ sont tes loisirs (m) ?
6. _____ villes (f) françaises connais-tu ?
7. _____ sports (m) pratiques-tu ?

8. _____ sont tes jeux (m) préférés ?
9. _____ examen (m) passes-tu aujourd'hui ?
10. _____ sont tes films (m) préférés ?
11. _____ sont tes chansons (f) préférées ?
12. _____ pays (m) souhaites-tu visiter ?
13. _____ robe (f) aimerais-tu acheter ?
14. _____ devoirs (m) fait-elle sur son ordinateur ?
15. _____bus (m) prend-il le matin ?

🕮 Присвійні прикметники (1). *Les adjectifs possessifs (1)*

possesseur	**nom singulier**		
(власник)	**masculin**	**féminin**	
je	mon	ma	J'aime **mon** frère et **ma** sœur.
tu	ton	ta	Tu aimes **ton** frère et **ta** sœur.
il / elle	son	sa	Il, elle aime **son** frère et **sa** sœur.
nous	notre		Nous aimons **notre** frère et **notre** sœur.
vous	votre		Vous aimez **votre** frère et **votre** sœur.
ils / elles	leur		Ils, elles aiment **leur** frère et **leur** sœur.

☝**Attention :** Перед іменниками жіночого роду, що починаються з голосної вживаються форми **mon, ton, son** : *mon école, ton école, son école.*

Exercice

🗝 Mettez l'adjectif possessif qui convient.

1. Il a un frère. C'est _____ frère.
2. Elle a un frère. C'est _____ frère.
3. J'ai une sœur. C'est _____sœur.
4. Carine a une tante. C'est _____tante.
5. Elle a aussi un oncle. C'est _____oncle.
6. Ma grand-mère a un chien. C'est _____chien.
7. J'ai une voiture. C'est _____voiture.
8. Tu as un vélo. C'est _____ vélo.
9. Il a une trottinette. C'est _____ trottinette.
10. Elle a un problème. C'est _____problème.
11. Elles ont un problème. C'est _____problème.
12. Vous avez un appartement. C'est _____appartement.
13. Tu as un ordinateur. C'est _____ordinateur.
14. Il a une idée. C'est _____idée.
15. Tu as un chat. C'est _____chat.
16. Vous avez une voiture. C'est _____ voiture.
17. Elle a une petite robe noire. C'est _____ robe.
18. J'ai une bicyclette. C'est _____ bicyclette.
19. Tu as une amie. C'est _____ amie.
20. Nous avons une maison. C'est _____ maison.

🕮 Вираження причини за допомогою *Pour* et *parce que. Pour* et *parce que* pour exprimer la cause

Щоб передати причину, привід, мотивацію, використовуються прийменник **pour** або сполучниковий зворот **parce que / parce qu'.**

Після **pour** йде а) іменник : *J'apprends le français **pour** le travail.* б) дієслово в неозначеній формі: *Il habite en France **pour** travailler.*

Після **parce que / parce qu'** йде речення (підмет + присудок): *J'apprends le français **parce que** j'aime cette langue.* Форма **parce qu'** вживається перед словом, що починається з голосної : ***parce qu'**il aime le français.*

🕮 Пунктуаційні знаки. *La ponctuation pour préciser le sens de la phrase*

Pourquoi est-ce que tu étudies le français ?	**?**	Point d'interrogation
J'étudie le français pour regarder les médias en français.	**.**	Point
Parce que c'est la langue de l'amour !	**!**	Point d'exclamation
Parce que c'est la langue de l'amour, de l'esprit.	**,**	Virgule
La ponctuation en français : comment bien l'utiliser ?	**:**	Deux points
Ils aiment les fruits, les noix et les légumes ; ils adorent le chocolat et les sucreries.	**;**	Point-virgule
Tous me disent : « Étudie le français ! ».	**« »**	Guillemets
– Quelle langue étudies-tu ? – J'étudie le français.	**—**	Tiret
Les fleurs de mon jardin (roses, tulipes, jacinthes) sont très jolies.	**( )**	Parenthèses

🕮 Заперечна форма дієслова. *La négation*

Заперечна форма дієслова будується за допомогою двох заперечних часток – **ne** і **pas**, між якими ставиться дієслово:

*Je **ne** comprends **pas**.* – *Я* не розумію.

У розмовній мові заперечна частка **ne** може опускатися:

*Je comprends **pas**.* – *Я* не розумію.

У складних часах заперечна частка **pas** ставиться після допоміжного дієслова (**avoir / être**):

*Je **n'**ai **pas** compris.* – *Я* не зрозумів.

У заперечному реченні після присудка замість неозначеного або часткового артикля ставиться прийменник **de** :

*J'ai un frère, je n'ai pas **de** sœurs.* – У мене є брат, у мене немає сестер (**de** замість **des**).

*J'ai acheté du pain, je n'ai pas acheté **de** fromage.* – *Я* купив хліба, я не купив сира (**de** замість **du**).

☝**Remarque :** 1) після дієслова **être** у заперечній формі артикль не замінюється прийменником **de**: *C'est **une** chaise. Ce n'est pas **une** chaise*. — Це стілець. Це не стілець; 2) означений артикль не замінюється прийменником **de**: *J'aime **le** chocolat. Je n'aime pas **le** chocolat.* – Я люблю шоколад. Я не люблю шоколад.

☝**Remarque :** Якщо заперечення відноситься до інфінітива, обидві заперечні частки ставляться перед ним: *Vous pouvez **ne pas** venir demain.* – Завтра можете не приходити. *Vous **ne** pouvez **pas** venir demain.* – Ви не можете прийти завтра.

Exercices

✍**1. Transformez à la forme négative comme dans le modèle.**

Modèle : C'est normal. → *Ce **n'est pas** normal.*

1. C'est possible.	6. C'est juste.	11. C'est un ordinateur.
2. C'est exact.	7. C'est vrai.	12. C'est un magazine de mode.
3. C'est bien.	8. C'est bon.	13. C'est une lunette.
4. C'est facile.	9. C'est mal.	14. C'est une trottinette.
5. C'est difficile.	10. C'est impossible.	15. C'est Olivier Hadj.

✍**2. Transformez à la forme négative comme dans le modèle.**

Modèle : Elle s'appelle Maria Monti. → *Elle **ne** s'appelle **pas** Maria Monti.*

1. Elle parle italien.
2. Il habite à Paris.
3. Il a des amis à Paris.
4. Il est étudiant.
5. Flore habite chez Marie.
6. Elle travaille pour M.Dupont.
7. Elle adore la trottinette.
8. Chaque semaine, je fais des randonnées.
9. Nous allons partir en Italie.
10. Nous parlons bien italien.

✍**3. Écrivez à la forme négative et faites les changements s'ils sont nécessaires. Faites attention à l'article.**

1. C'est un bon roman.	6. Je préfère le vin rouge.
2. Elle aime le lait.	7. Vous portez des lunettes.
3. J'ai une amie.	8. Vous avez un jardin.
4. Tu as un chat noir.	9. Elles adorent les enfants.
5. On offre des promotions.	10.C'est un problème.

Безособовий зворот il y a. *Locution il y a*

Безособовий зворот **il y a** може перекладатись: *«є, лежить, стоїть, висить, знаходиться»*.

У реченні зворот **il y a**, як правило, стоїть або на початку речення, або після обставини місця:

***Il y a** une clef dans la poche. = Dans la poche, **il y a** une clef.*

***Il y a** des livres sur cette étagère. = Sur cette étagère, **il y a** des livres.*

Після звороту **il y a,** перед іменником, як правило, вживається неозначений артикль (***un, une, des***).

*Sur la table, **il y a** **un** cahier.*

*Sur cette place, **il y a** **des** magasins.*

У заперечному реченні неозначений артикль опускається, а вживається прийменник **de**:

*Sur la table, **il n'y a pas** **de** cahier.*

*Sur cette place, **il n'y a pas** **de** magasins.*

У питальному реченні зворот стоїть на початку:

*Qu**'y a-t-il** sur cette place ?*

*Qu'est-ce qu'**il y a** sur cette place ?*

***Y a-t-il** des magasins sur cette place ?*

Якщо підмет стоїть на початку речення, вживається дієслово **être**:

*Le livre **est** sur la table.*

Якщо підмет стоїть наприкінці речення, вживається зворот **il y a**:

*Sur la table, **il y a** un livre. = **Il y a** un livre sur la table.*

Exercices

1.Mettez *il y a* ou *est (sont)*.

1. Deux films français _____ au programme.
2. Au programme_____ deux films français.
3. _____ deux films français au programme.
4. Dans le jardin _____ un chat.
5. Le chat _____ dans le jardin.
6. _____ un chat dans le jardin.
7. Les chats _____ dans le jardin.
8. Le cahier _____ sous le livre.
9. _____ un cahier sous le livre.
10. Sous le livre _____ un cahier.

2.Traduisez en français.

1. Де ручка? 2. Ручка лежить на столі. 3. На столі є ручка. 4. Що знаходиться у місті? 5. У місті є церква, музеї, магазини, кінотеатр, школа. 6. Аптека знаходиться напроти вокзалу. 7. Напроти вокзалу знаходиться аптека. 8. Квіти стоять у вазі. 9. У вазі стоять квіти. 10. У вазі немає квітів.	11. У кімнаті стоять столи і стільці. 12. Що є у цьому пакеті? 13. У цій коробці є олівці і ручки. 14. Олівці і ручки лежать у коробці. 15. Що є у цій коробці? 16. У цій коробці немає олівців. 17. Чи є олівці в цій коробці? 18. Де знаходиться аптека? 19. Є проблема. 20. Є питання?

🕮 Verbes du 3ième groupe *dire, écrire, lire* et *traduire* au Présent de l'Indicatif

dire – *говорити*	**écrire** – *писати*	**lire** – *читати*	**traduire** – *перекладати*
je di**s**	j'écri**s**	je li**s**	je tradui**s**
tu di**s**	tu écri**s**	tu li**s**	tu tradui**s**
il / elle / on di**t**	il / elle / on écri**t**	il / elle / on li**t**	il / elle / on tradui**t**
nous dis**ons**	nous écriv**ons**	nous lis**ons**	nous traduis**ons**
vous dit**es***	vous écriv**ez**	vous lis**ez**	vous traduis**ez**
ils / elles dis**ent**	ils / elles écriv**ent**	ils / elles lis**ent**	ils / elles traduis**ent**

Похідні дієслова **contredire –** *протирічити,* **décrire –** *описувати*, **relire –** *перечитувати*, дієслова на **-uire** (**conduire** – *вести, супроводжувати*) та інші відмінюються за цим зразком.

Exercice

🗝 Complétez les phrases en utilisant les verbes *lire, dire, écrire* et *traduire* au présent.

1.Tu _____(*écrire*) une carte postale à ta famille quand tu es en vacances ?
2.Elle _____ (*traduire*) une conversation.
3.Martin _____ (*dire*) très souvent des blagues.
4.Nous _____ (*écrire*) beaucoup dans la classe de français.
5. J' _____ (*écrire*) rarement des SMS à mes amis.
6.Ils _____ (*lire*) de moins en moins de livres.
7.Mes grands-parents _____ (*dire*) toujours ce qu'ils pensent.
8. Vous _____ (*traduire*) une phrase.
9.Vous _____ (*dire*) souvent des grossièretés.
10.Tu _____ (*lire*) et _____ (*traduire*) une lettre.
11. Je _____ (*lire*) _____ (*traduire*) un texte.
12. Nous _____ (*traduire*) un document.
13. Les lycéens français _____ (*ne jamais écrire*) avec un crayon.
14.Tu _____ (*dire*) parfois la vérité à tes parents.
15.Nous _____ (*lire*) et_____ (*traduire*) un document.
16.Vous _____ (*écrire)* très souvent des SMS à vos amis.
17.La professeure _____ (*écrire*) en français la date au tableau tous les jours.
18.Nous _____ (*dire*) bonjour au professeur quand nous entrons en classe.
19. Pour bien dormir, Elodie _____ (*lire*) un roman avant d'aller se coucher.
20. Je_____ (*dire*) toujours la vérité.

DOSSIER 2

🕮 Прийменники і артиклі перед назвами країн, міст та іншими географічними назвами. *Prépositions pour nommer des pays et des villes*

Іменники – назви континентів, країн, провінцій, регіонів, штатів звичайно вживаються з **артиклем**: ***La*** *France est un pays européen*.

Без артикля вживаються назви таких країн: *Andorre, Bahreïn, Ceylan, Cuba, Dubaï, Gibraltar, Haïti, Hawaï, Hong Kong, Israël, Madagascar, Monaco, Oman, Singapour, Taiwan* (це країни, назви яких утворились від назви міста, власного імені, а також неєвропейські острівні держави).

Назви країн, що закінчуються на **-e** німу (*le* ***e*** *muet*), як правило, є іменниками **жіночого** роду: ***la*** *Belgique,* ***la*** *Chine ,* ***la*** *France,* ***la*** *Pologne,* ***la*** *Suisse,* ***la*** *Tunisie,* ***l'****Ukraine,* ***l'****Espagne,* ***l'****Algérie,* ***l'****Allemagne,* etc. **Виключення**: ***le*** *Mexique,* ***le*** *Mozambique,* ***le*** *Cambodge,* ***le*** *Zimbabwe,* ***le*** *Belize,* ***le*** *Suriname*.

Назви країн, що закінчуються на приголосний або інший голосний звук, є іменниками **чоловічого** роду*:* ***le*** *Brésil,* ***le*** *Canada,* ***le*** *Mali,* ***le*** *Maroc,* ***le*** *Niger,* ***le*** *Sénégal,* ***le*** *Vietnam,* etc.

Назви континентів і їхніх частин: *l'Europe (f) (~centrale) ; l'Afrique (f) (~australe; ~équatoriale; -occidentale) ; l'Amérique (f) (~centrale, ~française, ~latine) ; l'Asie (f) (~mineure; ~centrale) ; l'Océanie (f) ; l'Antarctique (f) ; l'Arctique (m).*

Якщо найменування континентів, країн, провінцій, регіонів, штатів вживаються після дієслів **aller** (йти, їхати), **venir** (приходити, приїздити), перед іменниками чоловічого роду, що в однині починаються з приголосного, і перед всіма іменниками у формі множини, вживаються злиті артиклі **aller** (йти, їхати) **au (**у, в, до**), aux (**у, в, до**); venir** (повертатись) **du** (з), **des** (з):
Il va ***au*** *Québec,* ***au*** *Canada,* ***aux*** *Etats-Unis.*
Il vient ***du*** *Québec,* ***du*** *Canada,* ***des*** *Etats-Unis.*

Перед іменниками чоловічого роду, що починаються з голосної або німої **h** (*le* ***h*** *muet*) (наприклад, *Iran, Angola*) і перед іменниками жіночого роду артикль опускається, вживається тільки прийменник **en (**у, в, до**), de (**з**)**:
Je vais ***en*** *France,* ***en*** *Angleterre,* ***en*** *Provence,* ***en*** *Afrique,* ***en*** *Iran.*
Je viens ***de*** *France,* ***d'****Angleterre,* ***de*** *Provence,* ***d'****Afrique,* ***d'****Iran (****de l'****Iran).*

Міста: Іменники, найменування **міст**, вживаються без артикля (**Nice**), але якщо у міста є означення, виражене прикметником, то перед ним артикль **le** (**le vieux Nice**): ***Nice*** *est la capitale de la Côte d'Azur*. – Ніца – столиця Лазурного узбережжя.
Le vieux Nice *est la partie ancienne de la ville de Nice*. – Стара Ніца – стародавня частина Ніци.

З назвами міст, незалежно від першої чи останньої букви вживається прийменник ***à*** (*у, в, до*) і прийменник **de / d'** (*з*): *Je vais* ***à*** *Nice (****à*** Paris, ***à*** Londres, ***à*** Milan, ***à*** Madrid, ***à*** Oslo, ***à*** Ankara*).* — *Je reviens* ***de*** *Nice (****de*** Paris, ***de*** Londres, ***de*** Milan, ***de*** Madrid, ***d***'Oslo, ***d***'Ankara*).*

Острови: Більшість європейських **островів** мають **артикль**: ***la*** *Corse,* ***la*** *Crète,* ***l'****Irlande,* ***la*** *Sicile*. **Виключення**: *Chypre, Majorque, Malte, Ponza, Rhode*.

Острови, що позначаються іменником у формі множини, завжди вживаються з артиклем: ***les*** *Baléares,* ***les*** *Canaries,* ***les*** *Comores.*

Прийменники перед найменуваннями міст, країн, континентів **à, en** «у, в, до», **de** «з»:			
à, en «у, в, до»			
à + місто, країна, острів без артикля	**à** Paris	**à** Hong Kong	**à** Cuba
en + країна жіночого роду або країна чоловічого роду в однині, що починається з голосного або **h**	**en** France	**en** Irak	**en** Israël
au + країна чоловічого роду	**au** Brésil	**au** Canada	
aux + країна в множині	**aux** Etats-Unis		
de «з»			
de + місто, країна / острів / регіон жіночого роду, країна / острів без артикля	**de** Paris	**de** France	**de** Cuba
du + країна чоловічого роду	**du** Canada	**du** Brésil	
des + країна в множині	**des** Etats-Unis		

Exercices

1.Complétez les phrases avec la préposition qui convient : ***en, au, aux, à, de, des.***

1. Pendant les vacances, Julien va_____ Belgique.
2. Ils vont_____ Cuba.
3. Tu vas_____ Mexique pour voir les pyramides aztèques.
4. Nous allons_____ Bordeaux pour voir le miroir d'eau.
5. Elles vont_____ Sénégal pour les vacances.
6. Demain, Julia revient_____ États-Unis.
7. Je vais passer un mois _____ Canada avec un groupe d'étudiants.
8. Il habite depuis trois ans_____ Brésil.
9. Ils ont fait un séjour extraordinaire _____ Chine.
10. L'été dernier, il a fait un voyage _____ Angleterre.

2. Complétez les phrases avec la préposition qui convient : ***en, au, aux, à, de, des.***

1. Tu vas habiter près de l'Himalaya _____ Népal.
2. Tu vas passer trois semaines _____ Japon ? Tu en as de la chance !
3. Tu skies dans les Alpes_____ Suisse.
4. Mes amis partent _____ Antilles. Je voudrais partir avec eux !
5. Chaque été, nous faisons du camping _____ Montpelier.
6. Dans trois semaines, ils reviennent _____ Rouen.
7. Avant d'aller _____ Angola, Emmanuel Macron est _____ Gabon.
8. Il est revenu _____ Maroc il y a trois semaines.
9. Elle a passé deux semaines _____ Cambodge.
10. Nous allons faire un séjour de deux semaines _____ Danemark.

📖 Артиклі означені та неозначені на позначення місця у місті.
Les articles définis et indéfinis pour nommer les lieux de la ville

Неозначені артиклі вживаються, щоб вказати на неточну, непевну інформацію. Означені артиклі вживаються, щоб надати точну інформацію. Порівняйте :

Dans ce quartier, il y a	un café. une église. une place. des halles.
C'est	le café *Au père tranquille*. l'église Sainte-Marie. la place de la République.
Ce sont	les halles Saint-Martin.

✎ Exercices

✍**Décrivez les villes. Utilisez *un, une, le, la, l'*.**

Modèle : Paris (France) / musée / Rodin → *A Paris, il y a **un** musée. C'est **le** musée Rodin.*

1.Besançon (France) / citadelle (f) de Besançon →
2.Lyon (France) / vestiges (pl) de l'église Saint-Étienne →
3.Nice (France) / place (f) Masséna →
4. Dijon (France) / cathédrale (f) Saint-Bénignec →
5. Rouen (France) / rue (f) du Gros-Horloge →
6. Toulouse (France) / basilique (f) Saint-Sernin →
7. Paris (France) / cimetière (m) du Père Lachaise →
8. Auvergne (France) / parc (m) des Volcans d'Auvergne →
9. Normandie (France) / Château (m) de Beaulieu →
10. Deauville (France) / casino (m) Barrière de Deauville →

📖 Прийменники місця і злитий артикль. *Les prépositions de lieu et l'article contracté pour localiser*

sur – на: *Le livre est **sur** la table.*
sous – під: *Le sac est **sous** la chaise.*
devant – перед: *Nous sommes **devant** le musée.*
derrière – позаду: *Ton frère est **derrière** toi.*
dans – в, у: *Le rouge à lèvres est **dans** la trousse.*
à gauche (de) – ліворуч (від): *La pharmacie est **à gauche de** l'église. / Le cinéma est **à gauche**.*
à droite (de) – праворуч (від): *L'église est **à droite** de la pharmacie. / Le musée est **à droite**.*
à côté de / près de – поруч: *La boutique Sephora est **près de** chez moi./ La boutique Sephora est **à côté de** chez moi.*
loin de – далеко: *Le musée de l'art contemporain est **loin du** centre-ville.*
en face de – напроти: *Pierre habite **en face du** cinéma.*

☝**Attention !** У деяких конструкціях вживається прийменник **de** (*à côté de, près de, loin de, à gauche de, à droite de*). Цей прийменник зливається з означеним артиклем.

Злиття прийменників *à* і *de* з означеними артиклями. *Articles contractés*

	masculin	féminin		pluriel
	le	**la**	**l'**	**les**
preposition **à**	**à** +le=**au**	**à** +la= **à la**	**à** +l'= **à l'**	**à** +les=**aux**

	masculin	féminin		pluriel
	le	**la**	**l'**	**les**
preposition **de**	**de** +le=**du**	**de**+la= **de la**	**de** +l'= **de l'**	**de** +les=**des**

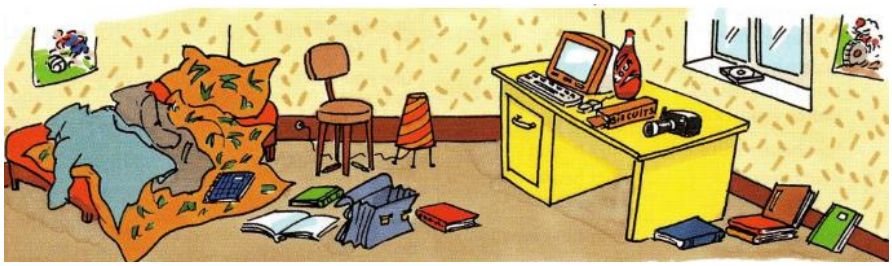
Exercices

🗝 **1. Mettez les prépositions correctes en vous servant de l'image (***devant – entre – derrière – dans – à gauche de – sur – à droite de – en face de – loin de – à côté de).*

1. La bouteille d'eau est _____ bureau (m).
2. La carte de France est _____ mur (m).
3. Le professeur est _____ tableau (m).
4. Le tableau est _____ professeur (m).
5. Le professeur est _____ bureau (m).
6. Le bureau est _____ professeur (m).
8. Les élèves sont _____ professeur (m).
9. Les élèves et le professeur sont _____ classe (f).
10. Le bureau du professeur est _____ tableau (m) et les élèves.
11. Le forum est _____ carte (f) de France
12. La chaise est _____fenêtre (f).
13. La chaise est _____ bureau (m).

🗝 **2.Où sont les affaires de Pierre ?**

Au milieu de – à droite de – sur (2) – à côté de – entre – sous – à gauche de – devant – derrière – en face de – à gauche de

1. Les manteaux sont _____ lit (m).
2. La lampe est _____ chaise (f).
3. Les crayons sont _____ chaise (f).
4. Les biscuits sont _____ souris (m) et appareil (m) photo.
5. Les CD sont _____ la fenêtre (f).
6. La bouteille de coca est _____ la table (f).
7. Le cartable est _____ la chambre (f).
8. L´ordinateur est _____ la bouteille (f) de coca.
9. La bouteille de coca est _____ordinateur (m).
10. La chaise est _____ livres (m, pl).
11. L´appareil photo est _____ paquet (m) de biscuits.
12. Le lit est _____ la chaise (f).

🗝 **3.Complétez avec les articles contactés *au, à l', à la, aux, du, de l', de la, des.***

1.Les étudiants vont _____ université (f) à partir de septembre.
2. Après les cours, je vais _____ restaurant (m) près _____ université (f).
3. Vous allez _____ travail (m) à quelle heure ?
4. L'appartement de mes grands-parents se trouve près _____ musée (m).
5. Nous allons _____ cantine (m) près _____ gare (f).
6. Je suis _____ maison (f) tous les jours.
7. J'adore le cinéma ! J'habite à côté _____ cinéma (m).
8. On a rendez-vous _____ aéroport (m).
9. Il revient _____ centre (m) commercial.
10. Le restaurant se trouve près _____ hôtel (m).
11. L'hôpital est en face _____ pharmacie (f).
12. La maison de Luc est près _____ supermarché (m).
13. Il ne travaille pas, il est toujours _____ café (m).
14. Vous habitez loin _____ cathédrale (f) ?
15. Quelle est l'adresse _____ banque (f) ?
16. Vous avez les réponses _____ exercices (m,pl) 1 et 2 ?
17. Ils sont partis _____ université (f) à 10 heures du soir.
18. Je suis fatigué, je viens _____ bureau (m)!
19. Mon appartement se trouve en face _____ jardin (m) publique.
20. Elles reviennent _____ cours (m, pl) de français.

📖 **Verbes du 3-ième groupe *aller, prendre, mettre, ouvrir* au présent de l'indicatif**

aller – *йти, їхати*	**prendre** – *брати*	**mettre –** *ставити, класти, вдягати*	**ouvrir –***відчинити, розплющити тощо*
je vais	je prend**s**	je met**s**	j'ouvr**e**
tu vas	tu prend**s**	tu met**s**	tu ouvr**es**
il / elle / on va	il / elle / on prend	il / elle / on met	il / elle / on ouvr**e**
nous all**ons**	nous pren**ons**	nous mett**ons**	nous ouvr**ons**
vous all**ez**	vous pren**ez**	vous mett**ez**	vous ouvr**ez**
ils / elles vont	ils / elles prenn**ent**	ils / elles mett**ent**	ils / elles ouvr**ent**

Дієслова **apprendre** – *вивчати,* **comprendre** – *розуміти*, **reprendre** – *брати знов*, **surprendre** – *заскочити, дивувати* відмінюються за зразком дієслова **prendre.**
Дієслова **permettre** – *дозволяти*, **remettre** – *повертати* відмінюються, як **mettre.**
Дієслова на **-vrir, -frir: offrir** – *дарувати*, **découvrir** – *відкривати щось (країну, автора тощо),* **couvrir** – *вкривати* тощо відмінюються, як **ouvrir.**

Exercices

1 Complétez les phrases avec le verbe *aller* au présent de l'indicatif.

1. Elles _____ à l'école.
2. Vous _____ à la montagne.
3. On _____ à la patinoire.
4. Ils _____ en Afrique du Sud.
5. Tu _____ chez le coiffeur.
6. Je _____ en France.
7. Nous _____à la mer.
8. Tu _____chez ton ami.
9. Elle _____ à Toulouse.
10. Je _____ à la bibliothèque.

2. Complétez ces phrases avec le verbe entre parenthèse conjugué au présent de l'indicatif.

1. Nous _____ (*reprendre*) notre route.
2. Les villageois_____ (*apprendre*) la bonne nouvelle.
3. Le roi _____ (*prendre*) sa couronne.
4. Vous_____ (*surprendre*) tout le monde.
5. Tu_____ (*prendre*) une décision.
6. Je _____ (*comprendre*) pourquoi il veut être chevalier.
7. Le soir, ils _____ (*prendre*) le train pour rentrer chez eux.
8. Je_____ (*prendre*) mon courage à deux mains.
9. Nous _____ (*comprendre*) cette règle.
10. Vous_____ (*apprendre*) la conjugaison des verbes.

3. Complétez ces phrases avec le verbe entre parenthèse conjugué au présent de l'indicatif.

1. Nous _____(*ouvrir*) les cadeaux le matin de Noël.
2. Il_____ (*ouvrir*) toujours la porte pour moi.
3. Le roi _____ (*mettre*) sa couronne.
4. Vous_____ (*mettre*) les livres sur les étagères.
5. Tu_____ (*mettre*) toujours les clés sur la table de l'entrée.
6. J' _____ (*ouvrir*) la fenêtre pour laisser entrer un peu d'air frais.
7. Ils _____ (*mettre*) leurs manteaux avant de sortir.
8. Je_____ (*mettre*) souvent ma petite robe noire.
9. Nous _____ (*mettre*) les affaires à leurs places.
10. Elles _____(*ouvrir*) leurs livres et commencent à lire.

Прийменники на позначення способу пересування. *Les prépositions pour indiquer un mode de déplacement*

Прийменники **en** і **à** використовуються для опису транспортних засобів, якими ми подорожуємо. У французькій мові, щоб вжити спосіб пересування (коли вживають назву транспортного засобу) робиться вибір між двома прийменниками **en** і **à**.

Прийменник **en** вживається, щоб ввести тип транспортного засобу, що використовується для переміщення: *une voiture, un bus, un tram, un train, un avion, mais aussi un bateau, un hélicoptère, une luge, un traîneau* тощо. Тоді кажуть ***en** voiture, **en** bus, **en** tram, **en** train, **en** avion, **en** bateau, **en** hélicoptère, **en** luge, **en** traîneau.*

Прийменник **à** використовується, коли думають про рух, про пересування, тобто про фізичну активність, наприклад, *marcher, faire du vélo, skier, nager* тощо. Отже, кажуть ***à** pied, **à** vélo, **à** cheval, **à** moto, **à** ski, **à** la nage, **à** dos d'éléphant.*

Існує ще одне пояснення, використовуйте прийменник **en** перед назвою транспортного засобу, в середині якого можна знаходитись, наприклад, можна знаходитись всередині автомобіля, потягу, літака, **à** перед найменуванням засобу, на якому можна пересуватись верхи або стоячи, наприклад, велосипед, лижі.

Exercice

Complétez chaque phrase avec la préposition ou l'expression correcte.

1. Elle va au lycée ____ *scooter.*
2. Nous allons faire tout le trajet ____*pied.*
3. Nous allons à Londres ____ *avion.*
4. Nous venons de Rouen. Nous aimons voyager ____ *voiture.*
5. Ils vont à l'aéroport ____ *taxi.*
6. Il part ____ *métro* ce matin pour éviter les embouteillages sur le périphérique.
7. Thierry voyage souvent ____ *train* pour venir voir sa famille dans le nord de la France.
8. Cet été, nous partons en Italie ____ *bateau***.**
9. Je me déplace toujours ____*trottinette* ou ____ *vélo***,** mais jamais ____ *bus.*
10. Les cow-boys se déplacent ____ *cheval* pour surveiller leurs troupeaux.

Вказівні прикметники. *Les adjectifs démonstratifs*

Вказівні прикметники є службовими несамостійними словами, які, подібно артиклю, визначають рід та число іменника. Вказівні прикметники мають такі форми: **ce, cet** — цей, **cette** — ця, **ces** — ці (для обох родів). Вони позначають, головним чином, конкретні предмети.

masculin singulier	ce	*Donnez-moi **ce** livre, s'il vous plaît.*
masculin singulier	cet	*Comment marche **cet** ordinateur? **Cet** appartement est moderne. Mais J'aime le film avec G.Depardieu « Mon père, **ce** héros».*
féminin singulier	cette	*Combien coûte **cette** robe? Écoutez **cette** chanson.*
pluriel	ces	*Je voudrais **ces** fleurs, s'il vous plaît. Faites **ces** exercices.*

*J'aime **ce** petit village !* – Мені подобається це маленьке село.

***Cette** assiette en porcelaine est très jolie.* – Ця порцелянова тарілка дуже красива.
*Vous entendez **ces** cris ? Ils viennent du stade.* **–** Ви чуєте ці крики? Вони лунають зі стадіону.
*Regarde **ces** hirondelles qui construisent un nid !* – Подивись на цих ластівок, що будують гніздо.

Перед іменниками чоловічого роду, що починаються з голосної або німої **h** (*le **h** muet*), вживається форма **cet : *ce** garçon*, але ***cet** élève; **ce** hamac (*перед *h* aspiré* вживається форма **ce***)*, але ***cet** habit* (перед *h muet* вживається форма **cet**). ***Cet** hiver, nous irons faire du ski à la montagne.* **–** Цієї зими ми поїдемо в гори кататись на лижах. *Je ne connais pas **cet** homme*. – Я не знаю цього чоловіка.

☝**Remarque :** Між вказівними прикметниками та іменниками обов'язкове зв'язування (*liaison*): ***ces** élèves* ; але перед **h*** придиховою (*h* aspiré*) зв'язування заборонене ***ces** / héros.*

Exercices

1. Soulignez les adjectifs démonstratifs qui conviennent.

1. **Cette/Ce/Cet/Ces** été, nous allons à Paris.
2. **Cette/Ce/Cet/Ces** plan indique tous les arrêts d'autobus de la ville.
3. Ne touchez pas à **cette/ce/cet/ces** plante !
4. Admirez avec moi **cette/ce/cet/ces** joli tableau !
5. Il faut jeter **cette/ce/cet/ces** fleurs, elles sont fanées.
6. **Cette/Ce/Cet/Ces** gâteaux sont trop sucrés.
7. Il y a plusieurs annonces dans **cette/ce/cet/ces** journal.
8. J'ai pris **cette/ce/cet/ces** route.
9. Je dois finir **cette/ce/cet/ces** article pour demain.
10. Elles ont été contentes d'apprendre **cette/ce/cet/ces** nouvelle.

2. Complétez avec l'adjectif démonstratif qui convient.

1. _____école 2. _____ disque 3. _____ sacs 4. _____ écolier 5._____voiture 6. _____ robe 7. _____ appartement 8. _____ étudiant 9. _____ table 10. _____université 11. _____ professeurs 12. _____ adresse 13. _____ amie 14. _____ étudiants 15. _____ maison 16. _____ acteur 17. _____ journaux 18. _____actrice 19. _____ voitures 20. _____ fauteuil

Verbe *venir*. Дієслово *venir* й інші дієслова цієї групи

venir – *приходити, прибувати*	**tenir** – *тримати*
je vien**s**	je tien**s**
tu vien**s**	tu tien**s**
il / elle / on vien**t**	il / elle / on tien**t**
nous ven**ons**	nous ten**ons**
vous ven**ez**	vous ten**ez**
ils / elles vienn**ent**	ils / elles tienn**ent**

Дієслова **revenir** – *повертатись*, **devenir** – *ставати*, **intervenir** – *втручатись*, **convenir** – *підходити, відповідати*, **retenir** – *затримувати*, **soutenir** – *підтримувати* відмінюються за зразком дієслів **venir, tenir.**

Exercices

1.Complétez les phrases avec le verbe *venir* et la préposition *de* ou les articles *du, des*.

Modèle : Je suis portugais. *Je <u>viens **du** Portugal</u>*. Je suis chinois. *Je <u>viens **de** Chine</u>*.

1. Je suis ukrainien. Je _____ Ukraine.
2. Tu es espagnol. Tu_____ Espagne.
3. Il est japonais. Il_____ Japon.
4. Elle est brésilienne. Elle_____ Brésil.
5. Nous sommes français. Nous _____ France.
6. Vous êtes polonais. Vous _____Pologne.
7. Ils sont canadiens. Ils _____Canada.
8. Elles sont allemandes. Elles _____Allemagne.
9. Vous etes americaisns. Vous _____Etats-Unis.
10. Il est irakien. Il _____Irak.

2. Complétez les phrases avec le verbe *venir*.

1.Tu _____ en voiture. → Vous _____ en voiture.
2. Je _____ pour manger ! → Nous_____ pour manger !
3 Ils _____ vite. → Il_____ vite.
4. Il _____ tout de suite. → Ils _____ tout de suite.
5. Nous _____ voir le film. →Je_____ voir le film.
6. Vous _____ voir le film. → Tu_____ voir le film.
7. Elle _____souvent ici. Elles _____ souvent ici.
8. Nous _____vous dire bonjour. Je_____ vous dire bonjour.
9. Je vais à une fête. Tu _____ avec moi ? Vous_____ avec moi ?
10. Ils _____de la gare. Il _____de la gare.

3. Complétez les phrases suivantes avec les verbes *venir, tenir*, etc., au présent de l'indicatif.

1.Je _____ *(venir)* rencontrer une amie.
2. Vous_____ *(soutenir*) mon projet.
3. Nous_____ (*prévenir*) nos amis.
4.Elles _____ (*obtenir*) de bons résultats.
5. Tu_____ (*détenir*) le record.
6. Ils _____ (*se souvenir*) bien de toi.
7.Nous _____ *(obtenir*) de bons résultats.
8. Elle _____ (*tenir*) à ses amis.
9. Je vais à Lviv jeudi, mais je _____ *(revenir)* vendredi.
10. Tu _____ *(intervenir*) dans la bagarre.

Спеціальне питання (Відкрите питання). *La question spéciale (La question ouverte)*

1. Питання до підмета (question sur le sujet)

	Питання (Question)	Приклад (Exemple)
до підмета-істоти (хто?) *(un animé)*	**Qui** + дієслово у 3-й особі однини **Qui est-ce qui +** дієслово у 3-й особі однини	***Mes amis*** *habitent rue* Jeanne-d'Arc. – Мої друзі живуть на вулиці Жанни Д'Арк ***Qui*** *habite rue* Jeanne-d'Arc *?* ***Qui est-ce qui*** *habite rue* Jeanne-d'Arc *?* – Хто живе на вулиці Жанни Д'Арк?
до підмета-неістоти (що?) *(un non animé)*	**Qu'est-ce qui +** прямий порядок слів	***Tout*** se passe *très bien.* – Все проходить дуже добре. ***Qu'est-ce qui*** *se passe* très bien *?* – Що проходить дуже добре?

☝**Remarque :** Як і в українській мові в питальному реченні з питанням до підмета дієслово стоїть у 3-ій особі однини: *Qui a fait le devoir ? Qui aime le chocolat ?*

2. Питання до прямого додатку (question sur le complément d'objet direct)

	Питання (Question)	Приклад (Exemple)
до додатку-істоти (кого?) *(un animé)*	**Qui** + інверсія **Qui est-ce que** + прямий порядок слів	*Marc rencontre* ***sa sœur.*** **–** Марк зустрічає свою сестру. ***Qui*** *Marc rencontre-t-il ?* ***Qui est-ce que*** *Marc rencontre ?* — Кого зустрічає Марк*?*
до додатку-неістоти (що?) *(un non animé)*	**Que** + інверсія **Qu'est-ce que** + прямий порядок слів	*Marc regarde* ***le film****.* **–** Марк дивиться фільм. ***Que*** *regarde Marc ?* ***Qu'est-ce que*** *Marc regarde* ? – Що дивиться Марк?

3. Питання до непрямого додатку (question sur le complément d'objet indirect)

	Питання (Question)	Приклад (Exemple)
до додатку-істоти (кого?) *(un animé)*	Прийменник+**qui** + інверсія Прийменник+**qui + est-ce que** + прямий порядок слів	*Je pars* ***avec ma sœur****.* **–***Я* їду з сестрою. ***Avec qui*** *pars-tu ?* ***Avec qui*** *est-ce que tu pars ?* – З ким ти їдеш?
до додатку-неістоти (що?) *(un non animé)*	Прийменник+**quoi** + інверсія Прийменник+**quoi +est-ce que** +прямий порядок слів	*Mes amis parlent* ***de leurs vacances.*** **–** Мої друзі розмовляють про свої канікули. ***De quoi*** *vos amis parlent-ils ?* ***De quoi*** *est-ce que vos amis parlent?* – Про що говорять ваші друзі?

4. Питання до іменної частини присудка (question sur l'attribut)

Питання (Question)		Приклад (Exemple)
comment… ?	який? яка? які?	*Cette salle est* ***claire. Comment*** *est cette salle ?* – Яка ця кімната? *Ce livre est* ***intéressant. Comment*** *est ce livre* ? – Яка це книга? *Ces livres sont* ***intéressants. Comment*** *sont ces livres ?* – Які це книги?

5.Питання до обставини (question sur le complément circonstanciel)

Питання (Question)		Приклад (Exemple)	
où… ?	де?	***Où*** *habites-tu ?* – Де ти живеш?	
	куди?	***Où*** *vas-tu ?* – Куди ти йдеш?	
d'où… ?	звідки?	***D'où*** *viens-tu ?* – Звідки ти йдеш?	
quand… ?	коли?**)**	***Quand*** *pars-tu ?* – Коли ти їдеш?	
comment… ?	як?	***Comment*** *t'appelles-tu ?* – Як тебе звати?	
pourquoi… ?	чому? навіщо?	***Pourquoi*** *es-tu en retard ?* – Чому ти спізнюєшся?	
		до підмета (un sujet)	до додатку (un complément)
combien de… + personne/chose ?	скільки?	+ прямий порядок слів **Combien d'étudiants font leurs études à l'université ?** – Скільки студентів навчається в університеті? ***Combien de*** *livres sont sur la table ?* – Скільки книг лежить на столі?	1) + **est-ce que** + прямий порядок слів 2) + інверсія **Combien de langues** *apprend-elle ?* **Combien de langues** *est-ce qu'elle apprend ?* – Скільки мов вона вивчає?
quelle somme ?	яку суму?	*Elle a payé sa moto* ***mille euros****.* – Вона сплатила тисячу євро за свій мото. ***Quelle somme*** *a-t-elle payé sa moto ?* – Яку суму вона сплатила за свій мото?	
à quelle heure… ?	о котрій годині?	***A quelle heure*** *reviens-tu ?* – О котрій годині ти повернешся?	
de quelle couleur… ?	якого кольору?	***De quelle couleur*** *est cette robe ?* – Якого кольору ця сукня?	

☝**Remarque :** Всі ці питання можуть супроводжуватись зворотом ***est-ce que***, після якого зберігається прямий порядок слів.

Exercices

✍**1. Formulez la question portant sur le sujet animé / inanimé (tableau 1).**

1. Pierre lit un livre français.
2. Vous travaillez ferme.
3. Mes amis vont au cinéma.
4. Mes parents ont beaucoup d'amis.
5. Vous faites beaucoup de fautes.
6. Tu dois rester ici.
7. Le livre est sur la table.
8. Le magasin est fermé.
9. L'ascenseur ne marche pas.
10. Les compétitions ont lieu en mai.

✍2 Formulez la question portant sur le complément d'objet direct animé /inanimé (tableau 2).

1. Nous attendons nos amis.
2. Ils écoutent ce chanteur avec admiration.
3. Les élèves traduisent vite les textes.
4. On applaudit beaucoup cet acteur.
5. Paul déteste son ancien ami après cet incident.
6. Les parents cherchent le baby-sitter pour leur enfant.
7. Nous entendons un bruit étrange.
8. Ils aiment la musique classique.
9. Elle chante très bien les chansons d'Édith Piaf.
10. On dessine ce vase.

✍3. Formulez la question portant sur le complément d'objet indirect animé / inanimé (tableau 3).

1. Il s'appuie sur la balustrade.
2. Elle apprend le français à son fils.
3. Nous avons besoin de vous.
4. Il habite avec ses parents.
5. Julie va chez le médecin.
6. Jean achète un cadeau pour sa cousine.
8. Il a besoin de leur aide.
9. Vous avez droit à ce congé payé.
10. Nous nous rendons compte de notre faute.

✍4. Formulez la question portant sur le complément circonstanciel (tableaux 4 et 5).

Modèle : Son tableau est très professionnel. → *Comment est son tableau ?*

1. Lise va <u>à Paris</u>.
2. Nous travaillons <u>à la bibliothèque</u>.
3. David revient <u>du Japon</u>.
4. Ces livres sont <u>très intéressants</u>.
5. Denis est absent <u>à cause de sa grippe</u>.
6. Marthe dessine <u>très bien</u>.
7.Mes amis arrivent <u>demain</u>.
8. Mon père revient <u>à 7 heures du soir</u>.

9. Les étudiants travaillent ferme.
10. L'ascenseur ne marche pas, il est en panne.

✍**5 Formulez la question portant sur le complément circonstanciel (tableau 5).**

1. Au milieu de cette place se trouve la plus belle fontaine de la ville.
2. Je dois partir en mission demain.
3. Max et Lucie rentrent chez eux après la fin des cours.
4. Julie part de la maison à huit heures tous les jours.
5. Catherine trouve les mots dans le dictionnaire.
6. Il va passer dix jours au Portugal.
7. Elle est de Paris.
8. Cette année la foire attire un public nombreux.
9. Il y a 7 roses dans ce bouquet.
10. Je dois partir en mission demain.

✍**6 Formulez toutes les questions possibles.**

1. Les enfants jouent avec Catherine dans le jardin.
2. Demain, Michel va au cinéma avec ses amis.
3. Pierre et Marie ont un appartement de trois pièces au centre de Paris.
4. Max et Lucie restent à l'université jusqu'à dix-sept heures.
5. Ce garçon est allé cinq fois en France.
6. On doit corriger les fiches avec un stylo vert.
7. Monsieur Dorin a parcouru 185 km.
8. Pierre laisse sa voiture sous les arbres.
9. Elles entrent avec les enfants chez le marchand de poisson.
10. Plus de 200 employés travaillent dans cette entreprise.

✍**7. A vous ! Vous êtes dans la salle d'études. Posez des questions possibles selon la situation.**

🕮 Заперечення. *La négation*

Заперечна форма дієслова будується за допомогою двох заперечних часток – **ne** і **pas**, між якими ставиться дієслово: *Je **ne** comprends **pas**.* – *Я* не розумію.

У розмовній мові заперечна частка **ne** може опускатися: *Je comprends **pas**.* – Я не розумію.

У складних часах заперечна частка **pas** ставиться після допоміжного дієслова (**avoir / être**): *Je **n**'ai **pas** compris*. – *Я* не зрозумів.

У заперечному реченні після присудка замість неозначеного або часткового артикля ставиться прийменник **de**.

*J'ai un frère, je **n**'ai **pas** **de** sœurs*. – У мене є брат, у мене немає сестер (**de** замість **des**).

*J'ai acheté du pain, je **n**'ai **pas** acheté **de** fromage*. – *Я* купив хліба, я не купив сира (**de** замість **du**).

☝**Remarque :** 1) після дієслова **être** у заперечній формі артикль не замінюється прийменником **de**: *C'est une chaise.* – Це стілець. *Ce **n'est pas** **une** chaise*. – Це не стілець; 2) означений артикль не замінюється прийменником **de**: *J'aime le chocolat.* – Я люблю шоколад. *Je **n'aime pas** **le** chocolat.* – Я не люблю шоколад.
Крім **pas** другим елементом заперечної структури можуть виступати такі слова:

ne…pas	не…	*Il **ne** travaille **pas.***	Він не працює.
ne…rien	ніщо, нічого	*Il **ne** raconte **rien.***	Він **нічого** не розповідає.
ne…jamais	ніколи	*Il **ne** chante **jamais.***	Він **ніколи** не співає.
ne…personne	ніхто	*Il **ne** connaît **personne** ici.*	Він тут **нікого** не знає.
ne…plus	більше	*Il **ne** pratique **plus** de sport.*	Він **більше** не займається спортом.
ne …nulle part	ніде	*Il **ne** sort **nulle part.***	Він **нікуди** не виходить.
ne…ni…ni	ні…ні…	*Elle **n'**a parlé **ni** à moi **ni** à sa sœur.*	Вона не поговорила **ані** зі мною **ані** зі своєю сестрою.
guère	не дуже; зовсім трохи; майже ні	*Il **ne** lui donne **guère** d'argent*.	Він їй дає **зовсім** мало грошей (майже не дає).
ne…aucun (-e, -s, -es)	жодний,-а, -е, -і, ніякий, ,-а, -е, -і	*Il **n'**a **aucune** idée.*	У нього немає **жодної** ідеї.

☝**NB !** Ці слова ставляться замість **pas**! Якщо якесь із цих слів вжито в заперечному реченні, **pas** у такому разі не вживається.

☝**Remarque :** 1) **que** – тільки, лише: *Je **n'**ai lu **qu'**un chapitre de ce livre*. – Я прочитав тільки один розділ з цієї книги;
2) **guère que** – тільки, лише: *Il **n'**y a **guère** qu'une tasse de café.* – Є лише чашка кави.

☝**Remarque :** Якщо заперечення відноситься до інфінітива, обидві заперечні частки ставляться перед ним: *Vous pouvez **ne pas** venir demain.* – Завтра можете не приходити.

Exercices

✍**1.** T**ransformez à la forme négative comme dans le modèle.**
Modèle : C'est normal. → *Ce **n'est pas** normal.*

1. C'est possible.
2. C'est exact.
3. C'est bien.
4. C'est facile.
5. C'est difficile.
6. C'est juste.
7. C'est vrai.
8. C'est bon.
9. C'est mal.
10. C'est impossible.

✍**2. Transformez à la forme négative comme dans le modèle.**

Modèle : Elle s'appelle Maria Monti. → *Elle **ne** s'appelle **pas** Maria Monti.*
1. Il doit travailler la nuit.
2. Il habite à Paris.
3. Il a des amis à Paris.
4. Il est étudiant.
5. Flore habite chez Marie.
6. Elle travaille pour M.Dupont.
7. Aujourd'hui, je fais du tennis.
8. Nous allons partir en Italie.
9. Nous parlons bien italien.
10. Il apprend la conjugaison.

✍ **3. Écrivez à la forme négative et faites les changements s'ils sont nécessaires. Faites attention à l'article.**
1. C'est **un** bon roman.
2. Elle aime **le** lait.
3. Nous achetons **des** bonbons.
4. Tu as **un** chat noir.
5. On offre **des** promotions.
6. Je préfère **le** vin rouge.
7. Vous portez **des** lunettes.
8. Vous faites **du** jardinage.
9. Elles adorent **les** enfants.
10. C'est **un** problème.

✍ **4. Répondez aux questions par la négation.**
1. Est-ce qu'il se lève tôt ? Non, _____
2. Vas-tu répéter l'explication ? Non, _____
3. Aimes-tu te baigner dans la mer ? Non, _____
4. Est-ce que tu parles espagnol ? Non, _____
5. Vas-tu sortir les poubelles ? Non, _____
6. Est-ce que vous allez sortir ? Non, _____
7. Regardes-tu la télévision ? Non, _____
8. Est-ce qu'il est en vacances ? Non, _____
9. Regardes-tu cette émission télévisée ? Non, _____
10. Aime-t-il son travail ? Non, _____

DOSSIER 3

🕮 Adjectifs possessifs (2). *Присвійні прикметники (2)*

Для того, щоб вказати на приналежність предмета, особи тощо, використовуються присвійні прикметники, у французькій мові вони узгоджуються у роді і числі з предметом, що перебуває у володінні: *mon frère, ma sœur, ton cousin, ta cousine, son père, sa mère,* а в особі – з іменником (або займенником), що позначає власника:

*Je donne des bonbons à **ma** sœur.* – Я даю цукерки своїй сестрі.

*Pierre téléphone à **sa** mère.* – П'єр телефонує своїй мамі.

Присвійні прикметники перекладаються українською мовою «*свій, своя, своє, свої*».

possesseur (власник)	**singulier**		**pluriel**
singulier	**masculin**	**féminin**	**masculin – féminin**
je	**MON**	**MA**	**MES**
tu	**TON**	**TA**	**TES**
il / elle / on	**SON**	**SA**	**SES**
pluriel	**masculin – féminin**		
nous	**NOTRE**		**NOS**
vous	**VOTRE**		**VOS**
ils / elles	**LEUR**		**LEURS**

☝**Attention !** Перед іменниками жіночого роду, що починаються з голосної або німої **h** (*le **h** muet*), вживаються форми **mon, ton, son** : *mon école, ton école, son école.*

possesseur	**singulier**		**pluriel**
	masculin	**féminin**	**masculin – féminin**
J'ai	**mon** frère	**ma** sœur	**mes** parents
Tu as	**ton** frère	**ta** sœur	**tes** parents
Il / Elle a	**son** frère	**sa** sœur	**ses** parents
	masculin – féminin		**masculin – féminin**
Nous avons	**notre** frère	**notre** sœur	**nos** parents
Vous avez	**votre** frère	**votre** sœur	**vos** parents
Ils / Elles ont	**leur** frère	**leur** sœur	**leurs** parents

☝ **Attention ! Зверніть увагу** на узгодження в роді присвійних прикметників ***son, sa*** у французькій мові:

*Il téléphone à **son** père.* — Він телефонує **своєму** батьку.

*Elle téléphone à **son** père.* — Вона телефонує **своєму** батьку.

*Il écrit à **sa** mère.* – Він пише **своїй** мамі.

*Elle écrit à **sa** mère.* – Вона пише **своїй** мамі.

У французькій мові іменники, що позначають родинні зв'язки, вживаються з присвійними прикметниками: *Téléphone à **ta** mère* ! — Зателефонуй мамі!

Присвійні прикметники вживаються у французькій мові частіше, ніж в українській: *Le garçon montre ses notes à **sa** mère*. – Хлопчик показує мамі свої оцінки.

Exercices

1.Mettez les adjectifs possessifs qui conviennent.

1. Nous commençons _____voyage demain matin.
2. Elles décorent _____maison avec beaucoup de goût et de style.
3. Mes amis et moi, nous allons à _____ café préféré ce soir.
4. Elle a mis _____robe rouge pour cette soirée.
5. Vous travaillez sur _____projet.
6. Tu as montré _____courage en surmontant cette épreuve difficile.
7. J'ai un petit appartement. _____appartement est près de la plage.
8. Les clients paient _____ achats.
9. Aidez-vous _____ grands-parents ?
10. A quelle heure finis-tu _____cours ?

2.Mettez les adjectifs possessifs qui conviennent.

1. Nous aimons _____ ville natale.
2. Il parle avec_____ fils et _____ femme.
3. Bientôt ils partent, _____ valises sont déjà faites.
4. Je vous présente _____ copines.
5. Posez-moi _____ questions.
6. Monna Lisa est célèbre pour _____ beauté.
7. Marc et Sylvie partent en voyage. _____ places d'avion sont réservées.
8.Quand on est vieux, on parle de _____ passé.
9. Je vais voyager avec _____ amie Sylvie, en janvier.
10. Pierre et Marie adorent _____ grands-parents.

3.Mettez les adjectifs possessifs qui conviennent.

1. C'est Marie. _____ créativité et _____ imagination débordante impressionnent tout le monde.
2. C'est Pierre. _____ parents sont fiers de _____ réussites scolaires.
3. Ils ont un chien. _____ chien adore se promener dans _____ quartier.
4. J'aime passer _____ vacances chez _____ grands-parents. _____ maison est très jolie et _____ jardin est grand.
5. Ma sœur et moi, nous avons de la chance. Nous pouvons compter sur _____ parents. _____ mère est toujours présente et attentive à _____ besoins. _____ père s'occupe aussi de nous chaque fois qu'il le peut. _____ famille est très unie.
6. Tu finis _____ devoirs rapidement pour profiter de _____ temps libre.
7. J'adore la France : _____gens, _____culture, _____musique, _____paysages.
8. Pendant mon séjour en France, je pensais tous les jours à _____famille, à _____amies et à _____chats.
9. Vous méritez _____ succès grâce à _____ travail acharné.
10. Sur _____ blog je parle de _____ voyages, _____travail, _____ avenir et _____ animal : Pif, _____ chien.

🕮 Le masculin, le féminin et le pluriel des adjectifs qualificatifs pour caractériser une ou des personne(s). *Форми чоловічого і жіночого роду, форми множини прикметників на позначення людських рис*

Прикметники на позначення фізичних, моральних тощо людських рис, якостей утворюються за загальними правилами.

Прикметник у французькій мові має два роди – чоловічий і жіночий. Рід та число прикметника залежать від іменника, до якого він відноситься:

Le père reste ***seul.*** – Батько залишається один.

La mère reste ***seule.*** – Мати залишається одна.

Ce jeune homme est ***actif.*** **–** Цей хлопець активний.

Cette jeune fille est ***active.*** – Ця дівчина активна.

La formation du féminin des adjectifs. *Утворення жіночого роду прикметників*

Прикметники, що закінчуються у чоловічому роді на літеру **e** (*le* ***e*** *muet*), у жіночому роді не змінюються ні орфографічно, ні фонетично: un enfant *maigr****e*** – une fille *maigr****e,*** un homme *égocentriqu****e*** – une femme *égocentriqu****e.***

Прикметники, що закінчуються у чоловічому роді на голосну або приголосну, що вимовляється, у жіночому роді мають **-e**, що змінює слово лише орфографічно: un *joli* garçon – une *joli****e*** fille; un enfant *determiné* – une personne *déterminé****e;*** l'humour *noir* – l'humeur *noir****e.***

Прикметники, що закінчуються у чоловічому роді на голосну або приголосну, що не вимовляється, у жіночому роді мають **-e**, що змінює вимову і написання слова: un *petit* garçon – une *petit****e*** fille, un homme *debrouillard* – une personne *debrouillard****e.***

Прикметники, що закінчуються на **-er, -ier,** у жіночому роді мають **-ère, -ière**: un enfant *rancuni****er*** – une personne *rancuni****ère.***

Прикметники, що закінчуються на **-f,** у жіночому роді мають **-ve**: un enfant *naï****f*** – une personne *naï****ve***; un homme *impulsi****f*** – une femme *impulsi****ve.***

Прикметники, що закінчуються на **-eux,** у жіночому роді мають **-euse**: un visage *heur****eux*** – une figure *heur****euse.***

Прикметники, що закінчуються на **-et, -el, -eil, -en, -ien, -on,** подвоюють кінцеву приголосну:

un frère *cad****et*** – une sœur *cad****ette*** un refus *form****el*** – une réponse *form****elle***

un citoyen *europé****en*** – une citoyenne *europé****enne***

un *b****on*** caractère – une *b****onne*** note un ami *anc****ien*** – une amie *anc****ienne*** **.**

Pour aller plus loin

☝**Attention !** Деякі прикметники на **-et** не подвоюють кінцеву приголосну. Вони отримують *accent grave* **-ète:**

inquiet (inqui**ète**) – неспокійний, тривожний concret (concr**ète**) – конкретний

secret (secr**ète**) – таємний, секретний complet (compl**ète**) – повний

discret (discr**ète**) – скромний, стриманий indiscrect (indiscr**ète**) – нескромний

Прикметники на **-al, -in, -ain, -ein, -un** не подвоюють кінцеву приголосну у жіночому роді: une fête *nation****ale;*** une touriste *américa****ine;*** une chambre *vois****ine;*** une tasse *pl****eine;*** une affaire *comm****une.***

Прикметники, що закінчуються на **-eur** у чоловічому роді, мають **-euse** у жіночому: un rire *moqu**eur*** – une voix *moqu**euse.***

Прикметники, що закінчуються на **-teur,** у жіночому роді мають **-trice**: un ton *protec**teur*** – une ombre *protec**trice.***

☝**Attention !** Деякі прикметники на **-eur** утворюють жіночий рід за загальним правилом, додаючи **-e** до форми чоловічого роду:

meilleur(e) – кращий, найкращий
antérieur(e) – попередній
supérieur(e) – вищий, верхній
intérieur(e) – внутрішній
postérieur(e) – наступний, подальший
inférieur(e) – нижчий, нижній
extérieur(e) – зовнішній

☝**Запам'ятайте** форми жіночого роду таких прикметників:

long (**longue**) – довгий, тривалий
blanc (**blanche**) – білий
grec (**grecque**) – грецький
roux (**rousse**) – рудий
sot (**sotte**) – нерозумний, дурний
gros (**grosse**) – товстий, великий
épais (**épaisse**) – густий
bas (**basse**) – низький
las (**lasse**) – утомлений, зморений
gras (**grasse**) – жирний
frais (**fraîche**) – свіжий, прохолодний
sec (**sèche**) – сухий, сушений, худорлявий
franc (**franche**) – прямий, відвертий
public (**publique**) – громадський, суспільний
favori (**favorite**) – улюблений, любий
doux (**douce**) – солодкий, м'який, ніжний
faux (**fausse**) – фальшивий, несправжній
jaloux (**jalouse**) – заздрісний, ревнивий
gentil (**gentille**) – милий, люб'язний

Прикметники **'beau', 'nouveau', 'vieux', 'fou'** (божевільний, скажений), **'mou'** (м'який (*un oreiller, un fruit*), зів'ялий, млявий (*un caractère, des gestes*)) мають дві форми для чоловічого роду однини: beau – **bel,** fou – **fol,** vieux – **vieil,** nouveau – **nouvel,** mou – **mol.**

Форми цих прикметників вживаються перед іменниками, що починаються з голосної або німої **h** (*le **h** muet*). У жіночому роді ці прикметники мають форми: **'belle', 'folle', 'vieille', 'nouvelle', 'molle'.**

un ***beau*** platane – un ***bel*** arbre – une ***belle*** fille
un ***vieux*** monsieur – un ***vieil*** homme – une ***vielle*** dame
un ***fou*** rire – un ***fol*** espoir – une ***folle*** idée

La formation du pluriel des adjectifs. ***Утворення множини прикметників***

Множина прикметників, як і іменників, утворюється, як правило, додаванням закінчення **-s** до прикметника у формі однини. Кінцева **-s** не вимовляється, за виключенням випадків зв'язування:

la *jeune* fille – les *jeune**s*** filles;
le *petit* enfant – les *petit**s*** enfants.

Прикметники, що закінчуються в однині на **-s** або **-x**, не мають спеціальної форми множини:

ce *vieu**x*** monsieur – ces *vieu**x*** monsieurs;
ce monsieur *courtoi**s*** – ces messieurs *courtoi**s***

Прикметники, що закінчуються в однині на **-eau**, мають **-x** у множині:

son *nouv**eau*** manteau – ses *nouv**eaux*** manteaux.

Прикметники, що закінчуються в однині на **-al,** у множині мають **-aux**:

un enfant *géni**al*** – des enfants *géni**aux.***

☝ **Exceptions :** *banal* (банальний) – *banals, bancal* (кривий, кривоногий) – *bancals, fatal* (фатальний) – *fatals, final* (фінальний) – *finals, glacial* (льодяний) – *glacials, natal* (рідний) – *natals, naval* (морський) – *navals.*

Exercices

✓1. Trouvez le féminin.

Modèle : grand – *grande*

a) 1) beau a) rousse
2) blanc b) folle
3) bref c) douce
4) doux d) nouvelle
5) faux e) franche
6) fou f) brève
7) frais g) fausse
8) franc h) belle
9) nouveau i) fraîche
10) roux j) blanche

c) 1) créateur a) libératrice
2) libérateur b) vengeresse
3) menteur c) trompeuse
4) trompeur d) menteuse
5) vengeur e) créatrice

b)1) andalou a) sèche
2) favori b) publique
3) gentil c) longue
4) grec d) grecque
5) jaloux e) favorite
6) long f) andalouse
7) public g) vieille
8) sec h) turque
9) turc i) gentille
10) vieux j) jalouse

Exceptions :

1) antérieur → *antérieure* 5) majeur →
2) extérieur → 6) mineur →
3) inférieur → 7) postérieur →
4) intérieur → 8) supérieur →

🗝2. Mettez au féminin.

a) grand → *grande*

1) brun 6) noir
2) fort 7) plein
3) gris 8) prochain
4) lourd 9) rond
5) mauvais 10) vert

c) naturel → *naturelle*

1) actuel 6) réel
2) annuel 7) solennel
3) cruel 8) spirituel
4) habituel 9) officiel
5) mensuel 10) vermeil

e) étranger → *étrangère*

1) régulier 6) fier
2) cher 7) financier
3) policier 8) léger
4) écolier 9) familier
5) entier 10) printanier

g) délicieux → *délicieuse*

1) affreux 6)poussiéreux
2) courageux 7) paresseux

b) bon → *bonne*, gras → *grasse*

1) ancien 6) parisien
2) brésilien 7) bas
3) chrétien 8) gros
4) mignon 9) épais
5) moyen 10) las

d) net → *nette* **Exceptions**:

1) cadet 6) complet →*complète*
2) coquet 7) secret →
3) muet 8) concret →
4) rondelet 9) discret →
5) simplet 10) inquiet →

f) actif → *active*

1) admiratif 6) émotif
2) affirmatif 7) impulsif
3) agressif 8) naïf
4) créatif 9) neuf
5) collectif 10) sportif

3) ambitieux 8)précieux
4) curieux 9)nerveux
5) scandaleux 10) sérieux

✍3. Trouvez le masculin.

1) éternelle _____
2) lasse _____
3) claire _____
4) bretonne _____
5) nette _____
6) légère _____
7) discrète _____
8) tranquille _____
9) pareille _____
10) courageuse _____
11) triste _____
12) blonde _____
13) belle _____
14) sèche _____
15) turque _____
16) publique _____
17) magnifique _____
18) merveilleuse _____
19) franche _____
20) gentille _____

✍4.Trouvez le féminin.

1) routier _____
2) irréel _____
3) original_____
4) originel _____
5) cher _____
6) secret _____
7) cadet _____
8) complet _____
9) joyeux _____
10) roux _____
11) vieux _____
12) inférieur _____
13) vengeur _____
14) trompeur _____
15) joli _____
16) favori _____
17) passif _____
18) grec _____
19) faux _____
20) frais _____

✍5.Faites comme dans le modèle.

a) Transformez au masculin.

Modèle : une rue étroite → *un chemin étroit*

1) une place animée → un parc _____
2) une grande avenue → un _____ boulevard
3) une entrée large → un trottoir _____
4) une place tranquille → un jardin _____
5) une rue agréable → un quartier _____

b) Transformez au féminin.

Modèle : un garçon blond → *une fille blonde*

1) un homme brun → une femme _____
2) une voisin bruyant → un voisine _____
3) un enfant bavard → une dame _____
4) un professeur passionnant → une personne _____
5) un homme âgé → une femme _____

✍6. Complétez les phrases.

Modèle : Le pantalon est blanc. → *La veste est blanche.*

1. Le climat est sec. La saison est _____

2. Le matin est orageux. La journée est _____
3. Le fromage est frais. La crème est _____
4. Le village est beau. La ville est _____
5. Le chapeau est neuf. La voiture est _____
6. Le bâtiment est vieux. La maison est _____
7. Le texte est bref. La phrase est _____
8. Le garçon est franc. La fille est _____
9. Le mur est épais. La crêpe est _____
10. Le billet est faux. La nouvelle est _____

✍7. Transformez les phrases.

Modèle : C'est un garçon vif et curieux. → *C'est une fille vive et curieuse.*

1. C'est un homme amoureux et jaloux. _____
2. Le jardinier est grand et blond. _____
3. Son frère est très original et particulier. _____
4. Mon voisin est franc et discret. _____
5. Le gardien est gros et agressif. _____
6. Le garçon est beau et gentil. _____
7. Mon cousin est grand et roux. _____
8. Voici un enfant joyeux et heureux. _____
9. Mon mari est étranger, il est Italien. _____
10. Voici un élève intelligent et sérieux. _____

✍8. Mettez les adjectifs au pluriel.

Modèle : Le texte est difficile. → Les textes sont *difficiles.*

1. C'est un document ancien. → Ce sont des documents _____
2. Cette lettre est intéressante. → Ces lettres sont _____
3. C'est un exercice sérieux. → Ce sont des exercices _____
4. Voilà une carte originale. → Voilà des cartes _____
5. Ce billet est faux. → Ces billets sont _____
6. Ce manuscrit est très précieux. → Ces manuscrits sont très _____
7. C'est un dictionnaire épais. →` Ce sont des dictionnaires _____
8. C'est un message personnel. → Ce sont des messages _____
9. Mon voisin est amical. → Mes voisins sont _____
10. C'est mon pays natal. → Ce sont nos pays _____

🗝9. Complétez les phrases.

a) beau / bel – belle; beaux – belles

1. C'est un _____ monument.
2. C'est un _____ arbre.
3. C'est une _____ étoile.
4. Les arbres sont _____ .
5. Ce sont de _____ filles.
6. Il a de _____ yeux.

b) fou / fol – folle; fous – folles

1. C'est une _____ idée.
2. C'est un _____ espoir.
3. Ce garçon est _____ .
4. Ces gens sont _____ .
5. Il gagne un argent _____ .
6. Ces filles sont _____.

c) nouveau / nouvel – nouvelle; nouveaux – nouvelles

1. Ce sont de _____ serveuses.
4. C'est un _____ appartement.

2. C’est un _____ étudiant. 5. L’appartement est _____ .
3. Ce sont de _____ élèves. 6. Cette vendeuse est _____ .

d) vieux / vieil – vieille; vieux – vieilles

1. C’est un _____ homme. 4. C’est une _____ femme.
2. Mon voisin est _____ . 5. C’est un _____ immeuble.
3. Ce sont de _____chaussures. 6. C’est un _____ quartier.

Parler de ses goûts. Говорити про смаки і вподобання

Щоб говорити про свої смаки вживаються дієслова: **aimer, adorer, ne pas aimer, détester**. Після них у реченні може стояти іменник або дієслово в неозначеній формі:

*Nous **adorons** l’architecture.* – Ми обожнюємо архітектуру.
*J'**aime** la culture française.* – Я люблю французьку культуру.
*Je **déteste** faire du sport.* – Я ненавиджу займатися спортом.

Exercice

Composez des phrases avec les éléments donnés.

Sujet (*підмет*)	**Prédicat** (*присудок*)	**Complément d’objet direct : Nom / Infinitif** (*прямий додаток*)
elles, tu, elle, il, vous, je, nous, ils	adorent, adores, aimez, aime, adorons, aimons, déteste, aiment, détestent	apprendre.le.français, le.sport, le.thé, dessiner, Noël, les.chats, l'hiver, les.chiens, jouer.au.football, le.café, travailler, voyager

Les particularités des verbes du Ier groupe au présent de l’indicatif.

Особливості відмінювання дієслів I групи у теперішньому часі дійсного способу

	commencer	**manger**	**acheter**	**répéter**
	-cer	**-ger**		
Je / J’	commence	mange	ach**è**te	rép**è**te
Tu	commences	manges	ach**è**tes	rép**è**tes
Il / Elle	commence	mange	ach**è**te	rép**è**te
Nous	commen**ç**ons	mang**e**ons	achetons	répétons
Vous	commencez	mangez	achetez	répétez
Ils / Elles	commencent	mangent	ach**è**tent	rép**è**tent

	jeter	**essuyer**	**employer**	**essayer**
	-eter, -eler	**-uyer**	**- oyer**	**-ayer**
Je / J'	je**tt**e	essu**i**e	emplo**i**e	essa**i**e /essaye
Tu	je**tt**es	essu**i**es	emplo**i**es	essa**i**es / essayes
Il / Elle	je**tt**e	essu**i**e	emplo**i**e	essa**i**e / essaye
Nous	je**tons**	essu**yons**	emplo**y**ons	essa**y**ons
Vous	je**t**ez	essu**yez**	emplo**yez**	essa**y**ez
Ils / Elles	je**tt**ent	essu**i**ent	emplo**i**ent	essa**i**ent / essayent

1.Дієслова, що закінчуються в інфінітиві на **-cer**, змінюють кореневу **c** на **ç** перед закінченнями, що починаються з **a** або **o** . Такі зміни робляться для того, щоб зберегти вимову звука [s], оскільки за правилами читання літера **-c** перед **a** і **o** читається як [k], а **ç** у будь-якій позиції передає звук [**s**]: **c → ç + a / o:** commen**cer** : *je commence; nous commen**ç**ons.*

2.Дієслова, що закінчуються в інфінітиві на **-ger,** перед закінченнями, що починаються з **a** або **o** мають літеру **e**. Ця додаткова літера пишеться для збереження звука [ʒ], оскільки за правилами читання буква **g** перед **a** і **o** читається як [**g**]: **g → ge + a / o :** man**ger** – *je mange, nous mang**e**ons.*

3.Дієслова, що мають **[ə]** у передостанньому складі, змінюють **[ə]** на **[ɛ]** перед складом з **e,** що не вимовляється: ach**e**ter – *j'ach**è**te – nous ach**e**tons.*

4. Дієслова, що мають **é** у попередньому складі, змінюють **é** на **è** перед складом з **e,** що не вимовляється, крім *futur simple* та *conditionnel présent*, де вони зберігають це **é: répéter** – *je rép**è**te, ils rép**è**tent;* céder : *je c**è**de, ils c**è**dent.*

5. Дієслова типу **jeter, appeler** подвоюють кінцеву приголосну перед **e**, що не вимовляється: **jeter** – *je je**tt**e – nous je**t**ons, appeler : j'appe**ll**e – nous appe**l**ons.*

6. Дієслова на **-oyer** і **-uyer** змінюють **y** на **i** перед **e**, що не вимовляється: **employer** – *j'emplo**i**e, ils emplo**i**ent* ; essuyer : *j'essu**i**e, ils essu**i**ent.*

7.Дієслова на **-ayer** пишуться з **i** або **y**. Ці дві орфографії відповідають двом різним вимовам: **essayer** – *j'essa**i**e* [ʒesɛ] – *j'essa**y**e* [ʒesɛj].

Exercices

✍1.Donnez les infinitifs des verbes.

Je jette		Vous épelez	
J'achète		Ils étincellent	
Nous gelons		Tu modèles	
Vous achetez		Elles projettent	
Je feuillette		Vous pelez	
Tu appelles		Nous renouvelons	
Je pèle		Nous achetons	
Elle congèle		Ils rappellent	
Vous projetez		Il épèle	
Elle conjugue		Vous essuyez	

🗝 2.Mettez au présent les verbes donnés

appeler	Nous _____ un docteur.	J'_____ un ami.
compléter	Vous_____la phrase.	Ils_____ les exercices.
répéter	Elle _____ la question.	Vous_____ la réponse.
lever	Il_____la main.	Vous _____ la tête.
acheter	Nous _____ un livre.	On _____ un CD.
feuilleter	Je_____ un journal.	Vous_____ une revue.
espérer	Tu_____ réussir.	Nous_____ gagner.
épeler	Vous_____ un mot.	J' _____ mon nom.
mener	Ils_____ une vie simple.	Vous_____ une vie dangereuse.
projeter	Nous _____ d'aller en Chine.	Elles_____ d'aller au Japon.
pénétrer	On_____ dans le bureau.	Vous_____ dans la forêt.

🕮 Le masculin et le féminin des professions. *Чоловічий і жіночий рід назв професій*

Рід найменування професій був продиктований тим, що тій чи ті професії були виключно чоловічими: **pompier, gendarme, militaire, ébéniste, plombier, garagiste, peintre, maire, ministre, juge** тощо, а інші виконувались виключно жінками : **sage-femme, infirmière, couturière, blanchisseuse** тощо.

Оскільки суспільство розвивається, сьогодні всі професії можуть практикуватися представниками обох статей, але для розвитку мови потрібно більше часу. Якщо деякі найменування професій одразу набули форми іншої статі, як, наприклад: **l'instituteur → l'institutrice; la couturière → le couturier,** інші, незважаючи на спроби їм надати форми обох родів, залишаються, переважно, у чоловічому роді : **le médecin, le peintre** → жінка: **le peintre, la peintre, la femme peintre; un militaire → une militaire**, але **un officier –** однакова форма для обох родів. Знадобиться ще кілька десятиліть, щоб кожна назва професії мала форми чоловічого і жіночого роду.

Exercices

🗝 1.Écrivez le masculin des noms de professions mis entre parenthèses.

1. (*La cultivatrice*) _____ vient de cueillir des concombres que son père vendra au marché.
2. (*La poissonnière*) _____ me recommande particulièrement le saumon sauvage.
3. (*La coiffeuse*) _____ t'a fait une nouvelle coupe de cheveux plus moderne.
4. (*La factrice*) _____ distribue le courrier dans les boîtes aux lettres.
5. (*La surveillante*) _____ contacte un parent pour connaître la raison de l'absence de l'élève.
6. (*La mécanicienne*) _____ répare le moteur d'un camion en panne.
7. (*La restauratrice*) _____ veille à ce que le service se déroule au mieux.
8. (*La gardienne*) _____ de l'immeuble veille au respect du règlement d'un immeuble collectif.
9. (*La commerçante*) _____ qui est au coin de la rue connaît chacun de ses clients.

10. (*La patiente*) _____ présente l'ordonnance à (sa pharmacienne) _____.

🗝 2.Écrivez le féminin des noms de professions mis entre parenthèses.

1. (*Ce conducteur*) _____de bus connait bien notre ville.
2. (*Le pêcheur*) _____ répare ses filets sur le quai.
3. (*L'infirmier*) _____ a fait le rappel de vaccination à Paul.
4. (*Le laborantin*) _____ analyse les échantillons de sang.
5. (*Le docteur*) _____ remplit l'ordonnance.
6. (*L'auteur*) _____ de ce roman fait la promotion de son livre à la télévision.
7. (*Le couturier*) _____ présente la nouvelle collection printemps-été.
8. (*Le poète*) _____sait jouer avec les rythmes et les sonorités des mots.
9. (*Cet avocat*) _____ dispose d'un mandat général pour représenter son client devant toutes les juridictions.
10. (*Le paysan*) _____exploite son terrain sans aucun pesticide.

🕮 FAIRE *du, de la, de l', des*

З дієсловом ***faire*** утворюються вирази на позначення спортивної, творчої та інших активностей і діяльностей.

В однині після ***faire*** стоїть частковий артикль ***(du, de la, de l')***, форма **du** вживається з іменниками чоловічого роду, **de la –** з іменниками жіночого роду; **de l' –** з іменниками обох родів, що починаються з голосної або німої **h** (*le **h** muet*).

*Je fais **du** bénévolat pendant les fêtes.* – Я займаюсь волонтерством під час свят.
*Tu fais **de la** musique.* – Ти займаєшся музикою.
*Elle fait de **l**'équitation.* – Вона займається кінним спортом.

З іменниками у множині вживається неозначений артикль ***(des***):

*Il fait **des** exercices physiques régulièrement.* – Він регулярно робить фізичні вправи.

У заперечній формі артикль замінюється прийменником ***de (d'):***

*Je ne fais pas **de** bénévolat pendant les fêtes.*
*Tu ne fais pas **de** musique.*
*Elle ne fait pas **d**'équitation.*
*Il ne fait pas **d**'exercices physiques actuellement.*

faire – *робити*
je fai**s**
tu fai**s**
il / elle / on fai**t**
nous fais**ons**
vous fait**es***
ils / elles font

Exercices

🗝 Conjuguez le verbe FAIRE et composez des phrases affirmatives et négatives.
Modèle : *Je fais **du** ski en hiver. Je ne fais pas **de** ski en été.*

			tir (m)	musculation (f)
			sport (m)	volleyball (m) [vɔlɛbol]
Je			jogging (m) [dʒɔgiŋ]	football (m) [futbol]
Tu		**du**	cyclisme (m) vélo (m)	plongée (f)
Il / Elle / On		**de la**	athlétisme (m)	marche (f)
Nous	FAIRE	**de l'**	dance (f)	cinéma (m)
Vous			aérobic (m)	gymnastique (f)
Ils / Elles			natation (f)	canotage (m)
			lutte (f)	alpinisme (m)
			escrime (f)	ping-pong (m)
			tennis (m)	judo (m)
		des	randonnées (f,pl)	promenades (f, pl) (*à vélo, en moto*)
			voyages (m,pl)	des travaux de rénovation
	ne (n')…pas	**de (d')**	...	...

🕮 Les pronoms toniques. *Наголошені займенники*

Наголошені займенники завжди стоять під наголосом і вживаються або самостійно (без дієслова), або приєднуються до нього за допомогою прийменника. У реченні вони можуть виконувати функції підмета, прямого додатку і непрямого додатку, мають лише одну форму, спільну для підмета і додатка: *Qui est là? – **Moi.*** – Хто там? — *Я*. *Je pense à **toi.*** — *Я* думаю про тебе.

Наголошені особові займенники мають такі форми:

Pronoms personnels sujets Придієслівні (ненаголошені, несамостійні) займенники	→	**Pronoms toniques** Наголошені (самостійні) займенники
Je		**Moi**
Tu		**Toi**
Il		**Lui**
Elle		**Elle**
Nous		**Nous**
Vous		**Vous**
Ils		**Eux**
Elles		**Elles**

До цього розряду відноситься також зворотний займенник 3-ї особи **soi** (собі, себе).

Наголошені займенники вживаються:

1.У неповних реченнях, без дієслів, як відповідь на питання:

*Qui a fait cela? – **Moi**.* — Хто це зробив ? — *Я*.

*Qui avez-vous vu? – **Lui.*** — Кого ви бачили ? – Його.

2. Для логічного виділення підмета, прямого додатку, якщо вони називають істоту:

Moi, je *ne comprends rien.* – А я нічого не розумію.
Tu *es heureux,* ***toi.*** — А ти щасливчик.
Je ***le*** *connais bien,* ***lui.*** – Я його добре знаю.
3. Коли є два підмета або два додатки, замість ненаголошеного займенника вживається наголошений:
Mon frère et ***moi,*** *nous viendrons vous voir*. — Я і мій брат, ми прийдемо до вас.
On vous invite, ***toi*** *et* ***lui***. – Вас запрошують, тебе і його.
Ma sœur et ***moi,*** *nous aimons le jazz*. – Моя сестра і я, ми любимо джаз.
4. У функції іменної частини складеного присудка з дієсловом **être (c'est, ce sont),** у зворотах **c'est …qui (que)**:
C'est ***moi,*** *ce sont* ***eux.*** — Це я, це вони.
5. У функції непрямого додатку після різних прийменників:
Je suis parti sans ***lui.*** — Я поїхав без нього.
Nous allons chez ***toi***. – Ми йдемо до тебе.
Tu peux compter sur ***moi.*** – Ти можеш на мене розраховувати.
У порівняннях*:*
Elle lit plus vite que ***toi.*** – Вона читає швидше, ніж ти.
Comme ***toi.*** — Як ти.
7. У наказовому способі замість займенників **me** і **te**:
*Donne-****moi*** *ton adresse.* – Дай мені свою адресу.
*Réveille-****toi.*** – Просинайся.

Exercices

1. Complétez les phrases avec le pronom tonique.

1. Vous déjeunez chez nous demain ? → Oui, nous déjeunons chez _____.
2. Tu es fâché à cause de moi ? → Oui, je suis fâché à cause de_____.
3. Tu sors avec ta copine ? → Oui, je sors avec _____.
4. Il est d'accord avec Pierre et toi ? → Oui, il est d'accord avec _____.
5. Tu as rendez-vous avec Pierre ? → Oui, j'ai rendez-vous avec _____.
6. Tu as reçu une lettre des filles ? → Oui, j'ai reçu une lettre d'_____.
7. Assieds-toi entre ton frère et ta sœur. → Assieds-toi entre _____.
8. Il est arrivé avant mon frère et moi. → Il est arrivé avant _____.
9. Il vient avec ses parents ? →Oui, il vient avec _____.
10. Tu y vas sans nous ? → Oui, j'y vais sans _____.

2.Complétez les phrases avec le pronom tonique.

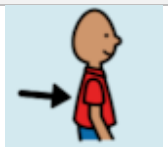
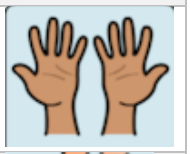
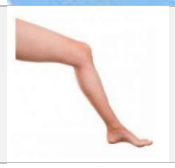
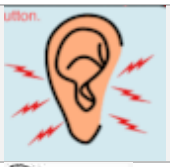
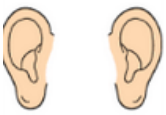
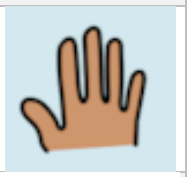
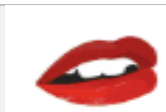
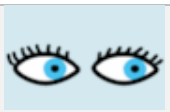
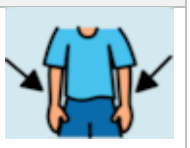
1._____ , je parle anglais et espagnol et_____ , elle parle français et italien.
2.Tiens, mamie, ce cadeau est pour_____!
3. Nous étudions les langues étrangères, mais _____, ils font de la robotique.
4. Et _____, Marie, que fais-tu le week-end ?
5. _____, je travaille, et _____, tu travailles ?
6. Mes grands-parents, _____, sont partis dans les Alpes.
7.Et _____, où habite-t-elle maintenant ?
8. _____, je travaille, et _____, tu travailles ?
9. Anne est de Besançon, mais son ami, _____, est de Paris.
10. Vous allez à Besançon, mais _____, nous allons à Vichy.

📖 **Articles contractés (*le, le, l', les*) avec la préposition *à* dans des expressions *avoir mal à*. *Злиття артиклів* (le, le, l', les) *з прийменником* à *у зворотi* avoir mal à**

	à + *le=au*	J'ai mal au...	le bras	J'ai mal au bras.
avoir mal à	**à + *la= à la***	J'ai mal à la...	la main	J'ai mal à la main.
	à + *l'= à l'*	J'ai mal à l'...	l'oreille	J'ai mal à l'oreille.
	à + *les=aux*	J'ai mal aux...	les oreilles	J'ai mal aux oreilles.

Exercice

✓**Composez des phrases.**

					
J'ai mal	**au**				
Tu as mal	**à la**				
Il / Elle a mal	**à l'**				
	aux				
					

📖 **Verbes du 3ième groupe *attendre, répondre, vivre, voir***

attendre – *чекати*	**répondre** – *відповідати*	**vivre** – *жити*	**voir** – *бачити*
j'attend**s**	je répond**s**	je vi**s**	je voi**s**
tu attend**s**	tu répond**s**	tu vi**s**	tu voi**s**
il / elle / on attend	il / elle / on répond	il / elle / on vi**t**	il / elle / on voi**t**
nous attend**ons**	nous répond**ons**	nous viv**ons**	nous vo***yons***
vous attend**ez**	vous répond**ez**	vous viv**ez**	vous vo***yez***
ils / elles attend**ent**	ils / elles répond**ent**	ils / elles viv**ent**	ils / elles voi**ent**

Дієслова **défendre** – *захищати*, *забороняти,* **dépendre** – *залежати*, **descendre** – *сходити*, **entendre** – *чути*, **rendre** – *повертати*, **vendre** – *продавати*, **confondre** – *плутати*, **correspondre** – *відповідати*, **fondre** – *танути*, **pondre** – *нести яйця*, **mordre** – *кусати*, **tordre** – *викручувати* відмінюються у теперішньому часі дійсного способу так само, як **attendre, répondre.**

Дієслова **entrevoir –** бачити мимохідь, передчувати**, prévoir –** передбачити, **revoir** – *переглянути, знов побачити* відмінюються у теперішньому часі дійсного способу так само, як **voir.**

Exercice

Mettez les verbes à la forme qui convient.

1. Je _____ (*vivre*) ma vie à fond.
2. Tu _____ (*confondre*) tout.
3. Elles ne _____ (*répondre*) pas à mes questions.
4. Il ne _____ (*voir*) rien.
5. Tu _____ (*vivre*) avec ta famille.
6. Nous _____ (*perdre*) du temps.
7. Vous _____ (*vivre*) une belle expérience.
8. Je _____ (*confondre*) tout.
9. Nous _____ (*attendre*) le bus.
10. Elles _____ (*voir*) très bien.
11. Elle _____ (*défendre*) ses droits.
12. Tu _____ (*voir*) ce qui se passe.
13. Ils/Elles _____ (*vivre*) heureux/heureuses ensemble.
14. Je _____ (*rendre*) ma copie.
15. Tout le monde _____ (*attendre*) le printemps.
16. Vous m'_____ (*entendre*) ?
17. Vous _____ (*prévoir*) nos vacances.
18. Elle _____ (*vivre*) chaque jour comme une aventure.
19. Nous _____ (*vivre*) dans un monde plein de possibilités.
20. Nous _____ (*revoir*) d'anciens amis.

Poser des questions à l'oral ou en situation informelle / à l'écrit ou en situation formelle. *Ставити питання усно або в неформальній ситуації / письмово або в офіційній ситуації*

	Question ouverte	**Question fermée**
À l'oral ou en situation informelle	Pourquoi vous sortez à la française?	Vous sortez à la française?
À l'écrit ou en situation formelle	Pourquoi sortez-vous à la française?	Sortez-vous à la française?

Exercice

Formulez 5 questions informelles à votre ami.e sur sa santé et 5 questions formelles posées au médecin ou bien que le médecin peut poser à ses patients.

DOSSIER 4

🕮 Quelques articulateurs pour indiquer la progression dans le temps *puis, ensuite, d'abord, après, enfin. Кілька елементів, щоб вказати на просування у часі* puis, ensuite, d'abord, après, enfin

D'abord, je me lève et prends mon petit-déjeuner à sept heures**. Ensuite**, je travaille de huit heures à 17 heures. À 18 heures, je vais courir avec mon chien et je rentre à la maison **vers** 18h45. **Après**, à 21 heures, je prends un bain. **Puis**, je prépare mon dîner et regarde la télévision. **Enfin**, je vais me coucher à 22 heures. Cela se déroule **du** lundi **au** vendredi.

d'abord – *loc.adverbiale* – спочатку, перш за все: ***D'abord****, tu regardes ce que je fais.*

ensuite – *adverbe* – потім, після: ***Ensuite****, tu tentes de le refaire.*

puis – *adverbe* – потім, після: ***Puis****, tu me dis ce que tu en penses.*

après – *prépositon –* після, *adverbe* – потім, після: ***Après*** *le travail, elle rentre* à *la maison*. – Після роботи вона повертається додому. *Elle va y aller* ***après***. – Вона збирається туди піти після.

vers вказує на приблизний час: *Viens chez moi* ***vers*** *midi pour le déjeuner*. – Приходь до мене на обід опівдні.

jusqu'à вказує на обмеження у часі, момент до якого: *Le bureau est ouvert* ***jusqu'à*** *8 heures*. – Офіс відчинено до 8 години.

précises вказує на пунктуальність*: Je me rends à la bibliothèque* ***à*** *10 heures* ***précises***. – Я приходжу до бібліотеки о десятій годині.

à вказує на точний момент : *Le train arrive* ***à*** *10 heures.* – Потяг прибуває о десятій.

de … à вказує період або регулярність: *Le magasin est ouvert* ***de*** *10 heures* ***à*** *19 heures*. – Магазин відчинений (працює) з 10.00 до 19.00. *Le vendredi* ***de*** *9 heures* ***à*** *18 heures.* – Щоп'ятниці з 9.00 до 18.00. ***Du*** *lundi* ***au*** *jeudi* ***de*** *9 heures* ***à*** *18 heures.* – З понеділка до четверга з 9.00 до 18.00.

pile вказує на точний час: *Il a décollé à 14 h 30* ***pile.*** **–** Він злетів точно о 14.30.

Для передачі частотності вживаються слова **parfois** *(інколи),* **jamais** *(ніколи),* **souvent** *(часто),* **toujours** *(завжди).*

Exercice

🗝 **Complétez par l'articulateur qui convient.** *Ensuite, enfin, pile, à, puis, jusqu'à, d'abord, vers, au, du, après, précises*

1. Je travaille _____ 18 heures.
2. Il a achevé la lecture du chapitre _____ est allé se coucher.
3. Pierre et moi irons au théâtre et _____, nous irons souper.
4. _____il a réfléchi, _____ il a donné son opinion.
5. Elle est très ponctuelle, elle est arrivée à treize heures_____.
6. La réunion a commencé à midi_____.
7. Ils viennent dîner _____ 20h15.
8. _____ 1 juin _____ 30 septembre, le parc est ouvert ____ 7h30 ____ 21h00.
9. _____ la fête nationale, tout le monde part en vacances.
10. Normalement, elle arrive chez nous _____ 8 heures du soir.

🕮 L'heure formelle (officielle) et informelle. *Час офіційний (формальний) і неофіційний (неформальний)*

Спитати французькою **– Quelle heure est-il ? –** Котра година? – можна як у *формальному (офіційному)*, так і у *неформальному* стилі. У щоденному спілкуванні майже завжди використовуються *неформальні* вислови.

У формальному стилі **(heure formelle** (officielle)) цифри говорять так, як у цифровому часі : **14h 30** читається: **Il est** *quatorze heures trente*.

У щоденному спілкуванні (**heure informelle** (conversation)**) 14h 30** звучить: **Il est** *deux heures et demie de l'après-midi*.

У розмовній мові вживають **du matin** / **de l'après-midi** / **du soir.**

☝**Attention !** ***9*** *heures і* ***19*** *heures* вимовляються **neuv‿heures**.

Слово **minutes** не вживають, щоб сказати **10h 05**, кажуть **il est dix heures cinq**.

Щоб сказати **рівно о** (…) **годині** вживають прислівники **pile** і **juste:** *Il a décollé à 14 h 30* ***pile***. – Він злетив рівно о 14.30. *On se retrouve à 10 heures* ***juste***. – Зустрічаємось рівно о десятій.

La façon **formelle** (rendez-vous médicaux, professionnels, …)		La façon **informelle** (famille, amis, collègues,…)	
8:05	Il est huit heures cinq.	**8:05**	Il est huit heures cinq.
9:10	Il est neuf heures dix.	**9:10**	Il est neuf heures dix.
10:15	Il est dix heures quinze.	**10:15**	Il est dix heures et quart.
11:25	Il est onze heures vingt-cinq.	**11:25**	Il est onze heures vingt.
12:00	Il est douze heures.	**12:00**	Il est midi.
13:25	Il est treize heures vingt-cinq.	**13:25**	Il est une heure vingt-cinq.
14:30	Il est quatorze heures trente.	**14:30**	Il est deux et demi.
15:35	Il est quinze heures trente-cinq.	**15:35**	Il est quatre heures moins vingt-cinq.
16:40	Il est seize heures quarante.	**16:40**	Il est cinq heures moins vingt.
17:45	Il est dix-sept heures quarante-cinq.	**17:45**	Il est six heures moins le quart.
18:50	Il est dix-huit heures cinquante.	**18:50**	Il est sept heures moins dix.
19:55	Il est dix-neuf heures vingt heures cinquante-cinq.	**19:55**	Il est huit heures moins cinq.
24:00	Il est zéro heure.	**24:00**	Il est minuit.

Exercices

🗝 **1. Écrivez l`heure à côté de la phrase correspondante.**

1. Il est quatre heures moins vingt. _____
2. Il est neuf heures et quart. _____
3. Il est dix heures et demie. _____
4. Il est sept heures vingt-cinq. _____
5. Il est deux heures moins cinq. _____
6. Il est huit heures moins vingt. _____
7. Il est une heure moins le quart. _____
8. Il est dix heures dix. _____
9. Il est cinq heures pile. _____
10. Il est six heures cinq. _____

🗝 **2.Associez les éléments qui correspondent.**

Il est dix heures et demie.	18h48
Il est cinq heures cinq du matin.	22h33
Il est dix-sept heures vingt-cinq.	01h20
Il est midi.	11h50
Il est quatorze heures vingt-sept.	02h18
Il est huit heures moins dix-huit.	00h10
Il est une heure vingt.	10h45
Il est minuit dix.	10h30
Il est deux heures dix-huit.	17h25
Il est six heures quarante.	12h00
Il est huit heures trente.	14h27
Il est onze heures moins le quart.	11h15
Il est midi moins dix.	07h20
Il est sept heures vingt.	06h40
Il est neuf heures et demi.	09h30
Il est onze heures et quart.	05h05
Il est dix-huit heures quarante-huit.	08h30
Il est vingt-deux heures trente-trois.	20h42

✍ **3.Quelle heure est-il ? Écrivez l'heure en toutes lettres de manière formelle ou informelle.**

1. 18h00 _____
2. 07h45 _____
3. 11h30 _____
4. 23h55 _____
5. 04h15 _____
6. 06h40 _____
7. 01h54 _____
8. 20h10 _____
9. 17h30 _____
10. 22h55 _____
11. 14h15 _____
12. 19h08 _____
13. 23h45 _____

14. 02h17_____
15. 03h37_____

🕮 Les verbes pronominaux pour parler de ses habitudes quotidiennes.

Займенникові дієслова, щоб говорити про звички

Ми нерідко використовуємо займенникові дієслова, щоб описати нашу щоденну діяльність, наприклад: *se lever, se préparer, se laver, se doucher, se sécher, se raser, s'habiller, se coiffer, se maquiller, se démaquiller, se déshabiller, se coucher* тощо.

У французькій мові особливістю займенникових дієслів є наявність зворотного займенника **se**, який змінюється за особами і числами; у простих часах цей займенник ставиться перед дієсловом, у складних – перед допоміжним дієсловом **être**, в імедіатний часах – перед інфінітивом займенникового дієслова, узгоджуючись у особі і числі з підметом.

Усічена форма зворотного займенника (**m', t', s'**) вживається перед дієсловами, що починаються з голосної або німої **h** (*le **h** muet*).

Якщо займенникове дієслово стоїть у інфінітиві, зворотний займенник так само узгоджується з підметом: ***Je** dois **me** dépêcher.* − *Я мушу поспішати.*

Якщо займенникове дієслово стоїть у заперечній формі, то заперечна частка **ne** ставиться перед зворотним займенником, а друга частина заперечення **pas** після дієслова (у складних часах – після допоміжного дієслова):
*Nous **ne** nous rencontrons **pas** aujourd'hui.* – Сьогодні ми не зустрічаємось.

Forme affirmative	**Forme négative**	**Forme interrogative**
je **me** douche	je ne **me** douche pas	est-ce que je **me** douche ?
tu **te** douches	tu ne **te** douches pas	**te** douches-tu ?
il / elle / on **se** douche	il / elle / on ne **se** douche pas	**se** douche-t-il / -elle / -on ?
nous **nous** douchons	nous ne **nous** douchons pas	**nous** douchons-nous ?
vous **vous** douchez	vous ne **vous** douchez pas	**vous** douchez- vous ?
il / elles **se** douchent	il / elles ne **se** douchent pas	**se** douchent-ils / -elles ?

Impératif (forme affirmative)	**Impératif (forme négative)**
Douche-**toi** !	Ne **te** douche pas !
Douchons-**nous** !	Ne **nous** douchons pas !
Douchez-**vous** !	Ne **vous** douchez pas !

Exercices

✓1.Lisez les textes ci-dessous. Observez l'emploi des verbes pronominaux.

Je me lève à 6 h 30. Je me prépare en 20 minutes : je me douche, je me sèche, je me rase, je m'habille et je me coiffe. Le soir, je me couche vers 23 heures.

Je me lève à 6 h 30. Je me prépare en 20 minutes : je me douche, je me sèche, je m'habille, je me coiffe et je me maquille. Le soir, je me démaquille et je me couche vers 23 heures.

La routine de Sylvie. Le matin, Sylvie se lève à 6 heures ou 6 heures et demie. C'est assez tôt pour elle. Elle prend sa douche et elle s'habille. Ensuite, elle prend son petit-déjeuner. Pendant son petit-déjeuner, elle lit un peu et elle écoute la radio. Après son petit-déjeuner, elle s'occupe de ses plantes vertes. Ensuite elle se prépare pour partir au travail : elle se brosse les dents, elle se maquille, elle met son manteau et elle part au travail. Elle part de chez elle à 7 heures et quart.

La routine de Jean. Le matin, je me réveille à six heures et je me lève 20 minutes plus tard. Je m'habille, je me brosse les dents, je me rase et je me coiffe. Je me dépêche d'aller à l'école. Je suis là-bas jusqu'à trois heures de l'après-midi. Pour rentrer, je ne me dépêche pas : je me promène tranquillement. L'après-midi, je m'occupe de mes devoirs et… de mes jeux vidéo. Je fais du sport tous les jours. Après, je me repose encore un peu, avant le diner. Le soir, je me douche, je me lave les cheveux et je me couche à dix heures.

Et toi ? A quelle heure te lèves-tu ? A quelle heure te couches-tu ? Quand est-ce que tu te douches, le matin ou le soir ?

Et vous ? A quelle heure vous réveillez-vous ? Quand vous reposez-vous ? Est-ce que vous vous promenez souvent ?

✓**2.Dites ce que vous faites pendant la journée. Indiquez l'heure de ces activités.**

• se réveiller	• se maquiller
• se lever	• s'habiller
• se laver	• se préparer à (aux cours, à l'examen)
• se doucher	• se promener
• se brosser les dents	• se déshabiller
• se coiffer	• se démaquiller
• se raser / s'épiler	• se coucher
• se sécher les cheveux	• s'endormir
• se dépêcher	• se téléphoner
• se reposer	•

📖 **Pronom ON.** ***Неозначено-особовий займенник*** **on**

Неозначено-особовий займенник **on** вживається тільки в ролі підмета з дієсловом у формі 3-ї особи однини. Українською мовою він не перекладається. В українській мові конструкції з займенником **on** відповідає неозначено-особове речення з дієсловом у 3-й особі множини.

On *dit elle est malade.* (***des gens***) – Кажуть, вона хвора.

On *frappe à la porte.* (***des gens***) – Стукають у двері.

У розмовній мові найчастіше займенник **on** вживається замість займенника **nous**, так само може вживатись у значенні будь-якого особового займенника. Саме контекст дозволяє зрозуміти, на яку особу вказує **on.**

– *Qu'est-ce que vous faites?* – Що ви робите?

– ***On*** *s'amuse.* (***nous***) **–** Ми граємося.

Demain, ***on*** *va au cinéma.* (***nous***) – Завтра ми йдемо у кіно.

On *a fini de manger ?* (***tu***) **–** Ти закінчив їсти?

Quand ***on*** *a froid,* ***on*** *met son manteau.* (***moi, toi, lui, elle,*** etc.) **–** Коли (мені, тобі, йому, їй тощо) холодно, я (ти, він, вона тощо) вдягаю пальто.

L'on вживається замість **on** для милозвучності після слів: **et, ou, où, si, que : *On** chante et **l'on** danse ici.* **–** Тут співають і танцюють.

Exercice

✓1.Classez les phrases:

On = nous	**On = les gens**

1.On est tous égaux.
2.Ma femme et moi, on va au restaurant ce samedi.
3.Tu connais Pierre ? **–** Oui, on se rencontre régulièrement.
4.On est obligé de respecter le Code de la route.
5.On a gagné !
6.On ne fait pas d'omelette sans casser des œufs.
7.On reconnaît l'arbre à ses fruits.
8.On a étudié la grammaire en classe de français aujourd'hui.
9.Nous, on pense que vous avez tort.
10.On se demande comment accorder le verbe avec le pronom « on ».

Verbes du 3ième groupe *pouvoir, vouloir, devoir*

pouvoir – *могти*	**vouloir –** *хотіти*	**devoir –** *мусити*
je peu**x**	je veu**x**	je doi**s**
tu peu**x**	tu veu**x**	tu doi**s**
il / elle / on peu**t**	il / elle / on veu**t**	il / elle / on doi**t**
nous pouv**ons**	nous voul**ons**	nous dev**ons**
vous pouv**ez**	vous voul**ez**	vous dev**ez**
ils / elles peuv**ent**	ils / elles veul**ent**	ils / elles doiv**ent**

Дієслова **apercevoir** – *помічати*, **concevoir** – *розуміти, відчувати злість*, **décevoir** – *розчаровувати*, **percevoir** – *відчувати, сприймати* та інші відмінюються, як **devoir.**

Exercices

🗝 1. Mettez les verbes à la forme qui convient.

1. Nous _____ (*vouloir*) t'offrir un cadeau.
2. Elles_____ (*devoir*) lire ce texte français sans fautes.
3. Ils _____ (*pouvoir*) prendre un taxi pour aller à la gare.
4. Je_____ (*vouloir*) rentrer chez moi avant 18 heures.
5. Je _____ (*devoir*) me dépêcher.
6. Ils ne_____ (*vouloir*) pas rester ici.
7. Toi et moi, nous_____ (*pouvoir*) être amis si tu veux.
8. Il _____ (*devoir*) répondre à ces questions.
9. Pierre _____ (*vouloir*) regarder le match de football en direct.
10. Les enfants _____ (*vouloir*) regarder le film.
11. Tu _____ (*devoir*) rentrer.
12. Ce gars _____ (*pouvoir*) résoudre le problème.
13. Tu _____ (*vouloir*) prendre un café avec moi.
14. Vous_____ (*devoir*) lire ce livre.

15. Il ne _____ (*vouloir*) pas répondre au téléphone.
16. Vous_____ (*pouvoir*) nous montrer le chemin ?
17. Vous _____ (*vouloir*) une part de gâteau.
18. Je_____ (*pouvoir*) t'aider ?
19. Nous_____ (*devoir*) partir.
20. _____ (*pouvoir*)-tu écrire ce texte sans fautes ?

✍**2 Dites et écrivez ce que vous *voulez, pouvez, devez* faire à l'université, dans la salle de gym.**

📖**Verbes du 3ième groupe partir, sortir, dormir, servir**

partir – *йти, їхати*	**sortir** – *виходити*	**dormir** – *спати*	**servir** – *служувати*
je par**s**	je sor**s**	je dor**s**	je ser**s**
tu par**s**	tu sor**s**	tu dor**s**	tu ser**s**
il / elle / on par**t**	il / elle / on sor**t**	il / elle / on dor**t**	il / elle / on ser**t**
nous part**ons**	nous sort**ons**	nous dorm**ons**	nous serv**ons**
vous part**ez**	vous sort**ez**	vous dorm**ez**	vous serv**ez**
ils / elles part**ent**	ils / elles sort**ent**	ils / elles dorm**ent**	ils / elles serv**ent**

Дієслова **se servir de** – *користуватись*, **s'endormir** – *засинати*, **mentir** – *брехати*, **sentir** – *відчувати*, **se sentir** – *відчувати себе* та інші відмінюються, як **sortir, dormir, partir, servir.**

Exercices

🗝**1. Mettez les verbes à la forme qui convient.**

1. Valérie et Marie _____ (*partir*) pour Paris.
2. Est-ce que tu _____ (*sortir*) avec quelqu'un en ce moment ?
3. Je _____ (*partir*) en avion.
4. Le soir, quand mes parents _____(*sortir*), j'invite des amis chez moi.
5. Leur avion _____ (*partir*) à onze heures.
6. Je ne _____ (*dormir*) que 4 heures chaque nuit pendant la semaine. Mon frère ne _____ (*dormir*) que 6 heures. Le week-end, nous _____ (*dormir*) jusqu'à midi.
7. A table ! Je _____ (*servir*) le dîner.
8. _____ (*se servir*)-vous, _____ (*se servir*)-vous !
9. Vous _____ (*partir*) quand ?
10. Vous _____ pendant le vol ? (*dormir*)
11. À quoi ça _____ (*servir*), l'amour ?
12. Et vos amis, ils _____ (*sortir*), aussi ou ils _____ (*dormir*) ?
13. Paul, est-ce que tu _____ (*partir*) ce week-end ?
14. Martine et Michele aiment _____ (*sortir*) avec leurs amis.
15. Pierre ne _____ (*sortir*) pas parce qu'il aime rester à la maison.
16. Elodie ne _____ (*dormir*) pas beaucoup parce qu'il préfère regarder la télé.
17. Nous _____ (*partir*) pour les cours à 10 heures.
18. Jean-Luc _____ (*partir*) pour son travail à 5 heures.
19. Marie et les enfants, vous _____ (*sortir*) ce soir ?
20. Les serveurs _____ (*servir*) les clients.

📖 Verbes du IIième groupe au présent de l'indicatif

Дієслова цієї групи закінчуються в інфінітиві на **-ir**. У трьох особах множини *présent de l'indicatif* вони мають суфікс **-iss.**

finir – *закінчувати*		
Présent de l'indicatif		**Impératif**
je fini**s**	nous fini**ss**ons	Fini**s**!
tu fini**s**	vous fini**ss**ez	Fin**iss**ons!
il / elle / on fini**t**	ils / elles fin**iss**ent	Fin**iss**ez!

agir v.i. – діяти; **réagir à** *qch* – реагувати на щось*;* **applaudir** *qn* – аплодувати комусь; **bâtir** *qch* – будувати; **choisir** *qch* – вибирати; **établir** *qch* – встановлювати (*la liaison, l'ordre, des contacts, des relations d'amitié, un record*); **rétablir** *qch* – відновлювати, поновлювати (*la vérité, l'ordre, la santé*); **se rétablir** – 1) відновлюватися, 2) одужувати*;* **finir** *–1) qch* закінчувати щось, припиняти, *2)* ***de f.*** *qch* припиняти, кінчати, припиняти робити щось, *3)* ***par f.*** qch закінчувати тим, що ..., робити щось врешті-решт, *4) v.i.* закінчуватися, припинятися; **grandir** *v.i.* – зростати; **grossir** – *1) v.i.* збільшуватися, товстішати, *2) qch, qn* збільшувати, повнити, товстити; **jouir de** qch – *1)* насолоджуватися *(du beau temps), 2)* користуватися *(d'un privilège, d'une bonne réputation, d'une grande popularité, d'une liberté absolue);* **se réjouir** (**de** *qch, à la pensée que*) – радіти чомусь (при думці про), бути задоволеним чимось*;* **obéir à** *qn*, **à** *qch* – підкорятися, скорятися, слухатися; **punir** *qn* – карати когось; **ralentir** 1) *qch* сповільнювати, затримувати *(le pas, sa marche, sa course),* 2*) v.i.* сповільнювати рух (ходу); **réfléchir à** *qch*, **sur** *qch* – думати, розмірковувати над чимось, обмірковувати; **réunir** *qn, qch* – збирати когось, щось; **se réunir** – збиратися; **remplir** *qch (qn)* ***de*** *qch* – наповнювати щось чимось*;* **réussir** v.i. 1) удаватися, проходити успішно, домогтися успіху; **saisir** *qn, qch – 1*) хапати, схоплювати *(saisir qn par le bras), 2)* охоплювати, оволодівати (про почуття, думки), 3) уловити, схопити, зрозуміти *(le sens d'une phrase).*

Exercices

✓1. Reliez chaque pronom personnel sujet à son verbe.

Je	réagissons
Tu	grossis
Il	grandissent
Elle	franchis
On	finit
Nous	rougissez
Vous	guérit
Ils	obéit
Elles	réussissez

✓2. Rangez les verbes à l'infinitif suivants dans le tableau.

1er groupe	2e groupe	3e groupe

ronger – rougir – atterrir – salir – monter – acheter – parler – réagir – poser – définir – grandir – conjuguer – marcher – grossir – réussir – agrandir – sortir – vieillir – venir – pâlir – obéir – maigrir – ouvrir – réfléchir – réunir – dormir – finir – partir – nourrir – fleurir – choisir – applaudir – servir – remplir – offrir – ralentir – courir – tenir – saisir – traduire – tomber.

🗝 **3. Complétez les phrases suivantes.**

1. Elle (*pâlir*) _____ d'émotion et (*rougir*) _____ de plaisir.
2. Nous _____ (*fleurir*) la maison.
3. Les bébés _____ (*grossir*) chaque jour.
4. Vous _____ (*choisir)* toujours très bien vos cravates**.**
5. Certaines plantes _____ *(guérir)* parfaitement les douleurs de l'estomac.
6. Vous _____(*désobéir*) à vos parents.
7. Ma sœur _____ (*saisir*) alors le ballon.
8. Tu _____(*trahir*) tes amis.
9. Ni mon frère, ni moi ne _____ (*réussir*) à l'arrêter.
10. Le matin, ma mère _____ (*nourrir*) notre chat.
11. Les enfants _____ (*obéir*) à leurs parents.
12. En été, les fruits _____(*mûrir*). En automne les feuilles _____(*jaunir*) et _____(*rougir*) ; les nuages _____(*noircir*) dans le ciel. Mais au printemps les roses _____ (*fleurir*) et la pelouse _____(*verdir*).
13. Vous _____(*embellir*) de jour en jour !
14. Quand tu joues aux échecs, tu _____(*réfléchir*) trop longtemps.
15. Vous (*ouvrir*) _____ votre armoire et vous (*choisir*)_____ un T-shirt.
16. Est-ce que vous (*sortir*) _____vendredi soir ?
17. Les enfants (*grandir*) _____ quand ils (*dormir*) _____.
18. Je (*finir*) _____ ce travail et je (*partir*) _____ en week-end.
19. Vous _____(*finir*) tard vos devoirs et (*dormir*) tout de suite.
20. Vous _____(*salir*) toujours vos vêtements.

🕮 Verbes du 3ième groupe *savoir, connaître; croire, boire*

Connaître використовуємо тоді, коли хочемо сказати, що знаємо когось чи щось (знайомі із чимось), наприклад :

*Je **connais** ces femmes*. – Я знаю цих жінок.
*Tu **connais** ce pays*. – Ти знайомий з цією країною.
*Il **connaît** bien son métier*. – Він добре знає свою справу.
*Personne ne **connaît** le secret d'Amélie.* – Ніхто не знає таємниці Амелі.
*Nous **connaissons** ta sœur*. – Ми знаємо твою сестру.
*Vous **connaissez** la France*. – Ви знаєте Францію.
*Ils **connaissent** un restaurant chinois très bon, il n'est pas très loin*. – Вони знають дуже добрий китайський ресторан поблизу.

Отже, після **connaître** йде іменник.

Дієслово **savoir** також має значення «*знати щось*» і може супроводжуватись іменником, але тільки у випадку, коли щось вивчене напам'ять. – *Je **sais** bien ma leçon, je **l'ai apprise par cœur**.* – Я добре знаю урок, я його напам'ять вивчив.

*Je **sais** ce poème.* – Я знаю цей вірш (напам'ять). *Je **connais** ce poème.* – Я знаю цей вірш (мені він знайомий).

Savoir використовуємо у головному реченні, коли підрядні речення вводяться за допомогою ***qui, que, où, quand, si*** та інші, наприклад :

*Je **sais où** tu habites.* – Я знаю, де ти живеш.

*Je **sais qu**'elle est chez elle.* – Я знаю, що вона вдома.

*Je **sais quand** tu arrives.* – Я знаю, коли ти приїздиш.

*Je ne **sais** pas **qui** a dit cela.* – Я не знаю, хто сказав це.

*Est-ce que vous **savez si** le bus est déjà passé ?* – Ви не знаєте, автобус вже поїхав?

*Marie **sait où** j'habite.* – Марі знає, де я живу.

Але якщо після **savoir** йде інфінітив, то тоді **savoir** ми перекладаємо « *вміти*», наприклад: *Je **sais** danser.* – Я вмію танцювати. *Tu **sais** chanter.* – Ти вмієш співати. *Marie **sait** coudre.* – Марія вміє шити.

Дієслово **savoir** вживається, щоб показати знання, здобуте через вивчення і досвід, знання якогось факту і вміння щось робити (знання, як щось робиться). Дієслово **connaître** – щоб показати, що ви знайомі з людиною місцем, предметом. Якщо ви можете замінити слово «*знати*» на «*бути знайомим*», це означає, що потрібно вжити дієслово **connaître**.

connaître – *знати*	**savoir –** *знати, вміти*	**croire –** *вірити, вважати*	**boire –** *пити*
je connai**s**	je sai**s**	je croi**s**	je boi**s**
tu connai**s**	tu sai**s**	tu croi**s**	tu boi**s**
il / elle / on connaî**t**	il / elle / on sai**t**	il / elle / on croi**t**	il / elle / on boi**t**
nous connaiss**ons**	nous sav**ons**	nous croy**ons**	nous buv**ons**
vous connaiss**ez**	vous sav**ez**	vous croy**ez**	vous buv**ez**
ils / elles connaiss**ent**	ils / elles sav**ent**	ils / elles croi**ent**	ils / elles boiv**ent**

Exercice

Complétez les phrases suivantes avec les verbes *savoir* **et** *connaître* **au présent de l'indicatif. Traduisez les phrases.**

1. – Où est-il ? – Je ne _____ (*savoir/connaître*) pas.
2. Nous _____ (*savoir/connaître*) ses chansons par cœur.
3. Tu _____ (*savoir/connaître*) Philippe ?
4. Vous_____ (*savoir/connaître*) conduire la voiture ?
5. Je _____ (*savoir/connaître*) bien Lille. J'y vais chaque année.
6. Tu _____ (*savoir/connaître*) la date de son arrivée ?
7. Nous_____ (*savoir/connaître*) ce chanteur et ses chansons.
8. Vous _____ (*savoir/connaître*) ce verbe ?
9. Je _____ (*savoir/connaître*) qu'il est absent.
10. Nous ne _____ (*savoir/connaître*) pas où il est.

DOSSIER 5

🕮 Le passé composé. *Минулий час доконаного виду*

Le passé composé – складний минулий час дійсного способу, що позначає завершену у минулому дію.

Утворення: Le passé composé – складний час, в утворенні якого беруть участь два дієслова – д опоміжне (**avoir** або **être**) у теперішньому часі дійсного способу і смислове (відмінюване), від якого утворюється дієприкметник минулого часу (**participe passé**) смислового (відмінюваного) дієслова:

avoir / être (au présent de l'indicatif) + **participe passé (**du verbe conjugué)

Зразок відмінювання дієслів I-III груп у *passé composé*			
дієслова I групи: donner (допоміжне дієслово ***avoir*****)**	**дієслова I групи: arriver (**допоміжне дієслово ***être*****)**	**займенникові дієслова I групи: s'adresser (**допоміжне дієслово ***être*****)**	
	je suis arrivé(e)	je me suis adressé(e)	
j'ai donné	tu es arrivé(e)	tu t'es adressé(e)	
tu as donné	il est arrivé	il s'est adressé	
il / elle/ on a donné	elle est arrivée	elle s'est adressée	
nous avons donné	nous sommes arrivé(e)s	nous nous sommes adressé(e)s	
vous avez donné	vous êtes arrivé(e)s	vous vous êtes adressé(e)s	
ils / elles ont donné	ils sont arrivés	ils se sont adressés	
	elles sont arrivées	elles se sont adressées	
дієслова II групи: finir (допоміжне дієслово ***avoir*****)**	**дієслова III групи: faire (**допоміжне дієслово ***avoir*****)**	**дієслово *avoir* (**допоміжне дієслово ***avoir*****)**	**дієслово *être* (**допоміжне дієслово ***avoir*****)**
j'ai fini	j'ai fait	j'ai eu	j'ai été
tu as fini	tu as fait	tu as eu	tu as été
il / elle / on a fini	il / elle / on a fait	il / elle / on a eu	il / elle / on a été
nous avons fini	nous avons fait	nous avons eu	nous avons été
vous avez fini	vous avez fait	vous avez eu	vous avez été
ils / elles ont fini	ils / elles ont fait	ils / elles ont eu	ils / elles ont été

Вибір допоміжного дієслова

Більшість дієслів відмінюється з **avoir.** У тому числі й дієслова **avoir** і **être**, якщо вони вживаються як смислові дієслова:

*L'année passée j'**ai été** à Paris*. – Минулого року я був у Парижі.

*Je vous **ai réservé** deux billets*. – Я забронював для вас два білети.

З être відмінюються:

1) всі займенникові дієслова (дієслова зі зворотним займенником **se): se laver, se lever, s'adresser** тощо;

2) дієслова, що позначають рух або місцезнаходження (перебування):

aller (йти) – **allé**
naître (народжуватися) – **né**;
tomber (падати) – **tombé**;
venir (приходити) – **venu**;
mourir (вмирати) – **mort**;
rester (залишатись) – **resté**;

arriver (прийти, приїхати) – **arrivé**; *partir* (їхати, відправлятися) – **parti**;
entrer (увійти) – **entré**; *sortir* (виходити) – **sorti**;
monter (підніматися) – **monté**; *descendre* (зійти) – **descendu**.

Також з **être** в **passé composé** відмінюються дієслова: *passer* **(passé)** – у значенні «проходити повз»; *retourner* (**retourné) –** у значенні **«**повертатись»; *demeurer* (**demeuré) –** у значенні «залишатись».

Крім того, дієслова похідні від зазначених, також відмінюються з **être:** *rentrer* (повертатись) – **rentré**, *devenir* (ставати) – **devenu**, *revenir* **(**повертатись) – **revenu**, *renaître* **(**відроджуватись) – **rené** тощо.

Щоб краще запам'ятати ці дієслова, вивчіть вірш:

Avec le verbe ***être***
on peut **mourir** et **naître**,
entrer, rester, venir, sortir,
aller, tomber, monter, partir,
on peut **descendre** et **arriver**
sans oublier de **se raser**
et **devenir** fort en français
en ajoutant leurs dérivés en **re-.**

Дієслова **monter, descendre, sortir, entrer, passer** можуть вживатися як перехідні. У такому випадку вони мають прямий додаток і відмінюються з допоміжним дієсловом **avoir:**

*Je **suis monté** au deuxième étage.* – Я піднявся на третій поверх.
*J'**ai monté** l'escalier.* – Я піднявся сходами.

Вживання passé composé: В українській мові цьому часу найчастіше відповідає минулий час доконаного виду, що відповідає на питання «що зробив?». Основним значенням цього часу є вказівка на минулі події, пов'язані з теперішнім моментом. *J'**ai mangé** un gâteau et je n'**ai** pas faim maintenant*. – Я з'їв тістечко і зараз не хочу їсти.

Passé composé може позначати:

1) початок дії: *Soudain, elle **a pleuré***. – Вона раптом заплакала. *Le chœur **a chanté.*** – Хор заспівав.
2) окрему ізольовану дію: *Elle **est arrivée** à deux heures du matin*. – Вона прийшла о другій ночі.
3) послідовність дій: *Elle **s'est réveillée**, **s'est habillée** et **est allée** se promener*. – Вона проснулась, вдяглась і пішла прогулятись.
4) у сучасній французькій мові, у розмовному мовленні вживається для вираження завершеної дії, що не має зв'язку з теперішнім моментом: *Napoléon **est mort** en 1821*. – Наполеон помер у 1821 році.
5) дію, що відбулась на тлі іншої тривалої дії в **imparfait**: *Quand nous nous approchions de sa maison, nous **avons vu** une voiture qui **démarrait***. – Коли ми підходили до її будинку, ми побачили машину, яка від'їжджає.

Однак, іноді дієслову недоконаного виду минулого часу у французькій мові може відповідати минулий час доконаного виду, якщо в реченні: 1) зазначено завершений відрізок часу, протягом якого відбувалась ця дія (наприклад, у реченні є слова **longtemps, jusqu'à, pendant**, **toute la nuit, 3 heures, 3 jours** тощо):

Ils ont discuté cette nouvelle ***toute la soirée.*** – Вони обговорювали цю новину весь вечір.

Elle a relu ***plusieurs fois*** *sa lettre*. – Вона перечитала його лист кілька разів.

Le stage a duré ***trois mois***. – Стажування тривало три місяці.

2) дія, що повторюється, обмежена в часі (словами **quelques fois / plusieurs fois / (trois) fois** тощо):

Il a posé cette question ***quelques fois.*** – Він поставив це питання кілька разів.

Martine a vu ce film ***trois fois***. – Мартина дивилась цей фільм три рази.

3) підкреслюється результат дії, а не процес її протікання: *As-tu lu ce livre*? – Ти читав цю книгу? (розуміється – «прочитав», тобто знаєш її зміст).

Дієприкметник минулого часу (participe passé)

I група дієслів: основа + **é (parl**er → **parlé)**

II група дієслів: основа + **i (fin**ir → **fini)**

III група дієслів не має єдиного правила утворення **participe passé**. Їхні форми слід запам'ятовувати або перевіряти їх за довідником http://www.les-verbes.com/.

Дієприкметник минулого часу (participe passé) дієслів III групи

aller (йти) **– allé**
apparaître (з'являтися) **– apparu**
attendre (чекати) **– attendu**
battre (бити) **– battu**
comprendre (розуміти) **– compris**
connaître (знати) **– connu**
convaincre (переконувати) **– convaincu**
croire (вірити) **– cru**
défendre (захищати) **– défendu**
descendre (сходити) **– descendu**
devenir (ставати) **– devenu**
dire (казати) **– dit**
dormir (спати) **– dormi**
élire (обирати) **– élu**
être (бути) **– été**
faire (робити) **– fait**
lire (читати) **– lu**
mettre (ставити, класти) **– mis**
naître (народжуватися) **– né**
ouvrir (відкривати) **– ouvert**
paraître (здаватися) **– paru**
perdre (втрачати, губити**) – perdu**
pouvoir (могти) **– pu**
apercevoir (помічати) **– aperçu**
apprendre (вивчати) **– appris**
avoir (мати) **– eu**
boire (пити) **– bu**
conduire (вести) **– conduit**
construire (будувати) **– construit**
courir (бігти) **– couru**
cuire (варити) **– cuit**
dépendre (залежати) **– dépendu**
détruire (руйнувати) **– détruit**
devoir (бути повинним) **– dû**
disparaître (зникати) **– disparu**
écrire (писати) **– écrit**
entendre (чути) – **entendu**
éteindre (вимикати) **– éteint**
falloir (мусити щось зробити) **– fallu**
mentir (брехати) **– menti**
mourir (помирати) **– mort**
obtenir (отримувати) **– obtenu**
offrir (пропонувати) **– offert**
partir (їхати) **– parti**
pleuvoir (дощити) **– plu**
prendre (брати) **– pris**

produire (виробляти) – **produit**
rendre (віддавати, повертати) – **rendu**
rire (сміятися) – **ri**
rompre (розривати) – **rompu**
sentir (відчувати) – **senti**
souffrir (страждати) – **souffert**
sourire (посміхатися) – **souri**
taire (мовчати) – **tu**
traduire (перекладати) – **traduit**
valoir (коштувати) – **valu**
venir (приходити) – **venu**
voir (бачити) — **vu**
recevoir (отримувати) – **reçu**
répondre (відповідати) – **répondu**
résoudre (вирішувати) – **résolu**
savoir (знати) – **su**
servir **(**слугувати) – **servi**
sortir (виходити) – **sorti**
suivre (слідувати) – **suivi**
tenir (тримати) – **tenu**
vaincre (перемагати) – **vaincu**
vendre (продавати) – **vendu**
vivre (жити) – **vécu**
vouloir (хотіти) – **voulu**

Заперечна форма

У заперечній формі перша частка **ne (n'** перед дієсловами, що починаються з голосної або німої **h** *(le **h** muet))* ставиться перед допоміжним дієсловом, друга – **pas** – після допоміжного дієслова. **Participe passé** ставиться після другої заперечної частки! *Il **n**'est **pas** venu*.

sujet	ne(n')	auxiliaire	pas	participe passé
Je	n'	ai	pas	mangé.
Tu	n'	as	pas	fini.

У займенникових дієсловах зворотний займенник **se** залишається перед допоміжним дієсловом: *Il ne **s**'est pas rasé.*

sujet	ne(n')	pronom	auxiliaire	pas	participe passé
Je	ne	**me**	suis	pas	levé.
Ils	ne	**se**	sont	pas	rasés.

Питальна форма

У питальному реченні підмет і допоміжне дієслово міняються місцями: ***Est-il** venu? **A-t-il** dit ?*

	auxiliaire	sujet	participe passé
	Est-	il	venu?
	A-**t**-	il	dit ?

У займенникових дієсловах зворотний займенник **se** залишається перед допоміжним дієсловом: *S'**est-il** levé ?*

Місце займенників-додатків у складних часах

Всі ненаголошені особові займенники-додатки в складних часах стоять перед допоміжним дієсловом: *Il **m**'a dit. Elle **nous** a donné. Il **l**'a lu.*

Місце прислівників у складних часах

Прислівники **beaucoup** (багато), **peu** (мало), **assez** (досить), **trop** (занадто багато), **bien** (добре), **mal** (погано), **déjà** (вже), **encore** (ще), що відносяться до дієслова, у складних часах ставляться між допоміжним дієсловом і **participe passé**: *Je n'ai pas **encore** vu ce film.* – Я ще не бачив цей фільм. *M'as-tu **bien** compris*? – Ти мене добре зрозумів? *J'ai **bien** aimé ce livre*. – Мені дуже сподобалась ця книга.

Решта прислівників ставляться після **participe passé**:
*Elle est revenue **tard.*** – Вона повернулась пізно.

Узгодження дієприкметників (participe passé) у складних часах

Узгодження дієприкметника передбачає його зміну в роді і числі. Для позначення жіночого роду додається закінчення **-e,** для множини **-s**, для жіночого роду множини **-es**.

Participe passé у складних часах (**passé composé, plus-que-parfait, conditionnel passé, subjonctif passé** та ін.) узгоджується (змінюється в роді і числі) у таких випадках:

1. Узгодження дієприкметника дієслів, що відмінюються з *avoir:*

У більшості випадків дієприкметники, утворені від дієслів, що утворюють складні часи з дієсловом ***avoir***, не змінюється в роді і числі, тобто залишаються без змін.

Однак дієприкметник узгоджується в роді і числі з прямим додатком (COD), якщо він передує присудку. Дієприкметник має стояти **в тому ж роді і числі**, що і прямий додаток! Прямий додаток стоїть **перед** дієсловом:
• Якщо прямий додаток виражається займенником-прямим додатком:
*Il a écrit cette lettre. – Il **l'a écrit**__e__.* – Він написав цей лист. – Він його написав.
*Cette histoire, je **l**'ai entendu**__e__** cent fois.* – Ця історія, я вже її чув сто разів.
*Les filles, je **les** ai vu**__es__** hier.* – Дівчата, я їх бачив вчора.
• Якщо речення починається з питальних слів **quelle, quels, quelles** і **combien (de)** (у випадку з останнім узгодження можна не робити):
*Combien d'exercice**s** avez-vous fait**__s__**? = Combien d'exercices avez-vous fait?* – Скільки вправ ви зробили?
*Quels exercices avez-vous fait**__s__*? – Які вправи ви зробили?
• У реченнях з конструкцією ... **que (qu')** ..., де **que** перекладається як *«який, яка, які»*: *La chanson qu'elle a chanté**__e__** était si belle*. – Пісня, яку вона заспівала, була такою красивою.

2. **Узгодження дієприкметника дієслів, що відмінюються з *être:***
• Дієприкметники, утворені від дієслів, що входять до списку дієслів-винятків, узгоджуються в роді і числі з підметом: *Les filles sont venu**__es__**.* – Дівчата прийшли.
• Дієприкметники, утворені від займенникових дієслів узгоджуються в роді і числі з підметом, якщо зворотний займенник є прямим додатком.
*Elle s'est lavé**__e__**.* – Вона вмилася (= Вона вмила (кого?) себе). У цьому реченні зворотний займенник **se** (себе) є прямим додатком, тому дієприкметник отримує закінчення **-e** для позначення жіночого роду.
Elle s'est lavé les mains avant le repas. – Вона помила руки перед їжею (= Вона помила (що?) руки (кому?) собі). У цьому реченні прямим додатком є слово «руки», а зворотний займенник **se** (собі) є непрямим додатком (відповідає на питання давального відмінка). Тому узгодження дієприкметника не відбувається.

Exercices

Дієслова I групи, що відмінюються з допоміжним дієсловом *avoir*

✓**1. Conjuguez *au passé composé*:** visiter un musée, noter cette adresse, compter ces livres, rencontrer cet homme.

🗝**2. Mettez les verbes entre parenthèses *au passé composé*.**

1. La discussion _____(*durer)* deux heures.
2. Je _____(*rencontrer*) cet homme deux ou trois fois.
3. Ils _____(*appeler*) un taxi.
4. Je _____(*ranger*) tes vêtements dans mon armoire.
5. Elle _____(*lever*) la tête et _____(*regarder*) Charles avec attention.
6. Il y a deux jours, ils _____(*célébrer*) leur anniversaire de mariage.
7. Nous _____(*accompagner*) nos amis à la gare.
8. Tu _____(*oublier*) de les prévenir.
9. Vous _____(*laisser*) la lettre sur le bureau.
10. On _____(*sonner*) et nous _____(*quitter*) la salle.

✍**3. Mettez au *passé composé*.**

1. Je rédige un article.
2. Nous imitons cet exemple.
3. Vous occupez une bonne place.
4. Il travaille ferme.
5. Ils regardent le film.
6. Je ne trouve pas cet article.
7. Tu ne fermes pas la porte.
8. Elle n'accepte pas mon invitation.
9. Les élèves ne quittent pas la classe.
10. On ne sonne pas.

✍**4. Mettez à la forme interrogative.**

1. Tu as chanté.
2. Il a cité des exemples.
3. Ils ont commenté le texte.
4. On a sonné.
5. Il a jeté un regard.
6. Votre ami a dansé avec Adèle.
7. Ta sœur a consulté le médecin.
8. Vos amis ont discuté ce problème.
9. Vos frères ont étudié le français.
10. Nous avons possédé une fortune.

Дієслова II групи, що відмінюються з допоміжним дієсловом *avoir*

✓**5. Conjuguez au *passé composé*:** finir son devoir, choisir le métier de professeur.

🗝**6. Mettez au *passé composé*.**

1. Je _____ (*choisir*) quelques disques.
2. Ils _____ (*réfléchir*) à votre proposition.
3. Nous _____ (*applaudir*) les jeunes acteurs.
4. Nous _____ (*rebâtir*) notre maison.
5. _____ (*Finir*)-vous votre travail ?
6. Qu'est-ce que vos amis _____(*choisir*) ?
7. Elle ne _____ (*grandir*) pas.
8. Il ne _____ (*bâtir*) sa maison lui-même.
9. On ne _____ (*jouir*) pas d'une liberté absolue.
10. Nous ne _____ (*obéir*) pas à cette règle.

✍**7. Mettez au *passé composé*.**

1. Je choisis cette photo.
2. Tu finis tes études.
3. Il ne rougit pas.
6. Ils choisissent les meubles.
7. Nous réunissons nos amis.
8. Cette ville ne grandit pas.

4. Finit-elle de lire ?
5. Réussit-il son examen ?
9. Cette ville grandit-elle ?
10. Une peur le saisit.

Дієслова III групи, що відмінюються з допоміжним дієсловом *avoir*

🗝 **8. Mettez au *passé composé*.**

1. Nous _____ (*dire*) adieu à nos amis.
2. Je _____ (*voir*) ce film deux fois.
3. Hier, il _____ (*faire*) tous les devoirs.
4. Il ne _____ (*lire*) pas votre lettre.
5. Je ne _____ (*retenir*) pas son adresse.
6. Ils _____ (*rendre*) tous les livres à la bibliothèque.
7. _____ (*Entendre*)-vous la nouvelle ?
8. Nous ne _____ (*comprendre*) pas cette règle.
9. Comment _____ (*écrire*)-ils la dernière dictée ?
10. _____ (*Prévenir*)-tu tout le monde ?

✍ **9. Mettez au *passé composé*.**

1. Je lis ce livre.
2. Tu dis la vérité.
3. Il reprend ses études.
4. Nous devons vous quitter.
5. Vous répondez à sa lettre.
6. Je comprends cette règle.
7. Il vend sa maison.
8. Claire est absente.
9. Nous faisons cet exercice.
10. Vous entendez sa réponse.

Дієслова, що відмінюються з допоміжним дієсловом *être*

✓ **10. Conjuguez au *passé composé*:** naître à Zaporijjia, descendre à l'hôtel, venir tard.

🗝 **11. Mettez au *passé composé*.**

1. Hier je _____ (*rentrer*) à cinq heures.
2. Mes parents _____ (*partir*) pour Londres.
3. _____ (*Venir*)-vous à temps ?
4. A quelle station _____ (*descendre*)-ils ?
5. Hier nous ne _____ (*aller*) pas à la Bibliothèque Nationale, nous _____(*rester*) travailler à l'institut.
6. Il _____ (*naître*) à Paris et sa sœur _____ (*naître*) à Madrid.
7. Sa mère _____ (*mourir*) il y a longtemps.
8. A quelle heure _____ (*sortir*)-tu de la maison ?
9. Ma sœur _____(*devenir*) une bonne musicienne.
10. Nous ne_____ (*revenir*) pas trop tard.

✍ **12. Mettez au *passé composé*.**

1. Je viens en retard.
2. Il va au concert.
3. Tu entres au collège.
4. Nous sortons du métro.
5. Vous devenez sérieux.
6. Elle reste seule.
7. Je tombe malade.
8. Ils reviennent de la campagne.
9. Nous descendons dans le jardin.
10. Tu arrives trop tard.

Місце прислівників в passé composé

🗝 **13. Mettez au *passé composé*. Fates attention à la place de l'adverbe.**

1. Nous _____ (*travailler*) ***beaucoup*** hier.
2. Je _____ (*trouver*) ***peu*** d'exemples sur cette règle.
3. Nous ne _____ (*faire*) pas ***encore*** cet exercice.
4. Nous _____ (*faire*) ***encore*** deux exercices.
5. Cette semaine, je _____ (*lire*) ***peu.***
6. Je _____ (*trouver*) ***encore*** une faute.
7. Il ne _____ (*trouver*) pas ***encore*** cet article.
8. Vous ne _____ (*travailler*) pas ***assez*** pendant ce semestre.
9. Cette histoire me _____ (*intriguer*) ***beaucoup***.
10. Tu lui _____ (*poser*) ***trop*** de questions.

Passé composé займенникових дієслів

✓ **14. Conjuguez les verbes *au passé composé*: à la forme affirmative / négative / interrogative** : se baigner, s'habiller, se trouver, s'amuser, se peigner, s'arrêter.

🗝 **15. Mettez *au passé composé*.**

1. Je _____ (*se promener*) sur les boulevards.
2. Votre montre _____ (*s'arrêter*).
3. Tu _____ (*se dépêcher*) de partir.
4. Ils _____ (*se rencontrer*) dans le métro.
5. Vous _____ (*se tromper*).
6. Je _____ (*se reposer*) bien.
7. Nous _____ (*s'arrêter*) au coin de la rue.
8. Vous _____ (*se réunir*) trop tard.
9. Vous ne _____ (*se tromper*) pas.
10. Nous ne _____ (*se baigner*) pas dans cette rivière.

📖 **Le passé immédiat (le passé récent). *Найближчий минулий час***

Le passé immédiat позначає дію, що тільки-но здійснилась, що безпосередньо передувала теперішньому моменту.

Утворення: Le passé immédiat утворюється за допомогою теперішнього часу дієслова **venir** з прийменником **de** і **інфінітиву** відмінюваного дієслова:

venir (au présent de l'indicatif) + **de + infinitif (**du verbe conjugué)

Il ***vient de partir***. – Він тільки-но пішов.

☝ **Remarque** : Займенник, що є додатком до дієслова у **passé immédiat** ставиться перед інфінітивом :

*Il **vient de** **leur** **téléphoner***. – Він тільки-но їм зателефонував.
*Nous **venons de** **nous** **lever***. – Ми тільки-но піднялися.

☝ **Remarque** : У заперечній формі частки **ne** і **pas** стоять навколо дієслова **venir:**
*Je **ne** viens **pas** de comprendre votre explication.*

Зразок відмінювання дієслів у passé immédiat

comprendre	**se lever**
je ***viens de*** comprendre	je ***viens de*** *me* lever
tu ***viens de*** comprendre	tu ***viens de*** *te* lever
il / elle / on ***vient de*** comprendre	il / elle / on ***vient de*** *se* lever
nous ***venons de*** comprendre	nous ***venons de*** *nous* lever
vous ***venez de*** comprendre	vous ***venez de*** *vous* lever
ils / elles ***viennent de*** comprendre	ils / elles ***viennent de*** *se* lever

Вживання: Форми **passé immédiat** передаються українською дієсловами у минулому часі у сполученні зі словами *«тільки-но», «щойно», «нещодавно»:*
*Je **viens de rencontrer** votre frère*. – *Я* **тільки-но** зустрів вашого брата.
*Nous **venons d'acheter** une maison de campagne*. – Ми **нещодавно** купили заміський будинок.

Найчастіше питання стоїть у **passé composé**, а відповідь дається у **passé immédiat:**
–*Virginie **est arrivée** ? – Oui, elle **vient d'arriver**.*
– Віржіні прийшла? – Так, вона тільки-но прийшла.

☝ **Remarque !** Для передачі **послідовних дій** вживають **passé composé.**

Exercices

✓**1. Conjuguez au *passé immédiat:*** entendre un bruit; prendre un taxi.

🗝**2. Mettez au *passé immédiat* les verbes entre parenthèses.**
1.Je _____ (*obtenir*) ce poste.
2. Il me _____ (*faire*) cette proposition.
3. Tu_____ (*dire*) le contraire.
4. Nous_____ (*se baigner*).
5. Ils nous_____ (*apprendre*) son arrivée.
6. Ce journal_____ (*être*) fondé.
7. Vous me _____ (*poser*) la même question.
8. Ces arbres encore _____ (*être* planté).
9. Son livre_____ (*être* édité).
10. Il _____ **(***ranger***)** rapidement tes affaires.

✍**3. Ces verbes sont *au présent*. Mettez-les au *passé immédiat.***
Modèle : Il comprend cette règle. → *Il **vient de** comprendre* cette règle.
1. Je ferme la porte.
2. Elle part.
3. Vous lisez ce texte.
4. Ils découvrent la France.
5. Elles rangent la chambre.
6. Je mets du sel dans la soupe.
7. Nous visitons ce musée.
8. Tu déménages.
9. Vous faites une faute.
10. Je fais ma gymnastique.

✍**4. Ces verbes sont *au passé composé*. Mettez-les *au passé immédiat.***
Modèle : Il a compris. → *Il **vient de** comprendre.*
1. Il est parti.
2. Vous êtes arrivés.
3. Vous avez répondu.
6. Nous avons fini.
7. J'ai mis.
8. On a choisi.

4. Ils ont traduit.
5. Tu es revenu.
9. J'ai vendu.
10. Ils ont réfléchi.

✍ **5. Répondez en utilisant le *passé immédiat.* Si possible, utilisez aussi les pronoms personnels**

Modèle : Elle a posté la lettre ? – *Oui, elle* ***vient de poster*** *la lettre. Oui, elle* ***vient de*** **la** ***poster***.

1. Elle a trouvé ses clés ?	1. Il a déjà guéri ?
2. Vous avez déjà vu votre nouveau voisin ?	2. Ils sont partis en vacances ?
3. Ils ont vendu leur maison de campagne ?	3. Vous avez déjà fait votre gymnastique ?
4. Tu as fini ton projet ?	4. Vous vous êtes séparés ?
5. Elle a servi le dîner ?	5. Tu lui as donné ton courriel ?
6. Tu as reçu la réponse ?	6. Il a téléphoné à Paul ?
7. Il a vendu sa maison ?	7. Ils se sont mariés ?
8. Tu as vu ce beau film ?	8. Tu t'es reposé ?
9. Elle a traduit tout le texte ?	9. Les enfants se sont-ils déjà couchés ?
10. Elle a écrit à ses parents ?	10. Il s'est excusé à ses camarades ?

✍**6. Répondez aux questions. Suivez le modèle.**

Modèle: As-tu vu *Hélène* ? → *Oui, je viens de* ***la*** *voir.*
A-t-il répondu à son chef ? → *Oui, il vient de* ***lui*** *répondre.*

1. A-t-elle corrigé *la faute* ?
2. Avez-vous invité *les professeurs* ?
3. As-tu répondu *à tes parents* ?
4. Ont-ils écrit *à leurs amies* ?
5. A-t-elle aperçu *Jean-Luc* ?
6. Avez-vous accueilli *la délégation etrangère* ?
7. Ont-ils prévenu *leurs collègues*?
8. Avez-vous reconduit *Monique* ?
9. Ont-ils téléphoné à *leurs grands-parents* ?
10. Avez-vous résolu *ce problème* ?

🕮 Le futur immédiat (le futur proche). *Найближчий майбутній час*

Le futur immédiat (le futur proche) позначає дію безпосередньо пов'язану з теперішнім часом. Українською мовою він передається дієсловом у майбутньому часі у сполученні з прислівником «*зараз»* або словами «*збиратися, мати намір* (щось зробити)»:

Je ***vais*** *vous* ***expliquer*** *cela*. Я вам *зараз* це *поясню*.
*Qu'****allez-vous faire*** *après les cours* ? Що ви *збираєтесь робити* після лекцій?

Утворення: Le futur immédiat утворюється за допомогою **теперішнього часу** дієслова **aller** і **інфінітиву** відмінюваного дієслова:

aller (au présent de l'indicatif) **+ infinitif** (du verbe conjugué)

*Je **vais partir**. – Я зараз поїду. Tu **vas déjeuner** ? – Ти збираєшся обідати? Nous **allons déménager**. – Ми збираємося переїхати.*

☝ **Attention !** Дієслово **aller** у формах цього часу втрачає своє основне значення і виражає відтінок часу (майбутню найближчу дію).

☝ **Attention !** Для **futur immédiat** дієслова **aller**, двічі вживається дієслово **aller**:
*Je **vais aller** en Grèce. – Я незабаром їду до Греції.*
*Nous **allons aller** en France.* – Ми збираємося поїхати до Франції.

☝ **Attention ! Займенники у futur immédiat** ставляться перед інфінітивом
*Je vais **les** inviter.* – Я збираюсь їх запросити.
*Je vais **leur** téléphoner.* – Я їм зараз зателефоную.

Зразок відмінювання дієслів у futur immédiat:

Aujourd'hui	**Demain**
J'écris une lettre	Je ***vais*** écrire une lettre à mon ami(e)
Tu écris une lettre	Tu ***vas*** écrire une lettre à ton ami(e)
Il / Elle écrit une lettre	Il / Elle ***va*** écrire une lettre à son ami(e)
Nous écrivons une lettre	Nous ***allons*** *écrire* une lettre à notre ami(e)
Vous écrivez une lettre	Vous ***allez*** écrire une lettre à votre ami(e)
Ils / Elles écrivent une lettre	Ils / Elles ***vont*** écrire une lettre à leur ami(e)

Вживання: Le futur immédiat вживається, щоб :
– говорити про дію, що відбудеться найближчим часом:
Paul est encore en retard ? – Поль спізнюється?
*Ne vous inquiétez pas ! Il **va arriver** dans cinq minutes*. – Не турбуйтесь. Він буде через п'ять хвилин.
– говорити про плани, наміри :
*Paul et Marie **vont se marier** dans quelques mois.* – Поль і Марія збираються одружитися через кілька місяців.

☝ **Remarque :** У сучасній французькій мові (особливо у розмовному стилі) **futur immédiat** вживається часто у значенні простого майбутнього :
*Fais attention, tu **vas tomber** !* – Уважніше, ти *впадеш*!

☝ **Attention !** У заперечній формі частки **ne (n')** і **pas** стоять навколо дієслова **aller** : *Je **ne** vais **pas** aller au marché. Nous **n'**allons **pas** beaucoup* **nous reposer**.

☝ **Attention !** Прислівники **якості** і **кількості** розміщуються між двома дієсловами: *Je vais* **beaucoup** *travailler. Je vais* **bien** *dormir*.

Прислівники **місця** і **часу**, а також прислівники на **-ment** стоять, як правило, після інфінітиву. *Tu vas dîner **dehors** ? Vous allez rentrer **tard** ? Il va conduire **prudemment**.*

Exercices

✓**1. Conjuguez au *futur immédiat*:** répondre à cette question; prendre un taxi.

✍**2. Ces verbes sont au *présent*. Mettez-les au *futur immédiat*.**
Modèle : Je ferme la porte → *Je **vais fermer** la porte.*

1. Il traduit ce texte.
2. Elle part.
3. Vous lisez ce texte.
4. Ils découvrent la France.
5. Elles rangent la chambre.
6. Je mets du sel dans la soupe.
7. Nous visitons ce musée.
8. Tu déménages.
9. Vous faites une faute.
10. Je fais ma gymnastique.

🗝 **3. Mettez les verbes au *futur immédiat*.**

1. Vite, il faut se dépêcher, la banque _____ (*fermer*).
2. Oh là là ! Les invités _____ (*arriver*) et rien n'est prêt.
3. Entrez, le spectacle_____(*commencer*).
4. Mesdames et Messieurs, nous _____(*décoller*) dans quelques instants !
5.–Je ne comprends rien, c'est difficile ! – Attends, je _____(*expliquer*) tout de suite.
6. Oh, regarde les nuages, il_____(*pleuvoir*) !
7. C'est l'heure, vous_____ (*être*) en retard au travail.
8. Tu_____(*rester*) à la maison et tu_____ (*attendre*) jusqu'à mon retour.
9. – Quelle heure est-il. – Il _____(*être*) bientôt dix heures.
10. Vous _____ (*apprendre*) le chinois.

✍ **4. Complétez au *futur immédiat* selon l'exemple.**

Modèle : *Normalement, il prend le train (avion) → Cette fois, il* ***va prendre*** *l'avion.*

1. Normalement, elle prend un café. (*thé*)
2. En général, il se lève à 6 heures. (*7 heures*)
3. Ils dînent dans un restaurant chinois. (*indien*)
4. Normalement, je me couche à 23 heures. (*minuit*)
5. En général, nous faisons les courses le vendredi. (*samedi*)
6. Vous jouez au tennis. (*ping-pong*)
7. Tu connais déjà ma mère. (*père*)
8. Normalement, elle écrit des lettres. (*courriel*)
9. En général, ils vont à la montagne. (*à la mer*)
10. Tu t'occupes des enfants. (*de moi* !)

🗝 **5. Mettez les verbes au *futur immédiat* et à la forme négative.**

Modèle : Ce soir, je vais travailler, je ***ne vais pas me coucher*** (*se coucher*) tôt.

1. Ce week-end, il va étudier, il_____ (*se promener*).
2. Dimanche, vous allez déménager, vous _____ (*se reposer*).
3. Cet été, nous allons voyager, nous _____ (*s'arrêter*) chez nos parents.
4. La semaine prochaine, ils vont passer leur examen, ils _____ (*s'amuser*).
5. Samedi soir, je vais à l'anniversaire d'un copain, je_____ (*s'ennuyer*).
6. Vous allez sortir en discothèque. Et nous, nous _____ (*aller*) avec vous.
7. Nous, nous allons finir à 6 heures. Mais eux, ils _____ (*rester*) au boulot jusqu'à 9 heures.
8. Lui, il va rentrer tard. Mais moi, je_____ (*revenir*) à l'heure.
9. Moi, je vais prendre le métro. Mais toi, tu _____ (*prendre*) un taxi.
10. Toi, tu vas rester. Mais moi, je _____ (*aller*) à Kyiv.

🕮 Les nombres à partir de 100. *Числівники від 100*

100 cent	600 six cents	2000 deux mille
200 deux cents	700 sept cents	1848 mille huit cent quarante-huit
300 trois cents	800 huit cents	1957 mille neuf cent cinquante-neuf
400 quatre cents	900 neuf cents	1985 mille (mil) neuf cents quatre-vingt-cinq
500 cinq cents	1000 mille	2024 deux mille vingt-quatre

Mille не має форми множини *six mille personnes*. Крім **mille** є ще форма **mil**, але використовується вона лише в датах *mille (mil) neuf cents soixante-cinq*, говорять також *diz-huit soixante-cinq*.

Un million i un milliard мають форму множини і вживаються з прийменником **de** перед іменником *huit millions de / huit milliards de personnes*.

🕮 *MAIS* pour exprimer une précision ou une opposition. MAIS *для вираження протиставлення та для уточнення*

Mais є одним із найуживаніших слів для вираження протиставлення або поступки. Цей логічний конектор стоїть між двома протилежними або суперечливими ідеями: *Je déteste la neige, **mais** j'adore faire du ski.* – Я терпіти не можу сніг, але я обожнюю кататись на лижах. *Tu m'as offert des lys, mais je préfère les dahlias.* – Ти мені подарував лілії, але я більш люблю жоржини. Цьому слову нерідко передує кома.

Також **mais** може виражати уточнення: *Il ne parle pas l'espagnol, **mais** il le comprend.* – Він не розмовляє іспанською, але він її розуміє.

🕮 Le mode impératif. *Наказовий спосіб*

L'impératif – це спосіб, що виражає різні відтінки наказу : побажання, заборону, пораду, прохання тощо. – *Assieds-toi !* – Сідай! – *Fais bien attention* ! – Зверніть увагу ! – *Ne bougez pas* ! – Не рухайтесь!

Утворення: Наказовий спосіб має тільки три форми :

2 особа однини («**tu**») – *Regarde* ! – Дивись!

1 особа множини («**nous**») – *Regardons* ! – Подивимось!

2 особа множини («**vous**») – *Regardez* ! – Дивіться!

☝ **Attention !** Займенник-підмет відсутній.

Impératif présent має ті самі форми, що **Présent de l'indicatif.**

Présent de l'indicatif	**Impératif présent**
tu fais	→fais !
nous faisons	→faisons !
vous faites	→faites !
tu finis	→finis !
nous finissons	→finissons !
vous finissez	→finissez !

Дієслова, що у 2-й особі однини закінчуються на **-es** в **Présent** de l'**indicatif**, втрачають **-s** в **Impératif présent** і мають закінчення **-e.**

☝**Remarque** : Для 3-ї особи однини і множини використовується **subjonctif**.
Que personne ne sorte ! – Ніхто не виходить!
Qu'ils entrent ! – Хай вони увійдуть!

Présent de l'indicatif	**Impératif présent**
Tu travailles	→travaille !
Tu ouvres	→ouvre !

☝**Attention !** Ставте знак оклику !

Présent	**Impératif affirmatif**	**Impératif négatif**
Tu parles Nous parlons Vous parlez	Parle ! Parlons ! Parlez !	Ne parle pas ! Ne parlons pas ! Ne parlez pas !
Tu finis Nous finissons Vous finissez	Finis ! Finissons ! Finissez !	Ne finis pas ! Ne finissons pas ! Ne finissez pas !
Tu te lèves Nous nous levons Vous vous levez	Lève-toi ! Levons-nous ! Levez-vous !	Ne te lève pas ! Ne nous levons pas ! Ne vous levez pas !

☝**Remarque :** Зверніть увагу на дефіс між дієсловом і займенником-додатком.

☝**Cas particuliers :** Дієслово **aller :** *tu vas* →**va** !

Спеціальні форми наказового способу. Impératifs irréguliers		
être	**avoir**	**savoir**
Sois ! Soyons ! Soyez !	Aie ! Ayons ! Ayez !	Sache ! Sachons ! Sachez !

☝ **Attention !** Наказовий спосіб дієслова **vouloir** має тільки одну форму, що використовується : ***veuillez.*** Це наказовий ввічливості. Його використовують в офіційному листуванні. ***Veuillez****-vous assoir, Madame.*
Veuillez *agréer, Madame, Monsieur, l'expression de ma considération distinguée*.

Вживання: Impératif présent виражає залежно від контексту наказ (**ordre**), заборону (**défense**), побажання (**souhait**), прохання (**demande**):
Nous allons être en retard. ***Dépêchons–nous*** ! (**ordre**)
Attention ! ***ne touchez pas*** *ça. C'est un produit dangereux* ! (**défense**)
Passez *de bonnes vacances* (**souhait**)
Mon stylo ne marche plus. ***Prête-m'en*** *un, s'il te plait* ! (**demande**)

Він може мати значення близького (**futur immédiat)** або віддаленого (**futur lointain)** майбутнього**:**
Ferme *la porte* ! (**futur immédiat**)
Quand vous serez arrivés à Bruxelles, ***téléphonez****-nous* ! (**futur lointain**)

Займенники-додатки з дієсловом у наказовому способі

У стверджувальній формі займенники-додатки стоять після дієслова :
*Ecoute-**le** !* *Téléphone-**lui** !* *Allons-**y** !*

*Ecoute-**les** !* *Téléphone-**leur** !* *Prends-**en** !*

Займенники **me** і **te** перетворюються на **moi** і **toi** :

*Téléphone-**moi** !* *Lève-**toi** !* *Dépêche-**toi** !*

☝ **Remarque :** Коли форма наказового способу 2-ї особи однини дієслів на **-er** або **-vrir / -frir** (типу **ouvrir / offrir**) вживається з займенниками **en** та **y**, для полегшення вимови і милозвучності додають **–s-** :

Vas-y ! — Йди туди! *Parles-en !* — Поговори про це! *Donnes-en !* – Дай його!

У заперечній формі займенники залишаються перед дієсловом не змінюючи своєї форми :

*Ne **me** téléphone pas !* *Ne **te** lève pas !* *Ne **t'i**nquiète pas !*

Exercices

✓1. **Conjuguer le verbe souligné à *l'impératif présent*:** chanter un air, donner un bonbon, ne pas aller à la plage, ne pas être timide, ne pas avoir peur.

1. 1re personne du singulier:
2. 1re personne du pluriel:
3. 2e personne du pluriel:

🗝 **2. Mettez le verbe proposé à *l'impératif présent*, au singulier.**

Modèle : *Manger*_____***Mange** ce gâteau.*

1. *Employer* : _____bien ton temps.
2. *Payer* : _____tes dettes.
3. *Chercher* : Si tu n'as pas de travail, _____en.
4. *Rappeler* : _____toi tes fautes.
5. *Vendre* : Ne_____pas la peau de l'ours avant de l'avoir tué.
6. *Juger* : Ne_____pas sur les apparences.
7. *Aller* : Si le devoir t'appelle, _____y sans hésiter.
8. *Savoir* : _____modérer tes désirs.
9. *Prévoir* : _____l'avenir si tu peux.
10. *Éteindre* : _____la lumière !

🗝 **3. Mettez le verbe proposé à *l'impératif présent*, a)1re personne du pluriel,** b) **2e personne du pluriel.**

a)1. *Dire* : Ne_____pas tout ce que nous faisons.
2. *Ranger* : _____nos affaires dans notre armoire.
3. *Faire* : _____le moins de bruit possible pour ne pas les réveiller.
4. *Savoir* : _____convaincre les jurés.
5. *Forcer* : Ne_____point notre talent.

b)1. *Se moquer* : Ne_____des misérables !
2. *Redire* : Ne_____pas toujours la même chose.
3. *Faire* : Ne_____jamais d'esprit pour les sots ; ils ne vous comprendraient pas.
4. *Prendre* : Ne_____pas vos désirs pour des réalités.
5. *Être* : _____raisonnables pour une fois !

✍**4. Formulez ces ordres et ces conseils à *l'impératif présent.***

Modèle : Tu dois aller chez le dentiste. → *Va chez le dentiste !*

1. Nous ne devons pas trop dépenser.
2. Tu dois être prudent.
3. Tu ne dois pas conduire trop vite.
4. Vous devez aller chez le médecin.
5. Vous ne devez pas oublier vos clés.
6. Nous devons terminer nos devoirs.
7. Nous ne devons pas être pessimistes.
8. Vous devez avoir du courage.
9. Tu dois dormir plus.
10. Vous ne devez pas exagérer.

✍**5. Mettez les verbes pronominaux à *l'impératif présent.***

Modèle : Tu te lèves à 7 heures. → *Lève-toi à 7 heures !*

1. Tu t'assieds à côté de moi.
2. Vous vous reposez.
3. Tu te regardes dans la glace.
4. Nous nous habillons chaudement.
5. Tu te dépêches.
6. Tu te réveilles à 6 heures.
7. Vous vous retrouvez devant la poste.
8. Nous nous promenons dans les bois.
9. Tu te laves les mains.
10. Vous vous asseyez.

✍**6. Verbes pronominaux et négation. Dites le contraire.**

Modèle : Déguisez-vous en pompier ! → ***Ne vous déguisez pas en pompier !***

1. Retournez-vous !	2. Ne t'excuse pas !
3. Ne vous levez pas !	4. Mêle-toi de leurs affaires !
5. Regarde-toi !	6. Moquez-vous de lui !
7. Surtout, dépêche-toi !	8. Promène-toi avec les enfants !
9. Ne t'assieds pas là !	10. Ne nous installons pas ici !

✍**7. Donnez trois conseils.**

a) à une personne qui va passer son permis de conduire ; **b)** à une personne qui a un rendez-vous amoureux ; **c)** à une personne qui veut apprendre à cuisiner un œuf dur; **d**) pour rester en forme ; **e)** pour apprendre le français.

🕮**Adjectif même. *Прикметник même***

Прикметник **même** вказує на тотожність або схожість між предметами, особами тощо. Може стояти перед іменником або після нього. У разі, коли стоїть після іменника, має значення «*той, та, те саме*»: *C'est la **même** adresse.* – Це та сама адреса. Після іменника або займенника **même** посилює значення слова, після якого воно стоїть, і має значення «*сам, сама, саме*»: *Jean-Luc habite à Paris **même.*** – Жан-Люк живе у самому Парижі. *Je le fais moi-**même.*** **–** *Я* це роблю сам (сама).

DOSSIER 6

🕮 Le futur simple. *Простий майбутній час*

Утворення: **Le futur simple (**простий майбутній час) утворюється додаванням до основи **futur simple (**для переважної більшості дієслів це: неозначена форма дієслова) **особових закінчень**:

Основа **futur simple (infinitif)**	+	-ai	-ons
		-as	-ez
		-a	-ont

В українській мові **futur simple** відповідає майбутній час дієслова.

Відмінювання дієслів у futur simple

I група	**II група**	**III група**
je parler**ai**	je finir**ai**	je lir**ai**
tu parler**as**	tu finir**as**	tu lir**as**
il / elle / on parler**a**	il / elle / on finir**a**	il / elle / on lir**a**
nous parler**ons**	nous finir**ons**	nous lir**ons**
vous parler**ez**	vous finir**ez**	vous lir**ez**
ils / elles parler**ont**	ils / elles finir**ont**	ils / elles lir**ont**

Дієслова III групи у futur simple

Більшість дієслів III-ї групи утворюють форми майбутнього часу за правилом. Але: дієслова, що закінчуються на **-re,** втрачають кінцеве **-e** (**prendr-*e*** → je **prendr**-ai, **répondr-*e*** → je **répondr-**ai, **attendr-*e*** → j'**attendr-**ai).

Деякі дієслова **III групи** мають особливі форми **futur simple** з такими основами:

aller – **ir~**	**j'ir-ai**
apercevoir (*помічати*) – **apercevr~**	**j'apercevr-ai**
assoir (*усаджувати когось, засновувати щось*) – **assoir~**	**j'assoir-ai**
avoir (*мати*) – **aur~**	**j'aur-ai**
cueillir (*зривати*) – **cueiller~**	**je cueiller-ai**
courir (*бігти*) – **courr~**	**je courr-ai**
devoir (*бути винним, повинним*) – **devr~**	**je devr-ai**
envoyer (*надсилати*) – **enverr~**	**j'enverr-ai**
être (*бути*) – **ser~**	**je ser-ai**
falloir (*мусити, мати, матися*) – (**il) faudr~**	**il faudr-a**
faire (*робити*) – **fer~**	**je fer-ai**
mourir (*вмирати*) – **mourr~**	**je mourr-ai**
pleuvoir (*дощити*) – (**il) pleuvr~**	**il pleuvr-a**
pouvoir (*могти*) – **pourr~**	**je pourr-ai**
recevoir (*отримувати*) – **recevr~**	**je recevr-ai**
savoir *(знати, могти*) – **saur~**	**je saur-ai**
tenir (*тримати*) – **tiendr~**	**je tiendr-ai**
valoir (*мати ціну, підходити*) – (**il) vaudr~**	**il vaudr-a**
venir (*приходити, прибувати*) – **viendr~**	**je viendr-ai**
voir (*бачити*) – **verr~**	**je verr-ai**

vouloir (*хотіти*) **– voudr~** **je voudr-ai**

Futur simple позначає дію у майбутньому :

*Je **viendrai** vous voir mardi*. – У вівторок я прийду до вас.

*Il **dit** qu'il **viendra** vous voir mardi*. – Він каже, що прийде до вас у вівторок.

Форми 2-ї особи однини і множини **futur simple** можуть використовуватись в якості наказового способу для вираження наказу або прохання: *Demain, tu **iras** chez ta cousine et lui **diras** de venir me voir*. – Завтра ти підеш до своєї двоюрідної сестри і скажеш, щоб вона прийшла до мене.

Exercices

✓**1. Reliez les infinitifs des verbes à la forme au *futur simple.***

1. avoir	a. il apercevra
2. être	b. il devra
3. faire	c. il voudra
4. aller	d. il mourra
5. pouvoir	e. il retiendra
6. vouloir	f. il verra
7. savoir	*g.* il enverra
8. devoir	h. il saura
9. voir	i. il sera
10. venir	j. il pourra
11. envoyer	k. il recevra
12. retenir	l.il ira
13. mourir	m. il viendra
14. apercevoir	n.il fera
15. recevoir	o.il aura

✓**2. Conjuguez au *futur simple* à la forme affirmative / négative / interrogative** : revenir vite, être d'accord, avoir un rendez-vous, se promener dans la forêt, aller à l'aéroport, se lever tôt, prendre un taxi, se préparer vite, vouloir faire du sport.

✓**3. Écrivez l'infinitif du verbe, puis la forme au futur simple. *Attention aux verbes irréguliers !* Modèle :** Je vais. → *Aller. J'irai.*

Je suis. →	Il a. →
Nous voyons. →	On fait. →
Vous pouvez. →	Ils reçoivent. →
Tu viens. →	On doit. →
Elles envoient. →	Il revient. →
Elle sait. →	Tu vas. →
Vous voulez. →	Il pleut. →
Il faut. →	Je réponds. →
On peut. →	Vous devez. →
Je tiens. →	Il vit. →

🗝**4. Mettez les verbes entre parenthèses au *futur simple.***

1. (*finir*) Nous _____ les cours à 19 heures.

2. (*choisir*) Vous _____ une bonne variante.
3. (*bâtir*) Quand_____-on ce pont ?
4. (*lire*) Ils _____ ce roman.
5. (*perdre*) Vous _____ ce match.
6. (*connaître*) Il _____ bien cette ville.
7. (*dire*) Elle _____son adresse.
8. (*répondre*) Tu _____ à ma question.
9. (*apprendre*) Vous _____ cette poésie.
10. (*attendre*) Nous _____ nos camarades.

🗝 **5. Mettez les verbes entre parenthèses au *futur simple.***

Aujourd'hui c'est vendredi. Nous _____ (1) (*avoir*) 3 cours. Après les cours tu _____ (2) (*être*) pressé parce que dans l'après-midi tes parents_____ (3) (*aller*) à la campagne et tu_____ (4) (*devoir*) y aller avec eux. Moi, je_____ (5) (*être*) libre et je _____ (6) (*pouvoir*) me reposer un peu. Alors je ne _____ (7) (*revenir*) pas tout de suite chez moi, je_____ (8) (*attendre*) mes copains, et nous _____(9) (*aller*) au cinéma. Nous_____(10) (*voir*) un nouveau film français. Après le film, bien sûr, nous _____ (11) (*vouloir*) nous promener. Je _____ (12) (*revenir*) à la maison, et je_____(13) (*dîner*).

Le soir je_____(14) (*devoir*) écrire des lettres à mes amis. Il _____ (15) (*falloir*) écrire quatre lettres. Je les_____(16) (*envoyer*) demain matin. Je ne_____ (17) (*faire*) pas mes devoirs, je_____ (18) (*regarder*) un programme à la télé. Quand mes parents _____ (19) (*venir*) du théâtre, on _____ (20) (*prendre*) du thé et on _____ (21) (*parler*) du spectacle. Nous _____(22) (*se coucher*) très tard ce soir.

✍ **6. Mettez au futur, en complétant librement le texte.**

Modèle : Actuellement je **travaille** en France, mais plus tard, *je **travaillerai** à l'étranger.*

1. Maintenant, j'habite dans un petit studio, mais un jour, _____
2. Actuellement, il n'a pas beaucoup d'argent, mais plus tard, _____
3. En ce moment, nous allons à l'université en bus, mais plus tard, _____
4. Maintenant, tu fais beaucoup de fautes de français, mais un jour, _____
5. Actuellement, vous n'êtes pas bilingue, mais un jour, _____
6. En ce moment, ils n'ont pas envie de faire leurs devoirs, mais plus tard, _____
7. Actuellement, elle n'est pas en état de travailler, mais plus tard, _____
8. Maintenant, la plupart des gens font leurs courses au supermarché, mais plus tard,_
9. Aujourd'hui ce type de logiciel est encore rare, mais un jour, _____
10. *En ce moment,* je suis occupé à écrire un livre, mais plus tard, _____

✍ **7. Voici l'emploi du temps idéal pour demain. Choisissez l'heure confortable pour toutes ces activités quotidiennes. Commentez-les en faisant des phrases.**

Modèle : 7 h : réveil → *Je me réveillerai à 7 h.*

se lever se laver – prendre un bain/une douche s'habiller prendre son petit déjeuner se préparer sortir – aller à l'université déjeuner retourner à l'université se promener faire des courses	rentrer à la maison préparer le dîner se reposer préparer des leçons dîner regarder la télé/écouter de la musique/ lire un livre se coucher dormir

✍**8. Que ferez-vous demain (ce week-end) ? Parlez de votre emploi du temps en employant le futur simple.**

🕮 *IL FAUT* pour exprimer une obligation, une nécessité. IL FAUT *на позначення обов'язку, необхідності, заборони*

Il faut виражає необхідність обов'язок, необхідність, заборону. За ним йде дієслово в неозначеній формі без прийменника: **Il faut** + verbe à l'infinitif.

Заперечна форма: **Il** *ne* **faut** *pas* + verbe à l'infinitif

☝**Attention !** Дієслово **falloir** завжди вживається в 3-й особі однини (***il faut, il faudra, il a fallu***, etc.).

Il faut prendre *des médicaments.* – Треба прийняти ліки.

Il faut aller voir *un médecin*. – Слід піти до лікаря.

✎ Exercice

✍**Remettez les mots dans le bon ordre.**

1. se promener / trois / fois / Il / faut / avec / jour / par / le chien
2. manger / faut / beaucoup / légumes / Il / de
3. Il /faire / du jogging / faut
4. la télévision / faut / regarder / Il / ne / tout / pas / l'après-midi
5. tard / Il / ne / pas / se coucher / faut
6. les dents / avant / Il / avant / se laver /dormir / faut
7. faut / Il / une pièce / on / la lumière / quand / éteindre / quitte
8. ne / jeter / pas / ses papiers / faut / dans / Il / la rue
9. être / Il / en pleine / faut / forme
10. le village / Il / atteindre / le fleuve / faudra / pour / traverser

🕮**Le pronom Y pour remplacer un lieu. Займенник Y на позначення місця**

Займенник **y** замінює додаток місця. Він стоїть перед дієсловом:

*Je vais **à la maison.*** → *J'**y** vais*. – Я йду додому. – Я туди йду.

Якщо додаток місця відноситься до інфінітиву, він буде стояти перед інфінітивом:

*Je vais aller **à la maison.*** → *Je vais **y** aller*. – Я збираюсь йти додому. – Я збираюсь туди піти.

Je ne pourrai pas ranger toutes mes affaires **dans cette chambre.** → *Je ne pourrai pas* **y** *ranger toutes mes affaires*. – Я не зможу скласти всі мої речі у цій кімнаті. – Я не зможу там скласти всі мої речі.

Exercice

✍**Remplacez un lieu par le pronom complément « y ».**

1. Je vais **à Lviv**.
2. Tu es **au bureau** jusqu'à 18 heures.
3. Ils ne partent pas **à Paris** cet été.
4. Je suis allé **à Londres**.
5. **À l'Université** on étudie des langues étrangères.
6. On arrive **à l'Université** à temps.
7. Je vais aller **au marché** à huit heures.
8. Mardi soir, nous allons **au cinéma**.
9. Vous restez **à Kyiv** trois jours.
10. Elles vont **au théâtre** ce soir.

La place des adjectifs qualificatifs. *Місце якісних прикметників*

Як правило, прикметник стоїть після іменника: une robe *longue*.

Після іменника завжди стоять прикметники, що позначають колір, національність, форму, зовнішність, стиль, смак: un drapeau *rouge*, une table *ronde*, une langue *anglaise*, une crêpe *salée*.

Також ті прикметники, що мають від трьох складів, стоять після іменника: cet espace *magnifique;* дієприкметники, що вживаються як прикметники: son pantalon *déchiré*, des vases *bleus brisés;* відносні прикметники: un panneau *solaire,* le transporteur *maritime*, le transport *aérien*.

Деякі найбільш вживані та короткі прикметники стоять **перед** іменником: **autre, beau, bon, bref, grand, gros, faux, haut, jeune, joli, mauvais, nouveau, petit, vaste, vieux, vilain** : une *jolie* femme, un *bon* gâteau.

Якщо перед іменником стоять два прикметники, то першими будуть **beau, bon, joli:** une *jolie jeune* femme.

Якщо два прикметники стоять після іменника, то спочатку йде той, що має більш загальне (широке) значення : le vin *rouge français*, une *chaise pliante minimaliste*.

☝**Attention !** Прикметники **beau, vieux, nouveau** змінюються перед іменником в однині, що починається з голосної або німої **h** (*le **h** muet*). Форма жіночого роду цих прикметників утворюється від цієї другої форми чоловічого роду:
beau / bel // belle : un *bel* **a**rbre – trois *beaux* arbres ; un *beau* garçon ;
vieux / vieil // vieille : un *vieil* **h**omme – deux *vieux* hommes ; un *vieux* monsieur ;
nouveau / nouvel // nouvelle : un *nouvel* **é**tudiant – six *nouveaux* étudiants ;
fou / fol // folle : un *fou* rire; un *fol* espoir; une *folle* journée.

Прикметники, що вказують на класифікацію, кількість знаходяться перед іменником: *le **premier** étage, le **dernier** exercice, de **nombreux** pays*.

Але вони вживаються після іменника, якщо вказують на дату: *la semaine **dernière**, le mois **dernier**, en octobre **dernier.***

☝**Attention !** Коли прикметник у множині стоїть перед іменником, неозначений артикль множини обох родів **des** замінюється прийменником **de**: ***des*** bijoux → ***de*** *nouveaux* bijoux.

Exercices

✓1. Complétez le tableau ci-dessous.

Modèle : Je cherche une *vieille* maison *confortable*.

1. J'aime les gros chiens affectueux.
2. J'ai perdu mon petit chat blanc.
3. Je n'aime pas les grands appartements froids.
4. J'ai vu une jolie voiture japonaise.
5. J'aimerais un nouveau caméscope numérique.
6. J'adore les bons restaurants traditionnels.
7. J'aime beaucoup la musique classique.
8. J'ai vu un mauvais film comique.
9. Je prépare mon projet avec un jeune étudiant singapourien.
10. J'ai réussi ma première année universitaire.

Les adjectifs placés *devant* le nom	Les adjectifs placés *derrière* le nom
vieille, ...	*confortable, ...*

✍2. Mettez les adjectifs à leur place.

Modèle : une femme: espagnole, belle → *une belle femme espagnole*

1) une actrice: jolie, française
2) une fille: blonde, petite
3) un problème: familial, gros
4) une rue: étroite, petite
5) une valise: grande, blanche
6) un visage: allongé, beau
7) un repas: bon, copieux
8) un appartement: nouvel, spacieux
9) une table: ronde, vieille
10) un conseil: mauvais, juridique

✍3. Mettez les mots dans l'ordre qui convient.

Modèle : mauvais / policier / roman → *un mauvais roman policier*

1) basse / petite / table → une...
2) américain / bon / musicien → un...
3) grand / moderne / bâtiment → un...
4) italienne / jolie / chanson → une...
5) jeune / amoureuse / femme → une...
6) passionnant / vieux / livre → un...
7) chaud / gros / manteau → un...
8) bilingue / jeune / secrétaire → une…
9) gris / nouveau / tapis → un...
10) noire / petite / robe → une...

✓4. Reliez les expressions à leur signification.

1. a) une femme *pauvre* — 1) malheureuse
   b) une *pauvre* femme — 2) sans argent
2. a) un homme *brave* — 1) courageux
   b) un *brave* homme — 2) simple et généreux
3. a) un animal *sale* — 1) désagréable
   b) un *sale* animal — 2) malpropre
4. a) mes mains *propres* — 1) qui m'appartiennent

b) mes *propres* mains — 2) lavées
5. a) une musique *sacrée* — 1) détestée
b) une *sacrée* musique — 2) religieuse
6. a) une histoire *triste* — 1) ennuyeuse
b) une *triste* histoire — 2) sa fin est triste
7. a) mon *ancien* ami — 1) vieux
b) mon ami *ancien* — 2) ex-ami

📖 **Décrire le temps qu'il fait selon les mois et les saisons.** ***Опис погоди у різні пори року***

Pictogrammes							
Parler du climat	Il fait chaud	Il est…	Il fait froid	Il est moins…	Il neige	Il fait du vent	Il pleut
Faire des prévisions	Il fera chaud	Il sera…	Il fera froid	Il sera moins…	Il neigera	Il fera du vent	Il pleuvra

Exercices

🗝 **1. Transposez le texte sur le temps en France au futur.**

Dans l'Est de la France, les hivers *sont* _____froids et les étés *sont* _____chauds. Dans l'Ouest et dans les régions du Centre, le temps *est* _____ plus doux. Il *pleut* _____souvent mais il y *a* _____ de très beaux printemps. Dans les montagnes, les hivers *sont* _____ très froids dans les régions méditerranéennes, les hivers *sont* _____ doux, en été, il *fait* _____ très chauds. L'automne *est* _____ la saison la plus agréable.

🗝 **2.Mettez les verbes au *futur simple.***

Temps d'automne en France

Dans le sud-ouest, le temps ***sera*** (1) (*être*) nuageux. Il _____ (2) (*pleuvoir*) faiblement en montagne. Les nuages et la pluie _____ (3) (*se déplacer*) vers la Côte d'Azur qu'ils. _____ (4) (*atteindre*) dans la soirée.

Dans toutes les autres régions, la matinée _____ (5) (*être*) grise et humide et il y _____ (6) (*avoir*) de la brume ou du brouillard.

Il_____ (7) (*tomber*) une pluie fine au nord de la Loire. Des éclaircies_____ (8) (*commencer*) à apparaître près de la Manche. Elles_____ (9) (*s'étendre*) vers l'est dans l'après-midi. On _____ (10) (*trouver*) les températures les plus basses à Paris 9^0 et à Grenoble 10^0 et il_____ (11) (*faire*) 18^0 à Nice.

✍ **3. Décrivez le temps qu'il fait aujourd'hui à Zaporijjia. Commencez par** *A Zaporijjia, il fait beau aujourd'hui….*

Rédigez des prévisions météo pour demain sur Zaporijjia. Commencez par *Demain matin, le soleil* ***se lèvera*** *à 5 h 54….*

📖 **Exprimer des émotions.** ***Висловити емоції***

Positives	Négatives	Positives et négatives
être **content(-e)**	être **triste**	être **étonné (-e)**
être **joyeux (-euse)**	être **malheureux(-euse)**	être **curieux(-euse)**
être **intéressé (-e)**	être **fâché(-e)**	
être **heureux (-euse)**	être **énervé(-e)**	
être **ému(-e)**	être **inquiet(-e)**	
être **impressionné (-e)**	être **déprimé (-e)**	
	être **déçu(-e)**	
	être **choqué (-e)**	

☝**Attention** ! Щоб побудувати речення з цими лексичними одиницями, достатньо схеми: **être + adjectif (+ de + nom / verbe)**:
*Il est **content**.* – Він задоволений.
*Je suis **contente de** vous **voir**.* – Я рада вас бачити. *Nous sommes **déçus**.* – Ми розчаровані.

Можна розповісти про свій емоційний стан та відчуття за допомогою дієслова **se sentir** :
*Je **me sens** fatiguée à cause du travail*. – Я відчуваю себе втомленою від роботи.

Також можна використати дієслово **éprouver** з іменником на позначення емоції: **éprouver + nom:** *Il **éprouve de la joie** à l'idée de célébrer son anniversaire ce soir*. – Він радіє від думки, що сьогодні вечора святкуватиме день народження.

☝**Attention ! Avoir peur de** утворюється з допомогою конструкції **avoir+peur+de+infinitif / nom** : ***Elle a peur de** ces tests*. – Вона боїться цих тестів. *Elle **a peur de** lui parler*. **–** Вона боїться з ним поговорити.

📖 Parler des sensations. *Говорити про відчуття*

Les cinq sens	Les verbes	Les organes
la vue	voir – regarder – contempler	l'œil / les yeux
l'odorat	entendre – écouter – ouïr	le nez
l'ouïe	sentir – humer – flairer	les oreilles
le toucher	toucher – palper – tâter	la peau
le goût	goûter – déguster – savourer	la bouche

Exercice

🗝 **Mettez les verbes qui conviennent.**

1. Tous ces chants d'oiseaux sont agréables à _____.
2. Après une journée de travail, j'aime_____ de la musique est relaxant.
3. Je viens de faire cuire de la confiture, viens la _____ !
4. Elle _____ une crème glacée, assise sur un banc au jardin public.
5. Au restaurant, on prend le temps de _____ d'excellentes spécialités régionales.
6. Cette étoffe est veloutée, mais surtout elle est douce à _____.
7. Promenez-vous dans les rues de Paris, il y a tant de belles choses à _____ !
8. L'enfant _____ le spectacle avec des yeux écarquillés.
9. Au musée, elle _____ le sourire énigmatique de La Joconde.
10. Lorsque l'on a le nez bouché, il est difficile de _____ les odeurs.

DOSSIER 7

📖L'article partitif. *Партитивний (частковий) артикль*

У французькій мові, крім означеного та неозначеного, є ще один вид артиклю – **частковий** (***article partitif***, part – частина): **du, de la, de l'**, який як і неозначений артикль вказує на неозначеність іменника, але вживається перед незліченними іменниками, тобто такими, що вживаються лише в однині. Наприклад: *eau (f)* – вода, *viande (f)* – м'ясо, *pain (m)* – хліб, *patience (f)* – терпіння, *imagination (f)* – уява. Частковий артикль вказує на невизначену кількість речовини, неповний об'єм поняття. Порівняйте:

Неозначений артикль	*Частковий артикль*
J'ai acheté ***une*** revue.	J'ai acheté ***de la*** viande.
J'ai acheté ***des*** cigarettes.	J'ai acheté ***du*** lait et ***du*** beurre.
Je cherche ***un*** disque.	Je cherche ***du*** travail.

Перед незліченними іменниками може вживатись й означений артикль, щоб зазначити, що мова йде про повний об'єм речовини, предмету або поняття, або про об'єм, визначений контекстом. Порівняйте:

J'aime ***les*** chansons françaises.	J'aime ***le*** café.
Le livre que je lis est intéressant.	***Le*** café que je bois est bon.
Je peux te donner ***les*** livres que tu cherches.	Il déteste ***les*** mensonges.

L'article partitif вживається :

1. Для позначення <u>частини цілого</u>:
*Donnez-moi **du** pain* ! – Дайте мені хліба (*шматочок*).
*Je mange **de la** viande*. – Я їм м'ясо (*шматок*).
2. Перед <u>абстрактними</u> іменниками:
*avoir **de la** patience* – мати терпіння.
3. Перед <u>назвами м'яса і м'ясних продуктів:</u>
*manger **du** lapin* – їсти кроля;
*acheter **du** poisson* – купувати рибу.
4. Перед такими іменниками: ***gibier*** (дичина), ***volaille*** (домашня птиця), ***vaisselle*** (посуд), ***dentelle*** (мереживо):
*Nous avons **de la** volaille*. – У нас є домашня птиця.
5. Перед <u>іменами авторів</u> творів:
*C'est **du** Balzac*. – Це з Бальзака.
6. Перед <u>назвами хвороб</u>:
*faire **de la** tuberculose* – хворіти на туберкульоз.
7. У стійких виразах, що позначають <u>погодні явища</u>:
*Il fait **du** vent*. – Вітряно.
8. У стійких виразах з дієсловами **faire, avoir**:
*faire **de la** politique* – займатись політикою;
*faire **de la** musique (**du** piano*) – займатись музикою (грати на фортепіано) ;
*faire **du** sport* – займатись спортом;
*faire **du** ski (**du** patinage artistique*) – займатись лижами (фігурним катанням);
*faire **du** vélo (**de la** bicyclette*) – займатись велоспортом;
*faire **de la** planche à voile* – займатись віндсерфінгом;

avoir ***de la*** *chance* – пощастити (мати везіння);
avoir ***du*** *talent* – мати талант;
avoir ***de l'****humour* – мати почуття гумору;
avoir ***du*** *courage* – бути мужнім, сміливим;
avoir ***du*** *bon sens* [sɑ̃s] – бути розсудливим;
avoir ***de l****'imagination* – мати уяву.
9. У стійких виразах з іншими дієсловами:
gagner ***de l****'argent* – заробляти гроші;
mettre ***de l****'ordre* – прибирати (приводити до ладу).

☝**Attention !** Неозначений і частковий артиклі можуть замінюватися прийменником **de:**
а) після іменників та прислівників, що позначають кількість: *J'ai bu* ***beaucoup de*** *café*; *J'ai bu* ***une tasse de*** *thé.*
б) перед прямим додатком до дієслова у заперечній формі: *Je n'ai pas acheté* ***de*** *pain.*

Les articles indéfini et partitif pour parler d'un menu. ***Частковий і неозначений артиклі, щоб говорити про меню***

UN, UNE, DES	Для вираження **визначеної** кількості використовують **неозначений** артикль: ***Un*** *excellent jus de fruit, …* ***Une*** *salade de fruits rouges,…*
DU, DE LA, DE L'	Для вираження **невизначеної** кількості використовують **частковий** (**партитивний**) артикль: ***De la*** *purée de pommes de terre avec* ***de la*** *viande ou* ***du*** *poisson…*
DE (D')	Для вираження **0 кількості** використовуються **ne (n')** … **pas de (pas d'):** *Il* ***n'****a* ***pas*** *acheté* ***de*** *fromage. Il* ***n'****y a* ***pas d'****huile.*
☝**Attention !**	Щоб говорити про смаки використовують означений артикль: *J'aime* ***le*** *canard, j'adore* ***la*** *soupe à l'oignon, je n'aime pas* ***le*** *fromage, je déteste* ***les*** *rillettes !*

Exercice

🗝 **Mettez l'article qui convient ou préposition *de*.**

1. Au petit déjeuner, nous prenons _____café (m) avec _____ pain (m), _____ beurre (m) et _____ fromage (m) ou _____ jambon (m).
2. Il n'a pas acheté _____ lait (m), mais il a acheté _____ crème (f) fraiche.
3. Elle a acheté _____ levure (f), _____ huile (m), _____ farine (f).
4. Vous avez commandé _____ viande (f) ou _____ poisson (m) ?
5. Elle mange _____ pommes, elle n'aime pas _____ poires.
6. Nous mangeons _____ confiture (f) et _____ miel (m).
7. – Vous aimez _____ lait (m) ? – J'aime _____ lait. – Je n'aime pas _____ lait.
8. Nous buvons _____ lait. Nous ne buvons pas _____ lait.
9. – Vous buvez _____ eau (f) minérale ? – Moi, je préfère _____ eau plate.
10.– Tu bois _____ jus (m) de fruit ? – Non. Je bois _____ limonade (f).

📖 **Exprimer les quantités précises pour faire des courses.** ***Вираження точної кількості продуктів під час покупок***

Les nombres (кількість) **Deux** baguettes	**Une partie d'un élément** (частина) **Un morceau *de*** fromage
Les objets de contenants (ємності) **Un bocal *de*** foie gras	**Une unité de mesure** (одиниця міри) **300 grammes *de*** foie gras
Pour **préciser la quantité** avec une partie d'un élément, des objets, une unité de mesure, on utilise la préposition ***de*** **–** Для вказівки на точну кількість продуктів з найменуваннями частин, ємностей, одиниць вимірювання вживається прийменник ***de.***	

Іменники, що позначають вагу, кількість, обсяг тощо: ***un bouquet de –*** букет, ***une boîte de –*** коробка, ***une bouteille de –*** пляшка, ***un bol de –*** бокал, ***une cuillère de –*** ложка, ***une tasse de –*** чашка, ***un verre de –*** склянка, ***une dizaine de –*** десяток, ***une douzaine de –*** дванадцятка, ***un kilo de –*** кілограм, ***un litre de –*** літр, ***un morceau de –*** шматок, ***une pincée de –*** дрібка, ***une tranche de –*** скибка, шматок тощо. Прислівники ***beaucoup de, peu de, assez de, trop de, combien de***.

un kilo		fromage	кіло сиру
un bouquet		fleurs	букет квітів
une tasse		café	чашка кави
une goutte		sang	крапля крові
un groupe		étudiants	група студентів
combien	**de (d')**	pommes	скільки яблук
beaucoup		fautes	багато помилок
peu		sel	мало солі
assez		patience	достатньо терплячості
plein		livres	повний книг
rempli		lait	наповнений молоком

☝**Attention !** Виключенням є такі іменники: ***la moitié***, ***la plupart***, ***le reste***, ***une partie, la majorité*** і кількісний прислівник ***bien,*** з якими після прийменника ***de*** вживається означений артикль: *la moitié* ***du*** *cahier* – половина зошита; *la plupart* ***des*** *étudiants* – більшість студентів; *le reste* ***des*** *vacances* – решта канікул; *une partie* ***du*** *film* – частина фільму; *la majorité* ***des*** *questions* – більшість питань.

Exercice

🗝 **1. Complétez les phrases avec l'article qui convient (s'il le faut) ou avec la préposition de.**

1. J’ai acheté une barquette _____ fraises et une boîte _____ biscuits.
2. Je bois une tasse _____ café le matin. J’adore_____café.
3. Il mange _____ confiture. Il mange beaucoup _____confiture.
4. N’oubliez pas d’acheter un pot _____confiture pour moi.
5. Vous mangez trop _____sucre. Moi, je ne mange pas _____ sucre.
6. Je voudrais trois _____croissants et deux _____baguettes, s`il vous plait.
7. Je n’ai pas _____ huile, prends une bouteille _____huile et un tube _____ mayonnaise.
8. Je voudrais une tablette _____ chocolat. J’achète souvent_____ chocolat.
9. Marie a _____pommes. En générale, elle mange beaucoup _____pommes.
10. Je voudrais acheter un paquet _____ farine, 10 _____œufs, un pot _____ crème fraiche, um morceau _____fromage.

✍**2. Faites votre liste de courses.**

📖**Le pronom *en* pour remplacer une quantité. *Займенник* en*, щоб замінити кількість***

Займенник **en** використовується для заміни визначеної *Je vais **en** prendre 200 cents grammes.* або невизначеної кількості (предметів, продуктів тощо).

Займенник ***en***, як правило, ставиться перед дієсловом: *J’**en** prends deux, alors…* . У минулому часі (**passé composé)**, **en** стоїть перед **avoir / être**:*– Paul a acheté **du fromage** ? – Oui, il **en** a acheté quelques-uns.*

У стверджувальній формі наказового способу займенник **en** стоїть після дієслова : *– Je vais acheter **de la confiture**. – Prenez-**en** deux pots.*

Коли в реченні є два дієслова, займенник ***en*** стоїть перед інфінітивом: *– Vous devez acheter **des pommes** ? – Oui, je dois **en** acheter cinq.*

Exercice

✍**Posez la question et répondez selon le modèle.**

Modèle : *– Est-ce qu’il y a des tomates dans le frigo ? – Oui, il y en a deux.*

Tomates (2), beurre (un peu), lait (0), jambon (2 tranches), yaourts (beaucoup), viande (500 grammes), œufs (0), jus de fruit (assez), fromage (200 grammes), lait (1 litre), confiture (1 pot), sardine (2 boites).

📖**Les structures pour comparer. *Конструкції для порівняння***

verbe + plus / moins	Les Français lisent **moins.**
verbe + plus / moins + que	Les femmes lisent **plus** que les hommes.
plus / moins + adjectif + que	**Plus** féminin que masculin, **moins** jeune qu’avant.
plus / moins de + nom + que	Les Français achètent **plus** de livres dans les magasins que sur Internet.
plus / moins de + nom	Je lis **moins de** bandes dessinées.

Exercice

✍**Faites une comparaison entre les éléments.**

les activités culturelles et sportives ;	l'automne et le printemps, l'hiver et l'été
le livre physique et le livre numérique ;	le jour et la nuit
Internet et la télévision ;	Lviv et Odessa, Zaporijjia et Oujgorod
le livre et Internet	le travail et le repos
la poésie et la prose	la période des examens et les vacances

Pour aller plus loin

📖**Les degrés de comparaison des adjectifs.** ***Ступені порівняння прикметників***

Звичайний ступінь	Ma chambre est ***grande.***
Вищий ступінь	Ma chambre est ***plus grande que*** ta chambre.
	Ma chambre est ***aussi grande que*** ta chambre.
	Ma chambre est ***moins grande que*** ta chambre.
Найвищий ступінь	Ma chambre est ***la plus petite*** pièce ***de*** notre appartement.
	Ma chambre est ***la moins grande*** de toutes les pièces ***de*** notre appartement.

☝**Attention !** 1. Якщо у реченні є багато прикметників у вищому та найвищому ступенях, то прислівники **plus** і **moins** повторюються перед кожним прикметником.

Ma chambre est *moins chaude* et *moins claire* que ta chambre.

Ma chambre est la pièce *la plus chaude* et *la plus claire* de notre appartement.

2. Вищий ступінь порівняння може бути підсилений прислівниками **bien, beaucoup, un peu:** Elle est ***un peu*** *plus âgée* que moi.

Прикметники, що мають особливі форми ступенів порівняння

Звичайний	Вищий	Найвищий
bon	**meilleur**	**le (la) meilleur(e)**
mauvais	**pire**	**le (la) pire**
	plus mauvais	**le (la) plus mauvais**
petit	**plus petit**	**le (la) plus petit(e)**
	moindre	**le (la) moindre**

☝**Remarque :** 1. Прикметник **pire** вживається поряд з **plus mauvais**:

*Tu es encore **pire (plus mauvais)** que ton frère*. – Ти ще гірший, ніж твій брат.

2. Прикметник **moindre** вживається тільки в абстрактному значенні.

*Ma chambre est **plus petite** que ta chambre*. – Моя кімната менша, ніж твоя.

*Il n'avait pas **la moindre** envie de plaisanter*. – У нього не було ані найменшого бажання жартувати.

Місце прикметника у найвищому ступені порівняння

У найвищому ступені порівняння прикметник ставиться перед або після іменника до якого відноситься, **відповідно до місця, що він займає у звичайному ступені**: *une **belle** chambre **– la plus belle** chambre; une chambre **claire** – la chambre **la plus claire***.

☝**Attention !** Якщо прикметник знаходиться після іменника означений артикль вживається **двічі :** *Ce sont **les** quartiers **les** plus peuplés et **les** plus misérables de la ville. C'est **la** règle **la** plus difficile.*

Exercices

🗝 **1. Dans les phrases ci-dessous employez au comparatif les adjectifs *vaste, cher, fatigant, petit, lourd, grand, long, doux, haut*. Faites l'accord s'il le faut.**

1. Les tasses à café sont _____ que les tasses à thé.
2. En hiver les jours sont _____ qu'en été.
3. Les Alpes sont _____ que les Pyrénées.
4. La chasse est _____que la pêche.
5. La campagne est _____que la ville.
6. Les places au balcon sont _____que les fauteuils d'orchestre.
7. L'Europe est _____ que l'Afrique.
8. La Terre est _____ que la Lune mais _____ que le Soleil.
9. L'huile est _____que l'eau.
10. Le miel est _____ que le sel.

✍ **2. Comparez.**

Le climat de la France et le climat de la Norvège ; l'hiver de Madrid et l'hiver de Paris ; la Loire et le Dnipro ; la tour Eiffel et la tour de Pise ; le mois de janvier et le mois de février ; la grammaire ukrainienne et la grammaire française.

🗝 **3 Remplacez les points par un des adjectifs suivants en les mettant au superlatif : *grand, dramatique, clair, visité, absolu, sûr, court, beau, haut, ancien, long*. Faites l'accord s'il le faut. Attention il y a un de trop.**

1. La ligne droite est _____ distance entre deux points.
2. Des cinq continents l'Asie est _____ .
3. La rose est, aux yeux de beaucoup de personnes, _____ de toutes les fleurs.
4. Le métro de Londres est _____ et _____ métro du monde.
5. Le Mont-Blanc est _____ pic des Alpes.
6. Le métro est le moyen de transport _____ .
7. La tour Eiffel est le monument _____ en France.
8. Le lit de l'enfant doit se trouver à l'endroit _____ de la chambre.
9. Il y a souvent des éléments comiques dans les situations _____ .
10. Le médecin lui recommande le calme _____ .

🕮 Adverbe. *Прислівник*

Les formes des adverbes. *Форми прислівників*

Прислівники мають різне походження та утворюються різними шляхами. Розрізняють:

✓ *Прості форми:* **bien, mal, hier, là, loin, mieux, moins, plus, puis, tant, tard, tôt, très.**

✓ *Форми з'єднані або ні:* **bientôt** (прислівник *bien* + прислівник *tôt*), **longtemps** (прикметник *long* + іменник *temps*), **dedans** (прийменник *de* + прийменник *dans*), **au-dessous** (прийменник *à* + прийменник *de* + прислівник *sous*), **autrefois** (детермінатив *autre* + іменник *fois*), **naguère** (дієслово *il n'y a* + прислівник *guère*), **de bonne heure, tout à fait** (прислівні звороти).

✓ *Похідні форми.* Для утворення похідної форми суфікс **-ment** додається до форми прикметника жіночого роду. Ця категорія є найчисленнішою: lent – lent**e** – lent**ement;** sérieux – sérieu**se** – sérieu**sement.**

Якщо прикметник у чоловічому роді закінчується голосною, що вимовляється або не вимовляється, для утворення прислівника додається суфікс **-ment** до форми чоловічого роду цього прикметника:

facil**e** – facil**e**ment
poli – poli**i**ment
vrai – vrai**i**ment
absolu – absol**u**ment

Деякі прислівники мають особливі форми:

profond**é**ment – глибоко
gent**i**ment – мило, любо, по-доброму
commod**é**ment – зручно
ga**ie**ment, ga**î**ment – весело
aveugl**é**ment – сліпо, безглуздо
br**iè**vement – коротко, стисло
gr**iè**vement – важко, небезпечно (поранений)

☝**Remarque :** Говорять ***grièvement*** blessé (важко поранений), але ***gravement*** malade (важко хворий).

Exercices

✍ **1. Formez les adverbes correspondant aux adjectifs suivants.**

1) grossier	6) terrible	11) officiel	16) absolu
2) courageux	7) public	12) certain	17) franc
3) naïf	8) concret	13) doux	18) fier
4) sec	9) long	14) gai	19) spécial
5) commode	10) gentil	15) bref	20) parfait

🗝 **2. Employez les adverbes formés sur les adjectifs entre parenthèses.**

1. Il se met à pleuvoir ; _____ (*heureux*) nous sommes déjà à la maison.
2. Elle oublie _____ (*complet*) sa promesse.
3. Il hausse _____ (*léger*) les épaules.
4. Il se sent _____ (*mortel*) fatigué.
5. Elle réagit _____ (*vif*) à ce qu'elle voit.
6. Tout cela est _____ (*vrai*) inexplicable.
7. Votre ami a _____ (*absolu*) raison.
8. Je regrette _____ (*sincère*) de ne pouvoir vous aider.
9. Il espère _____ (*secret*) qu'on lui propose de rester.
10. Tu ne dois pas insister _____ (*lourd*).

Прислівники, що закінчуються на «-amment», «-emment»

Прикметники на **-ant** і **-ent** утворюють прислівники, що закінчуються на **-amment**, **-emment:** brill**ant** + **ment** = brill**amment**
évid**ent** + **ment** = évid**emment**

☝**Remarque:** Закінчення –**amment, -emment** вимовляються [amɑ̃].

✍**3. Formez les adverbes correspondant aux adjectifs suivants et traduisez-les ensuite en ukrainien.**

1) courant	4) prudent	7) évident	10) violent	13) suffisant
2) fréquent	5) étonnant	8) bruyant	11) négligent	14) différent
3) méchant	6) ardent	9) élégant	12) constant	15) patient

🗝**4. Avec les adjectifs ci-dessous formez des adverbes et employez-les ensuite dans les phrases qui suivent :** *méchant, prudent, fréquent, violent, suffisant, ardent, différent, négligent, courant.*

1. Vous arrivez_____ en retard.
2. Il supporte _____ sa mauvaise humeur.
3. Il répond _____ à toutes les questions de l'examinateur.
4. Je ne peux pas me prononcer sur cette question, je ne la connais pas _____.
5. Il rit tout _____ de ses propres plaisanteries.
6. En Bretagne, il pleut _____.
7. La pluie frappe_____ contre les vitres.
8. Il rit _____ de ses amis.
9. Ses dents sont _____ égales et blanches.
10. A cause du verglas le chauffeur conduit_____.

Les degrés de comparaison des adverbes. ***Ступені порівняння прислівників***

Звичайний ступінь	Il lit *vite*
Вищий ступінь	Elle lit *plus vite que* moi. (**de supériorité**)
	Elle lit *moins vite que* moi. (**d'infériorité**)
	Elle lit *aussi vite que* moi. (**d'égalité**)
Найвищий ступінь	Elle lit *le plus vite*.
	Elle lit *le moins vite*.

Вищий ступінь порівняння прислівників утворюється так само, як і вищий ступінь порівняння прикметників додаванням прислівників **plus, moins, aussi**.

*Tu marches **plus lentement que** moi*. – Ти йдеш швидше за мене.

Je suis habillé moins chaudement que vous. – Я вдягнений тепліше за тебе.

*Pierre lit **aussi vite que** Michel*. – П'єр читає так само швидко, як Мішель.

У найвищому ступені прислівники вживаються завжди з означеним артиклем чоловічого роду **le**:

*Ce sont eux qui courent **le plus vite***. – Це вони біжать найшвидше.

C'est elle qui court ***le moins vite***. – Це вона біжить найповільніше.

Прислівники, що мають особливі форми ступенів порівняння

Звичайний	Вищий	Найвищий
bien	**mieux que –** краще	**le mieux –** найкраще
mal	**pis que –** гірше **plus mal que**	**le pis –** найгірше **le plus mal**
beaucoup	**plus que –** більше	**le plus –** найбільше
peu	**moins que –** менше	**le moins –** найменше

☝**Remarque**:
1. Форма **pis** є архаїчною (вживається лише у деяких стійких виразах **tant pis** тим гірше, **de mal en pis** – все гірше, etc.).
2. Вищий ступінь може бути підсилений прислівниками **bien** і **beaucoup**, які позначають набагато, значно. *Il lit **beaucoup (bien)** plus vite que* toi. – Він читає набагато більше за тебе.
3. Найвищий ступінь часто супроводжується прикметником **possible:**
*Il tâche de les voir le plus **rarement** possible.* – Він намагається їх бачити якнайрідше.

✍**5. Mettez au comparatif et au superlatif.**
Modèle : Je le connais *bien* (toi). Je le connais *mieux que* toi. C'est moi qui le connais *le mieux*.
a) 1. Pierre et Michel s'entraînent *beaucoup* (leurs amis).
2. Elle lit *peu* en français (sa sœur).
3. Nous voyageons *beaucoup* (vous).
b) 1. Nous apportons *beaucoup* de fleurs (vous).
2. J'ai *peu* de loisirs (toi).
3. Ils font *peu* de fautes dans la dernière dictée (vous).
c) 1. Ils connaissent *bien* Paul (vous).
2. Marie récite *bien* sa leçon (toi).
3. Tu joues *bien* de la guitare (moi).

🕮 L'imparfait. *Минулий час недоконаного виду*

L'imparfait позначає минулу незавершену дію (що робив?). Ця дія постає як необмежена в часі, тобто така, початок і кінець якої не зазначені:

*Il **marchait** vite*. – Він швидко йшов.

Утворення: L'imparfait утворюється додаванням до основи дієслова 1-ї особи множини **présent de l'indicatif** закінчень **-ais, -ais, -ait, -ions, -iez, -aient:**

nous **parl**-ons – je **parl**-ais
nous **finiss**-ons – je **finiss**-ais
nous **pren**-ons – je **pren**-ais

Допоміжне дієслово **être** та безособові дієслова **falloir** і **pleuvoir** мають в **imparfait** таку форму: **être** – *j'étais,* **falloir** – *il fallait*, **pleuvoir** – *il pleuvait.*

Зразок відмінювання дієслів в Imparfait

I groupe: parler		**II groupe: finir**	
je parl**ais**	nous parl**ions**	je finiss**ais**	nous finiss**ions**
tu parl**ais**	vous parl**iez**	tu finiss**ais**	vous finiss**iez**
il / elle / on parl**ait**	ils / elles parl**aient**	il / elle /on finiss**ait**	ils / elles finiss**aient**

☝**Remarque** : Дієслова I групи на **-cer, -ger, -guer** мають в **imparfait** ті самі особливості, що й у **présent**:
1) літера « **c** » у дієсловах на **-cer**, отримує *cédille* перед закінченням, що починається з літери « **a** » : *je commen**ç**ais, ils commen**ç**aient*;

2) у дієсловах на **-ger** перед літерою « **a** » після « **g** » пишеться літера « **e** » : *tu man**ge**ais, ils man**ge**aient;*
3) у дієсловах на **-guer** літера « **u** » зберігається у всіх особах однини та множини: *il conjug**u**ait, nous conjug**u**ions;*
4) дієслова I групи з основою на « **i** » типу **crier, copier** зберігають « **i** » в основі в усіх особах: *nous cop**ii**ons, vous cr**ii**ez.*

Imparfait вживається :

–для позначення минулої тривалої дії у момент її перебігу:
*Des enfants **jouaient** dans la cour.* – Діти грали на дворі.
–для позначення звичайних дій, що повторювались у минулому: *Elle **rentrait** d'habitude à six heures du soir.* – Зазвичай вона поверталась додому о шостій годині вечора.
–у різного роду описах, де виражає стан, постійну властивість: *La maison que nous **habitions** n'**était** pas grande.* – Будинок, в якому ми жили, не був великим.
– для позначення минулої незавершеної дії, що протікала одночасно з іншою завершеною чи незавершеною дією, тут можливі два випадки:
а) дві або декілька минулих дій відбуваються паралельно, й обидві представлені у процесі їхнього протікання. У такому випадку дієслова вживаються в **imparfait:**
*Il **prenait** son petit déjeuner et **écoutait** la radio.* – Він снідав і слухав радіо.
б) одна минула дія представлена у процесі свого протікання і є фоном для іншої однократної, завершеної дії. У цьому випадку перша дія виражається в **imparfait**, а друга в **passé composé:**
*Je **prenais** mon repas et tu **as téléphoné.** – Я* їв, коли ти мені зателефонував.

☝**Les indicateurs de temps.** Маркери часу, що супроводжують дієслова в l'imparfait: *tous les jours / tous les matins / tous les ans ; le lundi, etc. / le week-end / le matin ; chaque jour / chaque matin/chaque année, en général, généralement, toujours / souvent, parfois / rarement ; d'habitude, habituellement ; fréquemment, de temps en temps ; autrefois, avant, à l'époque, à cette époque-là ; dans le temps*…

Exercices

✓**1. Conjuguez à l'*imparfait* à la forme affirmative / négative / interrogative** :
habiter dans une ville (un village), finir son travail, faire du sport, apprendre une langue étrangère, connaitre des pays étrangers, vouloir faire du sport, faire un régime, visiter les plus beaux châteaux, regarder la télévision, découvrir la forêt, lire son journal.

✍**2. Mettez les verbes à l'*imparfait.* Consultez remarque.**

je	**tu**	**il/elle**	**nous**	**vous**	**ils/elles**
voya**g**er	lan**c**er	commen**c**er	cri**e**r	cop**i**er	se diri**g**er
corri**g**er	ran**g**er	pla**c**er	appréci**e**r	étud**i**er	annon**c**er

🗝**3. Mettez les verbes à l'*imparfait.***
1. Chaque année, ils_____ (*partir*) en Italie.
2. Il _____ (*être*) mince et _____ (*avoir*) les yeux bleus.
3. Quand je suis entré dans sa chambre, elle_____ (*lire*).
4. Nous _____ (*écouter*) de la musique quand le téléphone a sonné.

5. Tous les matins, ils_____ (*arriver*) au même endroit et_____ (*attendre*) le bus.
6. Il_____ (*être*) une fois un paysan qui_____ (*rêver*) de devenir prince.
7. Tous les dimanches, ils_____ (*se réunir*), _____ (*discuter*) et_____(*manger*) ensemble.
8. Les enfants_____ (*se lancer*) le ballon quand tu les as appelés.
9. Nicole_____(*écrire*) une lettre, son frère_____(*traduire*) un texte.
10. Elle _____ (*marcher*) sur la plage et_____ (*réfléchir*).

✍**4. Employez l'*imparfait* en donnant les contraires. Transformez selon le modèle.**

Modèle : Maintenant, j'habite en France. **Avant,** *j'habitais en Angleterre.*

1. Maintenant, je parle français. Avant, _____
2. Maintenant, je lis les journaux français. Avant, _____
3. Maintenant, je sais utiliser le métro. Avant, _____
4. Maintenant, je mange beaucoup et je bois peu. Avant, _____
5. Maintenant, je travaille beaucoup et je lis peu. Avant, _____
6. Maintenant, j'ai une grosse voiture et je conduis lentement. Avant, _____
7. Maintenant, je vois mal et j'entends mal. Avant, _____
8. Maintenant, je suis gros et je fais peu de sport. Avant, _____
9. Maintenant, j'ai beaucoup d'amis et je suis optimiste. Avant, _____
10. Maintenant, je marche beaucoup et je fume peu. Avant, _____

📖 **Quelques marqueurs temporels du passé. Кілька маркерів минулого**

Il y a « *тому* »	Момент у минулому	*Vous avez fondé l'association* ***il y a*** *quelques années*. – Ви заснували асоціацію кілька рокіів тому.
Pendant « *протягом* »	Відрізок часу у минулому	*J'ai grandi en Amérique latine* ***pendant*** *sept ans*. – Я протягом семи років ріс у Латинській Америці.
Depuis « *з, починаючи з*»	Початок дії у минулому, яка триває	***Depuis*** *1920, l'école Ferrandi forme de futurs chefs*. – Починаючи з 1920, школа Феранді готує майбутніх шефів.
Avant «*раніше*»	Період у минулому без зазначення точних меж.	***Avant,*** *elle était journaliste*. – Раніше вона була журналісткою.
Quand « *коли, у той час коли*»	Період у минулому, що відповідає іншому періоду (моменту) у минулому.	***Quand*** *j'étais infirmière, je m'ennuyais*. – Коли я була медсестрою, я нудьгувала.

Exercice

🗝 **Mettez le marqueur temporel qui convient.**

1. Il habite à Paris _____ dix ans.
2. Nous nous sommes vus _____ deux semaines.
3. Ils se connaissent _____ longtemps.

4. Il a habité à Paris _____ dix ans.
5._____, il a habité à Paris.
6. Elle travaille ici _____plusieurs années.
7. Elle a habité à Limoges _____ quelques années.
8._____ j'etais petit, j'habitais à Limoges,
9. J'ai attendu le bus_____cinq minutes.
10. Nous avons travaillé sur ce projet_____dix mois.

🕮 Le passé composé ou l'imparfait

Щоб обрати минулий час — **passé composé** або **imparfait**, слід поставити питання і визначити, про яку дію йде мова — про завершену («**що зробив**?») чи незавершену («**що робив**?»).

Питання	Час	Приклади
«**Що зробив**»	**Passé composé**	***Hier, j'ai passé*** *mes examens.* – Я склав свої екзамени.
«**Що робив**»	**Imparfait** передає фон дії. Цей час використовується, коли йдеться про відкриту в часі і незавершену дію, для опису людей і ситуацій, для коментаря і пояснення подій, для опису дій, що повторювались у минулому.	*Elle* ***était*** *contente de nous voir.* – Вона була рада нас бачити. *Chaque semaine* ***j'allais*** *au cinéma.* – Щотижня я ходив у кіно. *Il* ***faisait*** *chaud.* – Було спекотно.
☝**Attention !**	**Passé composé** використовується, коли йдеться про одноразову дію або подію (яка може бути досить тривалою), завершену і обмежену в часі (наприклад***, toute la journée, deux jours***). Дієслово виражає результат дії, а не процес її протікання. Дієслова не утворюють послідовність (ланцюг) подій у розповіді про минуле.	1) *Ils* ***ont marché*** *toute la nuit.* – Вони йшли всю ніч. ***J'ai lu*** *longtemps.* – *Я* довго читав. 2)***J'ai vu*** *ce film.* – *Я* дивився цей фільм. ***J'ai lu*** *ce livre.* – *Я* читав цю книгу. (означає, що я знаю його/її зміст, я його передивився/ її прочитав)

Вживання passé composé	**Вживання imparfait**
• Точний факт із минулого або дія, завершена у певний, відомий момент: *Je les **ai visités** la semaine dernière.* – *Я* їх відвідала на тому тижні. *Hier, je **suis allé** à l'école.* – Вчора я був у школі. *L'année dernière, j'**ai** beaucoup **voyagé**.* — Минулого року я багато подорожував.	• У поясненнях, спогадах, описах (фізичний, емоційний стани, місця…) у минулому: *Marie **était** belle.* — Марія була красивою. *Elle **était** maigre et **avait** les yeux gris.* — Вона була худорлявою, у неї були сірі очі. *Le ciel **était** bleu, il **faisait** du soleil, la mer **était** calme.* — Небо було синім, було сонячно, море було спокійним.
• Послідовність завершених дій: *Elle **est rentrée** chez elle, elle **a regardé** la télé et elle **a bu** du thé.* – Вона повернулась додому, подивилась телевізор, випила чаю.	• Дії, час протікання яких не визначено: *Avant elle **faisais** de la danse.* – Раніше вона займалась танцями. *Quand j'**étais** petite (= à cette époque) j'**avais** une poupée qui s'**appelait** Nicole.* — Коли я була маленькою, у мене була лялька, яку звали Ніколь.
• Дія з певною, визначеною тривалістю або початок і кінець якої відомі: *Pendant 7 ans, **j'ai fait** du sport.* – Протягом 7 років я займався спортом. *Entre 18 et 25 ans, il **a fait** du sport.* – У віці від 18 до 25 років він займався спортом. *Elle **a conduit** 12 heures.* – Вона керувала (автомобілем) 12 годин. *Il **a neigé** toute la journée.* — Сніг йшов весь день.	• Вираження часу у минулому: *Il **était** 10 heures.* – Була 10 година.
• Дія, що повторювалась певну (відому) кількість разів: *Il m'**a téléphoné** 4 fois.* — Він мені телефонував (зателефонував) 4 рази. *J'**ai lu** ce livre plusieurs fois.* — *Я* читала (прочла) цю книгу кілька разів.	• Звична дія, що повторювалась у минулому: *Chaque soir, il **courait.*** — Він бігав щовечора. *De temps en temps, on **dînait** ensemble.* — Час від часу вони вечеряли разом. *Elle **lisait** souvent au lit.* – Вона часто читала у ліжку.
• Факт із минулого, який пояснює сьогоднішню ситуацію: *Ah, ça y est ! Nous **avons compris** !*	

Слова-маркери, що обумовлюють вибір часових форм

Passé composé	Imparfait
• à ce moment-là • l'année passée, le mois dernier, la semaine dernière, etc. • ce matin, ce soir, ce jour, cette fois • d'abord, ensuite, puis, après • de....à....(jusqu'à) • enfin, finalement • une, deux fois…, plusieurs fois • hier • ce jour-là, cette année-là • un jour, une année, l'autre jour • lundi le 18 • soudain, tout à coup, tout de suite • toute la journée	• autrefois, avant • chaque jour, mois, matin, soir, etc. • comme d'habitude, d'habitude, habituellement • de temps en temps • en général, généralement • le lundi, le mardi, etc. • fréquemment, souvent • parfois • pendant que • quelquefois, chaque fois • toujours • tous les jours (mois, matins, soirs, etc.) • tout le temps

Exercices

1. Lisez les phrases, faites attention aux indicateurs temporels. Choisissez la bonne réponse.

1. Avant, *je faisais / j'ai fait* souvent des exercices de grammaire.
2. Quand il était étudiant, il *est sorti / sortait* tous les soirs.
3. Où est-ce que vous *passiez / avez passé* vos dernières vacances ?
4. Avant de m'installer ici, je *ne connaissais pas / n'ai pas connu* le Périgord.
5. Je *me suis servi / me servais* une fois de cette machine.
6. Nous *faisions / avons fait* la connaissance de Quentin en Suède, en juin dernier.
7. Mardi dernier, ils *se sont trompés / se trompaient* de train !
8. Quand elle était jeune, elle *a agi / agissait* de la même manière.
9. Avec Pierre, nous *allions / sommes allés* la voir trois fois à l'hôpital.
10. Tous les jours je *me levais / me suis levé* à la même heure.

2. Transposez le texte au passé. Mettez les verbes **en gras** au **passé composé** et les verbes *en italique* à *l'imparfait.* **Traduisez le texte.**

Changement d'adresse

Film d'Emmanuel Mouret, avec Emmanuel Mouret, Frédérique Bel, Fanny Valette, Dany Brillant….

David *est* musicien. Il **vient** vivre à Paris et chercher un logement. Il **rencontre** par hasard Anne, une jeune coiffeuse. Anne **propose** à David de partager son grand appartement. David *donne* des cours de musique et **tombe** amoureux de son élève, Julia. Anne, elle, *continue* à chercher le grand amour. Le soir, les deux *se racontent* leurs rencontres, leurs espoirs et leurs déceptions.

Quelques semaines plus tard, David et Julia **partent** en week-end au bord de la mer, mais Julia ***a*** une aventure avec un inconnu.

3. Transformez au passé comme dans le modèle.

Modèle : Ils écoutent le concert. Il y a une panne d'électricité. → *Pendant qu'ils écoutaient le concert, il y a eu une panne d'électricité.*

1. Le conférencier parle. Des manifestants entrent.
2. Je regarde un film. La télévision s'éteint.
3. Nous admirons un tableau. Il se décroche.
4. Elle fait un discours. Son micro tombe en panne.
5. Les invités répondent aux questions des journalistes. Des spectateurs sortent.
6. Nous faisons la queue pour entrer dans la salle. Les agents de sécurité font sortir tout le monde.
7. Quelqu'un vient. Je dors.
8. L'inspecteur parle avec commissaire. Son adjoint établit la liste des suspects.
9. Nous terminons le travail. Vous êtes en vacances.
10. Martine fait sa toilette. Patrick et Jacques dorment encore.

🕮 Les verbes pronominaux réciproques. *Взаємо-зворотні займенникові дієслова*

Серед займенникових розрізняють групу взаємо-зворотних дієслів. У реченні з взаємо-зворотним дієсловом підмет представляє два або більше агенти, які виконують дії і у той самий час відчувають на собі цю дію. Зворотний займенник **se** може виконувати функцію прямого додатку *Des musiciens français se rencontrent.* (**se** = один одного, прямий додаток: *rencontrer qqn*) або непрямого додатку. *Français et étrangers de rassemblent*. (**se** = один на одного, непрямий додаток : *rassembler à qqn*)

Exercice

🗝 Lisez et traduisez les phrases, indiquez le rôle du pronom réfléchi « se » dans chaque phrase.

1.Les jeunes filles **se** parlent. (_____)
2.Les collègues **se** serrent la main. (_____)
3.Ces enfants **se** disputent souvent. (_____)
4.Alain et son frère **s'**affrontent à l'escrime. (_____)
5.Ils **se** voient régulièrement. (_____)
6.Les deux adversaires **se** regardent méchamment. (_____)
7.Ce garçon **se** moque gentiment de son ami. (_____)
8.Les amies **se** donnaient la main. (_____)
9.Nous **nous** sommes téléphoné. (_____)
10.Ils **se** sont regardé**s**. (_____)

DOSSIER 8

🕮 L'imparfait, le passé composé et le présent pour évoquer des changements.

Часи l'imparfait, le passé composé et le présent на позначення змін

Moment	Temps	Exemple
Avant (situation initiale). Позначає минулу дію в процесі її розвитку, при цьому конкретні часові межі кінця такої дії, а також часто – її початку не визначені.	**Imparfait**	Je ***vivais*** en Angleterre et je ne ***parlais*** pas français.
Événement(s) qui change(nt) la situation initiale. Позначає дію, яка відбулася в минулому часі, але має зв'язок із теперішнім часом.	**Passé composé**	Je ***me suis inscrit*** dans une école de langue française à Paris. J'***ai fait*** la connaissance de Cindy.
Situation actuelle. Позначає дію, яка відбувається безпосередньо зараз, у момент мовлення.	**Présent**	Nous ***travaillons*** tous les deux en France.

✎ Exercices

🗝 1. Mettez les verbes au temps qui conviennent.

1.Autrefois, cette salle _____(*être*) très sombre. On _____(*peindre*) les murs au jaune et au vert. La salle _____(*être*) très lumineuse maintenant.

2.Je _____ (*nager*) quand soudain un ami _____ (*s'amuser*) à me faire couler, depuis j'_____(*éviter*) tout contact avec l'eau.

3.Pierre _____ (*se lever*). Il _____(*être*) 8 heures. Il _____ (*vouloir*) prendre une douche mais l'eau _____(*être*) froide. Pierre _____ (*s'habiller*). Il _____ (*vouloir*) être élégant parce qu'il _____ (*avoir*) un rendez-vous important. Il _____ (*partir*) travailler. Il _____(*être*) très en retard et la journée _____(*commencer*) mal…Il _____(*ne pas aimer*) venir en retard.

4.Ce jour-là, quand elle _____ (*rentrer*) chez elle, elle _____ (*ne pas comprendre*) pourquoi son chat _____(*miauler*) si fort derrière la porte. Elle _____ (*mettre*) la clé dans la serrure mais elle _____(*sentir*) que quelque chose _____ (*ne pas être*) comme d'habitude. Avant, quand elle _____(*rentrer*) chez elle, elle ne _____(*voir*) personne, ne _____(*entendre*) rien. Cette fois, elle _____(*être*) certaine que sa vie _____(*aller*) changer.

5. Autrefois, Martine _____(*vivre*) à la campagne. Elle _____(*habiter*) dans une grande maison. Elle _____ (*jouer*) dans le jardin. Un jour, ses parents _____ (*décider*) de déménager. Ils _____ (*quitter*) leur maison à la campagne. Aujourd'hui, ils _____(*habiter*) dans un petit appartement dans une grande ville.

✍ 2. Donnez un exemple personnel pour chaque personne de votre groupe.

Modèle : Ilona ne **parlait** pas français. Elle **est entrée** à l'Université nationale de Zaporijjia. Elle **a fait** la connaissance d'Igor, un étudiant en droit. Ils **mangent** ensemble tous les jours.

🕮 Au restaurant. Au magasin. *У ресторані. У магазині*

Les adjectifs et les expressions pour caractériser un restaurant (positivement et négativement). ***Прикметники і вислови для характеристики ресторану***

	+	-
les plats/ la cuisine/ les portions	exceptionnel(les), top, varié(es)	pas très originale(es)/originaux petit(es)
le lieu	chaleureux(euse), agréable	bruyant(e)
l'atmosphère	sympa, agréable	
le service		Il faut attendre longtemps entre les plats.
le personnel	accueillant(e)	froid(e), pas très disponible
les prix	bon(ne)	cher (chère), élevé(e)

Passer commande au restaurant. ***Зробити замовлення в ресторані***

Le serveur …	**Les clients …**
prend la commande des plats : *Vous avez choisi ? Je vous écoute.* *C'est noté.*	commandent les plats : *Oui. Nous allons prendre quatre plats.*
demande le type de cuisson : *Quelle cuisson pour les burgers ?*	précise le type de cuisson : *Pour moi, à point. Et pour moi, saignant s'il vous plaît.*
prend la commande des boissons : *Vous désirez boire du vin ?* *Plate ou gazeuse ?*	commandent les boissons : *Non merci, de l'eau minérale.* *Ce sera parfait.* *Gazeuse, s'il vous plaît.*
s'informe sur la satisfaction des clients : *Tout s'est bien passé ?*	expriment leur satisfaction : *Oui, ça nous a beaucoup plu.* *Tout était délicieux !* Demande l'addition : *L'addition s'il vous plaît.*

Acheter / Louer des vêtements. Купити / поміряти одяг, взуття

Щоб вказати розмір одягу чи взуття, використовують дієслово **faire.**

– *Vous **faites** quelle taille ? – Je **fais** du trente-huit*. – У вас який розмір? – У мене 38.

– *Vous **faites** quelle pointure ? – Je **fais** du quarante*. – У вас який розмір? – У мене 40.

Щоб приміряти : – *Je peux essayer ?* – Я можу приміряти?

Щоб підтвердити покупку: – *Je vais le / la prendre.* – Я його / її візьму.
Щоб спитати про ціну: – *Ça fait combien* ? – Скільки це коштує?

🕮Les pronoms personnels compléments d'objet direct COD. *Особові займенники-прямі додатки*

Особові займенники використовуються, щоб уникнути повторів.

Займенники-прямі додатки (***me, te, le, la, nous, vous, les***) використовуються, коли особовий займенник є (COD) прямим додатком перехідного дієслова.

Exemple : *Tous les midis, j'achète **un sandwich** et je mange **le sandwich** au bureau.* → *Tous les midis, j'achète **un sandwich** et je **le** mange au bureau.* – Щодня опівдні я купую сендвіч і їм його в кабінеті.

Займенники-прямі додатки заміняють предмети або особи і відповідають на питання « **qui ?** » або « **quoi ?** ».

Exemples : *Je regarde **un film** à la télévision.* → *Je **le** regarde à la télévision* (quoi ?: un film). *Je regarde **mes enfants** jouer.* → *Je **les** regarde jouer* (qui ? : mes enfants).

	Qui ? / Quoi ?	**Personnes / Choses**
masculin singulier	je **le** regarde	l'homme / le film
féminin singulier	je **la** regarde	la femme / la voiture
masc., fém. pluriel	je **les** regarde	les enfants / les étoiles

Місце займенників-прямих додатків

У реченні (стверджувальному, питальному, заперечному) займенники-додатки (***me, te, le, la, nous, vous, les***) стоять :
• <u>перед</u> дієсловом: *Je **te** connais bien.* – Я тебе добре знаю.
• <u>перед</u> допоміжним дієсловом **être** або **avoir** *: Tu **les** as vus hier ?* – Ти їх бачив учора?
• <u>перед</u> інфінітивом: *Je peux **vous** aider ?* – Я можу вам допомогти?

У наказовому способі займенники-прямі додатки стоять:
• <u>перед</u> дієсловом у заперечній формі: *Ne **les** lave pas !* – Не мий їх!
• <u>після</u> дієслова у стверджувальній формі (між дієсловом і займенником стоїть дефіс): *Lave-**les*** ! – Помий їх!

Заперечені частки у теперішньому часі стоять <u>перед</u> і <u>після</u> блоку, сформованого займенником і дієсловом « **ne** + *pronom complément* + verbe + **pas** »: *Il ne **le** mange pas.* – Він його не їсть.

У passé composé заперечні частки стоять <u>перед</u> і <u>після</u> блоку, сформованого займенником і допоміжним дієсловом « **ne** + *pronom complément* + auxiliaire + **pas** + participe passé »: *Il ne **l'a pas mangé.***

Заперечення в реченні з інфінітивом: заперечні частки стоять <u>перед</u> і <u>після</u> дієслова « **ne** + verbe + **pas** + *pronom complément* + verbe à l'infinitif »: *Vous ne devez pas **le** manger.*

☝**Attention !** Якщо прямий додаток є **власним іменем** (*Marie, Pierre…)* або якщо він вжитий з **означеним артиклем** (*le, la, les),* **вказівним прикметником** (*ce, cette, ces*) або **присвійним прикметником** (*mon, ton, son…),* використовують займенник-прямий додаток.

Навпаки, якщо прямий додаток вжито з **партитивним** (**частковим) артиклем** (*du, de la, des*), **числівником** (*un, deux, trois, ...),* або **неозначеним артиклем** або **прикметником** (*un, une, des, certains, plusieurs*…), вживається займенник **en**.

Exercices

✍1. Remplacez le complément par un pronom complément d'objet direct.

1. Nous connaissons Monique depuis la première année d'études.
2. Mes parents invitent les voisins chaque semaine.
3. Je fais mes devoirs le soir.
4. Janine arrose ses plantes vertes le samedi.
5. Tu prends l'autobus tous les jours.
6. Je connais bien ce jeune homme.
7. Monique va prêter son ordinateur à sa cousine.
8. Monique emmène son neveu au parc.
9. J'attends Élodie pour aller à la piscine.
10. Vous écoutez toujours cette chanson.

✍2.Répondez aux questions en utilisant le pronom complément d'objet direct.

1.Voyez-vous le chat ?
2. Vous invitez vos amis souvent ? Très souvent ? Jamais ?
3. Vous connaissez bien les enfants de Monique ?
4. Est-ce qu'elle achète ce magazine chaque mois ?
5. Est-ce que tu as trouvé ton sac ?
6.Ecoute-t-il la radio ?
7.Votre sœur raconte-t-elle ses secrets à vos parents ?
8.Prêtez-vous vos livres aux amis ?
9. Paient-ils leurs factures ?
10. Mets-tu cette robe ce soir ?

Les pronoms relatifs *qui* et *que*. *Відносні займенники* qui *i* que

Відносні займенники **QUI** і **QUE** вживаються тільки в підрядному реченні, вони слугують об'єднанню простих речень задля уникнення повтору, для надання додаткової інформації, уточнень тощо.

QUI – у підрядному реченні є **підметом**, він заміняє іменник, що позначає особу або предмет:

*Vous êtes un voyageur **qui** s'intéresse aux contacts avec les locaux ?* **–** Ви мандрівник, який цікавиться контактами з місцевим населенням?

*Voilà la robe **qui** coute mille euros.* – Ось сукня, що коштує тисячу євро.

*Voici la maison **qui** a été construite au début du XXème siècle.* – Ось будинок, що був побудований на початку XX століття.

QUE – у підрядному реченні є **прямим додатком,** він так само заміняє іменник, що позначає особу або предмет:

*Vous rêvez d'une expérience **que** vous n'oublierez jamais* ? – Ви мрієте про досвід, який ви ніколи не забудете?

Avec VizEat, organisez de belles surprises pour les gens ***que*** *vous aimez!* **–** Разом з VizEat організуйте приємні сюрпризи для людей, яких ви любите!
Voilà la robe ***que*** *je veux acheter.* – Ось сукня, яку я хочу купити.
Voilà la maison ***que*** *mon grand-père a construite.* – Ось будинок, який збудував мій дідусь.

☝**Attention ! Que** стає **qu'** перед голосною або **h** німою (*le* ***h*** *muet*), але **qui** у цих позиціях залишається незмінним: *Les VizEaters peuvent choisir la formule* ***qu'****ils souhaitent partager avec leurs hôtes.*

Exercice

🗝 **Complétez par QUI ou QUE.**

1. Le roman _____ je lis est intéressant.
2. J'ai une sœur _____ s'appelle Monique.
3. Les gâteaux _____ vous nous avez préparés sont délicieux.
4. J'aime ce tableau _____ est devant toi.
5. Vous avez une chatte _____ est très mignonne.
6. Ce jeune homme _____ attend dehors est mon frère ainé.
7. La photo _____ tu regardes a été prise à Paris.
8. Je n'aime pas les histoires _____ finissent mal.
9. Ils chantent une chanson _____ j'aime bien.
10. La série _____ je regarde est américaine.

Les pronoms toniques après les prépositions *chez / avec / pour*. *Вживання наголошених займенників після прийменників* chez / avec / pour

Крім того, що наголошені займенники використовуються самостійно або для посилення підмета, вони вживаються після прийменників.
avec – «з»: *Je joue avec ma sœur. – Je joue* ***avec elle***.
pour – «для, на»: *Il travaille pour son père. – Il travaille* ***pour lui***.
chez – «до, у» вживається стосовно людей: *On dîne chez nos parents ce soir. – On dîne* ***chez eux.***

Exercice

🗝 **Faites des phrases selon le modèle**.

Modèle: a) – Tu viens avec nous ? → – *Oui, je viens avec* ***vous***. b) – Ce soir, je dîne chez Pierre et Martine. → – *Ah bon, vous dînez chez* ***eux*** !

a) 1. – Il vient avec ses parents ? → – Oui, il vient avec ….
2. – Tu sors avec ce garçon ? → – Oui, je sors avec ….
3. – Vous déjeunez chez nous demain ? → – Oui, nous déjeunons chez ….
4. – C'est pour moi ? → – Oui, c'est pour ….
5. – Tu as rendez-vous avec Marion? → – Oui, j'ai rendez-vous avec ….

b) 1. – À midi, je déjeune avec le directeur. → – Ah bon, tu déjeunes avec….
2. – En ce moment. J'habite chez Jean-Paul. → – Ah bon, tu habites chez….
3. – Cet après-midi, nous travaillons avec vous ! → – Ah bon, vous travaillez avec….
4. – Ce soir, je sors avec Jean-Luc. → – Ah bon, tu sors avec….

5. – Nous partons en vacances avec nos enfants. → – Ah bon, vous partez en vacances avec….

📖 Des structures pour préciser une opinion. *Звороти для уточнення думки*

Pour exprimer son accord avec une appréciation négative	**Pour exprimer une nuance**
Je n'ai pas aimé non plus.	Ce film n'est pas assez réaliste. Le film est assez réussi, j'ai bien aimé.

Щоб висловити згоду зі стверджувальним (позитивним) реченням чи питанням, вживають прислівник **aussi:**

–J'ai aimé ce livre. – Moi ***aussi.*** – Мені сподобалась ця книга. – Мені **також.**

J'ai aimé le film, mon frère ***aussi.*** **–** Мені сподобався цей фільм, моєму брату **також.**

Il a répondu correctement, elle ***non plus.*** **–** Він відповів правильно, вона **також.**

Для висловлення згоди з негативною думкою використовують прислівниковий зворот **non plus:**

–*Je n'ai pas aimé ce livre. – Moi non* ***plus.*** – Мені не сподобався цей фільм. – Мені **також.**

Je n'ai pas aimé le film, mon frère ***non plus.*** **–** Мені не сподобався цей фільм, моєму брату **також.**

Il n'a pas répondu correctement, elle ***non plus.*** **–** Він не відповів правильно, вона **також.**

J'exprime une action passée, terminée	**J'exprime une restriction**	**Je fais une appréciation négative**
Les jeunes n'écoutent plus Michel Sardou.	On n'entend que des chansons de Michel Sardou.	Ce chanteur est trop vieux ! Il y a trop de chansons de Michel Sardou !

Exercice

✍Donnez un exemple personnel pour chaque colonne des tableaux ci-dessus.

📖 La construction restrictive *NE…QUE*. *Обмежувальний зворот* NE…QUE

Зворот, що обмежує, перекладається українською мовою «*лише, тільки*» і складається з двох часток – **ne** і **que**. **Ne** стоїть перед дієсловом, а **que** – перед тим словом, перед яким за смислом треба поставити «*тільки*»: *Ce chanteur* ***ne*** *chante* ***que*** *des chansons d'amour*. – Цей співак співає лише пісні про кохання.

Nous ***n'****écoutons* ***que*** *des chansons françaises*. – Мы слухаємо тільки французькі пісні.

Якщо речення довге, то відповідно до смислу **que** може стояти перед різними членами речення:

Gérard ***ne*** *peut* ***que*** *demander une augmentation de salaire*. – Жерар може тільки просити підвищення зарплатні.

Gérard ***ne*** *peut demander* ***qu'une*** *augmentation de salaire*. – Жерар може просити тільки підвищення зарплатні.

*Ce **n**'est **que** Gérard qui peut demander une augmentation de salaire*. – Тільки Жерар може просити підвищення зарплатні.

Нерідко цей зворот вживається з дієсловом **faire** у **ne faire que**, що перекладається «*тільки те й робить, що …*».

*Mon frère **ne fait que** jouer aux jeux d'ordinateur*. – Мій брат тільки й робить, що грає в комп'ютерні ігри.

Синонімом звороту **ne … que**, є прислівник **seulement,** який, як правило, стоїть після дієслова.

*Il **ne** fait **qu'**un exercice*. – Він робить тільки одну вправу.

*Il fait **seulement** un exercice*. – Він робить тільки одну вправу.

Exercice

Remplacez l'adverbe *seulement* par la construction restrictive *ne ... que.*

Modèle: Paul boit **seulement** un thé le matin. – *Paul **ne** boit **qu'**un thé le matin.*

1. J'apprends seulement le chinois.
2. Il a seulement un frère.
3. Vous écoutez seulement des chansons françaises.
4. Vous avez seulement deux enfants.
5. Je travaille seulement à la maison.
6. Ils lisent seulement en allemand.
7. J'apprends seulement deux langues étrangères.
8. Il parle seulement sa langue maternelle.
9. Les Français travaillent seulement 35 heures par semaine.
10. Elle a mangé seulement une pomme ce matin.

Les structures pour donner des conseils. *Конструкції, щоб дати пораду*

Structure	**Exemple**
Impératif présent	Savoure ce plat ! Il est fait maison. Buvez au moins 1,5 l d'eau par jour.
Pouvoir + verbe à l'infinitif	Tu peux faire un peu de sport. Vous pouvez visiter cette région, elle est magnifique.
Il faut + verbe à l'infinitif	Pour être en forme, il faut faire du sport. Il faut éviter le stress.
Conseiller + de + verbe à l'infinitif (suggérer de, recommander de)	Je te conseille d'explorer de nouveaux horizons. Je vous conseille de goûter à la cuisine locale. Je vous recommande de travailler un peu moins.
Si+ présent+ conditionnel	Si j'étais toi, j'arrêterais de travailler. Si j'étais à ta place, je continuerais mes études.

Exercices

1.Formulez ces conseils au moins de deux manières différentes.

1.Vous ne devez pas trop dépenser.
2.Vous devez être prudents.
3.Tu ne dois pas conduire trop vite.
4.Vous devez aller chez le médecin.

5.Tu ne dois pas oublier tes clés.
6.Vous devez terminer vos devoirs.
7.Tu ne dois pas être pessimiste.
8.Tu dois avoir de la patience.
9.Vous ne devez pas dormir.
10.Tu ne dois pas exagérer.

✍**2.Donnez trois conseils...**

...pour apprendre le français
...pour rester en forme
...pour maigrir, pour grossir
...à un jeune qui va passer son permis de conduire
...à un fumeur qui veut arrêter de fumer
...à une personne qui a un rendez-vous amoureux

📖Les pronoms personnels compléments d'objet indirect (CDI). *Особові займенники-непрямі додатки*

Займенники-непрямі додатки (COI) заміняють іменники, що вживаються з дієсловами, після яких йде прийменник **à**, такі як *parler* ***à****, téléphoner* ***à****, demander* ***à****, répondre* ***à,*** *écrire* ***à*** (ці додатки відповідають на питання **à qui ? (кому?)**.

Exemples : *Tu dis bonjour* ***à la directrice / au directeur****. → Tu* ***lui*** *dis bonjour.*
Tu donnes ton CV ***aux directeurs****. → Tu* ***leur*** *donnes ton CV.*
Je parle ***à mes parents.*** *→ Je* ***leur*** *parle.*
*Vous posez vos questions à l'****intervenant(e).*** *→ Vous* ***lui*** *posez vos questions.*
*Vous pourriez poser vos questions à l'****intervenant(e).*** *→ Vous pourriez* ***lui*** *poser vos questions.*

	singulier	**pluriel**
1ère personne	tu **me** manques / cela **m'**appartient	il **nous** parle
2e personne	je **te** dis / il **t'**obéit	il **vous** souhaite bon appétit
3e personne	je **lui** téléphone	tu **leur** réponds

☝**Attention ! Lui** заміняє іменники чоловічого і жіночого роду.
Je parle ***à mon frère.*** *→ Je* ***lui*** *parle. Je parle* ***à ma sœur.*** *→ Je* ***lui*** *parle.*

☝**Attention !** Перед дієсловом, що починається з голосної або **h** німої, пишуть **m', t':** *Tu* ***m'****envoies toujours des cartes postales.* – Ти завжди мені надсилаєш листівки. *Je* ***t'****écris souvent.* – Я тобі часто пишу.

☝**Attention !** Форми **à elle, à lui, à eux, à elles** використовуються, щоб підкреслити: *Je ne veux rien* ***lui*** *donner,* ***à*** *lui* ! – Йому, я нічого не хочу йому давати.
À elle*, on ne peut rien* ***lui*** *dire* ! – Їй, їй нічого не можна говорити!
Et ***à eux****, tu* ***leur*** *conseilles quoi* ? – А їм, що ти їм радиш?

Місце займенників-додатків COI (*me, te, lui, nous, vous, leur*)

У реченні займенники-додатки COI (***me, te, lui, nous, vous, leur***) стоять:
• перед дієсловом: *Je **lui** plais. Je ne **lui** plais pas. Je **lui** dis.*
• перед допоміжним дієсловом*: Tu ne **leur** as pas demandé d'argent ? Je **lui** ai dit.*
• перед інфінітивом : *Je peux **lui** dire ça ? Je vais **leur** envoyer des fleurs.*

У наказовому способі займенники-додатки стоять:
• перед дієсловом у заперечній формі: *Ne **lui** dis rien !* **–** Не кажи йому нічого!
*Ne **me** donne pas ce livre !* – Не давай мені цю книгу!
• після дієслова і пишеться через дефіс: *Dites-**leur**.* – Скажіть їм. *Donne-**lui** la main!* – Дай йому (їй) руку!

☝**Remarque** : у стверджувальній формі, **me** стає **moi**: *Dis-**moi** tout.* – Скажи мені все. *Donne-**moi** ce livre !* – Дай мені цю книгу.

Exercices

✍1.Remplacez le complément d'objet indirect nom par le pronom complément d'objet indirect.
1. Je donne du lait à mon chat.
2. Je donne du lait à ma chatte.
3. Tu donnes un livre à tes frères.
4. Tu donnes un livre à tes sœurs.
5. Il achète un cadeau à sa grand-mère.
6. Elle achète un cadeau à son grand-père.
7. Nous montrons notre maison à nos amis.
8. Vous offrez des fleurs à votre mère.
9. Vous offrez des bonbons à vos sœurs.
10. Ils racontent cette histoire aux enfants.

✍2.Répondez aux questions en utilisant le pronom complément d'objet indirect.
1. Dites-vous de bons mots à vos grands-parents ?
2. Parlez-vous à votre professeur en français ?
3. Parlez-vous souvent à vos amis ?
4. Téléphonez-vous souvent à vos parents ?
5. Envoyez-vous un cadeau à votre grand-mère ?
6. Ressemblez-vous à votre père ?
7. Votre sœur vous raconte-t-elle ses secrets ?
8. Prêtez-vous vos livres aux amis ?
9. Souriez-vous aux passants ?
10. Offrez-vous souvent des cadeaux à vos grands-parents ?

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Chrétien R. Le DELF A1. Junior et Scolaire. 100% réussite. Paris : Didier, 2022. 176 p.
2. Dupleix D., Houssa C., Rabin M. Le DELF A2. 100% réussite. Paris : Didier, 2021. 178 p.
3. En Contexte. Exercices de grammaire A1. / Akyüz A. et autres. Vanves : Hachette FLE, 2019. 160 p.
4. En Contexte. Exercices de grammaire A2. / Akyüz A. et autres. Vanves : Hachette FLE, 2019. 160 p.
5. Hirschsprung N., Tricot T. Cosmopolite 1 : livre de l'élève. Niveau 1. Vanves : Hachette Livre, 2021. 224 p.
6. Hirschsprung N., Tricot T. Cosmopolite 1 : cahier d'activités. Niveau 1. Vanves : Hachette Livre, 2021. 144 p.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вєйар С. Все про французькі дієслова. Граматика в таблицях. Київ : Методика Паблішинг, 2020. 192 с.
2. Даутель К. Французька граматика коротко і легко. Довідник із правилами і ключами. Київ : Методика Паблішинг, 2018. 192 с.
3. Каузац М., Стефанер-Контіс К. Граматика – це просто! Français. Вправи до всіх важливих граматичних тем : довідкове видання. Київ : Методика Паблішинг, 2020. 128 с.
4. «Larousse» французько-український словник. Українсько-французький словник : 210000 + 210000 : два в одному томі : 420000 од. пер. / під заг. ред. В. Бусела. Київ : Перун, 2011. 1504 с.
5. Таланов О. Французько-український / українсько-французький словник : 100 000 слів. Київ : Арій, 2023. 544 с.
6. Комірна Є. В., Самойлова О. П. Французька мова / Manuel de français : підручник. 2-ге вид. виправ. та доп. Київ : Ліра-К, 2023. 442 с.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1.Apprendre le français avec tv5monde. URL: http://apprendre.tv5monde.com/
2. Bonjour de France. URL: http://www.bonjourdefrance.com/
3. Cordial. URL: https://www.cordial.fr/grammaire/grammaire/GTM_0.htm
4. Français facile. URL: http://www.francaisfacile.com/
5. Le Point du FLE. Grammaire et conjugaison. URL: https://www.lepointdufle.net/p/grammaire.htm
6.NouvelObs. La conjugaison. URL: https://la-conjugaison.nouvelobs.com/
7. Ortholud. URL: https://www.ortholud.com/exercices_de_grammaire_1.html
8.Podcast français facile. URL: https://www.podcastfrancaisfacile.com/
9. RFI. URL: https://francaisfacile.rfi.fr/

Навчальне видання

Павлюк Олена Олегівна
Салтикова Тетяна Олексіївна

ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (ФРАНЦУЗЬКОЇ)

Навчальний посібник
з розвитку граматичної компетенції
для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра
спеціальності “Філологія”
освітньо-професійних програм
“Мова і література (англійська)”,
“Переклад (англійський)”

Рецензент *О. А. Каніболоцька*
Відповідальний за випуск *О. А. Каніболоцька*
Коректор *О. О. Павлюк*